

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

48.3.33.

12-6. G. 23

~~48~~
~~e~~
~~33~~
~~48~~
~~33~~
~~33~~

785.

Collegij sac. Jesu Romani
(ac inscrib. C. P.)

IOANNIS IACOBI
PAVISII CALABRI
I N

PATAVINO GYMNASIO
PHILOSOPHIAM PVBLICE
PROFITENTIS

DISCEPTATIO PERIPATETICA
de accretione

Amplissimo, ornatissimoq; viro Iosepho Can-
telmo Populi Duci dicata.

Nunc in lucem edita.

NON SINE PRIVILEGIO:

BIBLIOTECA RAZ
ROMA
VITTORIO EMANUELE.

Apud Marcum Antonium Vlmum.
M. D. LVIII.

IOANNIS IACOBI
LAVISII CALABRI

I N

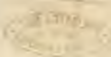
ACTA REGIAE SOCIETATIS
SCIENTIARUM ET LITTERARUM
PONTIFICIAE ACADEMIAE
LIVORNIENSIS

DE REBUS PONTIFICIIS

Ab anno 1773 usque ad annum 1788
ab Antonio Calabro

Abate

ROMAE MDCCCLXXXVIII

A M P L I S S I M O,
A T Q V E

ORNATISSIMO VIRO

IOSEPHO CANTELMO

POPULI DVCI.

IO. IACOBVS

PAVISIVS.

Interpretatus sum publicè
hoc anno vir amplissime,
atque ornatissime in Para
uino hoc Gymnasio cele
berrimo eos Aristotelis li
bros, qui de ortu, & inte
ritu inscribuntur: in quo
rum interpretatione illud peropportunè accide
re solet, vt singillatim de vnoquoque acretio
nis, ac decretionis genere disputetur: difficile fa

nè opus, & quod diu excellentissimos philo-
sophos torquere potuit. Qua in re multum studii,
ac laboris contuli: multa excogitavi, inuestiga-
uique: ac nihil eorum denique prætermisi, quæ
huius negotii esse arbitratus sum: eaque omnia
in quendam commentariolum redigere curavi.
Quod cum post ea multis sæpe rogantibus, at-
que efflagitantibus, concedendum esset: idque
in studiosorum manus tradere, atque omnino e-
dere statuissem, mecum ipse cogitavi, cui potis-
simum illud dedicarem: cuius dignitate, atque
ope & commendari, & ab iis defendi posset, qui
aut errore aliquo inscitæ, aut malignitatis vitio
ducti has fortasse lucubrationes nostras maledi-
ctis laceissent. Occurristi tu quidem amplissime
vir, de cuius laudibus rectius me facturum esse
existimo: si nihil proferam, quam si aut parcius
eas attingam, aut si non parçè, attamen minus
ornatè: multo tamque plura sunt tuæ & fortu-
næ, & virtutis ornamenta, quam quæ breui ora-
tione, & ab eo, qui in ratione dicendi parum ex-
ercitatus sit: dicendo consequi possit. Quæ qui-
dem eiusmodi esse fatentur omnes, ut ea & Du-
ci amplissimo, & summo loco, atque illustri ge-
nere nato, qualis tu sanè es, præcipuè conuenire
intel-

intelligent . Verum vt permulta missa faciam ,
is certè es, qui cum litterarum, tum rerum cog-
nitione mirificè excellis : tu enim in Philosophiæ,
ac Theologiæ studiis multum, diuquè versatus,
quicquid in vtrisque aut sanctum, aut mirabile
existit : id tu ex intimis, abditissimisquè eorum
fontibus lusisti . Ommitto quanta cum doctissi-
morum hominū admiratione in poesi præstes :
& proximè cum vtriusque lingua scriptoribus
de laude contendas . Qui vero tui animi vigor ,
quæ in summis rebus tractandis prudentia , ex
iis, quæ annis propè elapsis in vniuersæ Italiæ
penè oculis egisti, facilè deprehendi potest . Nā
cum eo tempore validissimus Gallorum exerci-
tus, maximisquè opibus, ac viribus instructus
Neapolim contendere, subiectaque illius Regni
oppida inuadere cœpisset : multa per te, & præ-
clara consilio, manuquè peracta sunt . Qui enim
tunc à Philippo Hispaniarum Rege Imperator
ei bello præfectus fuerat Aluæ Dux : tui sapien-
tia, fide, ac præstantia fretus nihil vnquam sine
te confici voluit : tibi què vni grauisissimi totius
belli auctoritatem detulit . Quamobrem irriti il-
lorum omnes sanè impetus, Regnum amplissi-
mum conseruatum, tamquè summam gloriam

consecutus . Quæ omnia tui animi moribus iu-
stitiæ , liberalitatisque adiuncta cunctis te & lau-
dandum , & admirabilem præbent . Quæ au-
tem tua fuerint erga me , fratremque meum me-
rita , longum esset commemorare . Quorum qui-
dem cum memores simus , & quantopere tibi de-
beamus , non ignoremus , nostri erga te animi ,
tuorumque erga in nos meritorum , id volumus
extrare certissimum pignus , atque monumentum .
Qua itaque nos humanitate semper complexus ,
excipere , quæ nunc tibi dantur : atque ita excipere ,
ut maiora etiam de nobis in posterum expectes .
Vale . Pat . Kal . Quintilis . M . D . LVIII .

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

IOANNIS IACOBI PAVISII

PRIMA OPINIO DE ACCRE
CALABRI PHILOSOPHIAE IN PATA-

IN VINO GYMNASIO PROFESSOR

is Disceptatio Peripatetica

de Accretione.

SUPER VACANEA VIM
equidem esse existimaui de Ari
stotelis Peripateticorum princi
pis praestantia plura scribere,
qui quam opere omnes Philoso
phiae partes illustravit, & quan
to cum iudicio omnem vel inue
niendi vel iudicandi vel agendi, vel
intelligendi rationem ostenderit

ius scripta, quae quamplurima sunt, egregie indicare pos
sunt, A c & alia permulta à sapientissimo hoc viro nobis
tradita, & ea imprimis, quae ad omnem accretionis vim
atque naturam spectant, de qua & per saepe equidem cog
itavi, & valde sollicitus fui, & cum multis acutis atque
doctis iuuenibus qui me audiebant locutus sum, in quo
rum etiam gratiam haec pauca scripsi quae & varias alio
rum quorundam sententias explicabunt, & eorum rationes
adiicient, & meam sententiam planè atque aperte expla
nabunt. Exordiar igitur ut plerumque feri solet ab
eius diffinitione, hocque quasi fundamentum quoddam
iaciam, quod totius huius aedificii molem facile ut spero
poterit sustinere.

DISCEPTATIO MAGI
PRIMA OPINIO DE ACCRE
tionis natura. Cap. 1.

Latinorum itaque nonnulli (vt inde exordiamur) sub generatione accretionem contineri, tamquam sub genere speciem asseuerant. Atqui non substantiæ simpliciter generationem, sed pluri substantiæ quam fuerit deperdita, inquirunt: vt pote, sicaro augēdā sit, sanguinem in carnem verri, mutarique necessum est. At si sub maiori mole, quam prius erat per hanc mutationem fiat: hanc, dicunt, conuersionem accretionem esse. Verumtamen quoniam non vt seorsum existens, gignitur substantia, sed præexistenti copulatur, nō absolute generationē, sed aggenerationem potius nuncupandam esse monent, quam rem ex multis suadent. Et primum omnis alimenti mutatio in viuētis substantiam generatio est: atqui accretionē alimenti uersionem in maiorem viuētis substantiam esse censetur. Nempe Philosophus primo de ortu & interitu verę accretionis naturam ante oculos ponens, vini accretione exemplo est usus. Quemadmodum enim in vino, sic & in uera se habet accretionē. Vino enim modica aquę moles inspersa, in vini substantiam uertitur: & uinum ex hac ipsa mutatione augetur. Ita uera accretio in maiorem viuētis substantiam conuersio erit: sub ortu igitur accretio clauditur, deinde quo existente, accretio est & quo aboleri nō est accretio proculdubio est: at maioris substantiæ conuersione existente accretio est: hac deleta, deperditur, accretio maioris substantiæ viuētis ortus erit.

REFELLITVR

Opinio. Cap. 2.

Sed uana est horum sententiā, si enim ortus accretio esset non quatuor, sed tres mutationis species essent, vt generatio, & corruptio alteratio, & latio, nam accretio ortus species est secundum hos. Deinde accretio motus est (quę

DE ACCRETIONE

admodum quinto de Phisico auditu Philosophus docet) ubi tres motus species enumerat , accretionē , & decrectio nem , lationem atque alterationem , fieri igitur nequit ortum accretionem esse . Mox si sub generatione accretio tanquam sub genere species clauditur , igitur in fine mutationis , atque in ipsa materia non dissentiret , sed subiecta materia , atque terminus utriusque , vnum & idem fient , quod non videtur , quandoquidem accretionis terminus dimensio est , & subiecta materia forma substantiæ affecta est : ortus vero finis substantia , cuius subiectum materia informis est : ortus igitur accretionis genus non est statutus , Quamuis sine ortu fieri nequeat . Nempe accretio absque alitione non fit , quæ generatio quædam est , quemadmodum postea docebimus . Et ciccro mutatio illa alimenti in substantiam non est augmentatio : licet illam presupponat , & absque illa fieri non possit (quemadmodum generatio sine alteratione non fit) versio igitur alimenti via est , vt accretio fiat : veluti vini ex aqua accretio non aquæ in vini substantiam conuersio est , licet sine hac ipsa mutatione non fiat , sed maioris molis acquisitio vini accretio dicitur .

SECUNDA OPINIO DE

Accretione . Cap. 3.

SVnt quoque nonnulli alii , qui quodammodo ortum , & quodammodo non ortum accretionem esse defendunt : sed vt aperta istorum hominum sententia reddatur , erunt nonnulla præaccipienda . Accretio quemadmodum primo Cæli mouet Auerroes in tria significata distribuitur . Nam multorum corporum iuxta positio accretio dici consuevit . Sic enim lapidum cumulus augeri dicitur , per lapidum additionem & aqua per aquæ iuxta positionem . Sed hæc accretio non vere dicitur , de quæ ea nullum sermonem instituunt . Dicitur etiam accretio maioris magnitudinis acquisitio , quæ nullius corporis accessu fit , quemad-

modum refectio, accretio nuncupatur: constipatio verò decretio de qua neque disputatio instituta est. Mox accretio dicitur conuersio alimenti in substantiam viuentis, ab anima vegetali per natium calorem producta: atque hæc mutatio vere accretio vocatur: & huius genus atque naturam querunt: hoc enim quoquomodo sub generatione continetur: nempe accretio hæc pro conuersione illa alimenti in viuentis substantiam accipi valet: quæ quoque alitio proprio nomine dicitur: atque ita ortus accretio dicitur: quando illius finis substantia est, & subiecta materia informis est. Rursus accretio extensio, secundum tres dimensiones, utpote secundum longum, latum, & profundum ab anima facta, nuncupatur, atque ita non generatio dicitur: quandoquidem sine, & subiecta materia ab ortu dissentit. Nam ipse terminus dimensio trina est, atque subiectum, corpus. Accretio igitur ortus, & non ortus.

OPINIONIS EVERRum
 in fine. Cap. 4.

At qui posteriorum quidam, hanc arguunt sententiam, & primo demonstrare conantur, alimenti illam mutationem, incrementum nuncupari non posse. Quippe ea mutatio nuncupanda auctio non est: in cuius ratione magnitudo non apparet. Primo enim de ortu Philosophus ronet, in ratione accretionis magnitudinem apparere: conuersio vera illa alimenti cum nullam magnitudinem afferat, incrementum igitur nuncupari non potest: insuper ea mutatio nequit incrementum vocari, quæ nullas motus conditiones claudit: nam cum incrementum motus sit, motionis, conditionibus gaudebit, mutatio verò alimenti motus conditionibus vacat, non igitur est motus. Quare neque accretio, à quo enim genus & species quoque negatur. Deinde extensionem secundum tres diametros, incrementum vocari non posse sic ostendunt: extensioni enim tres ab Arist. augmentationi accommodatæ conditiones non conueni-

DE ACCRETIONE.

unt: non igitur incrementum dici valet: in accretione enim idem numero manet quod augetur, quæque etiam eius pars increfcit, & cuiusdam aliunde accessu. Extensio vero quoniam uiuentibus, & non uiuentibus cõmunis est, eas subire leges non potest: neque tamen rationem soluunt si dicant extensionem ab anima factam, uiuentibus propriam esse, quoniam à causa effectrice (quemadmodum se habet anima) motus suam secretionem non fortitur. Iam vero diminutus ac mutilus Aristoteles esset: cum huius extensionis, quando de incremento disseruit, non meminisset. Mox extensio ad qualitatem motus est, enim non sit, nisi ipsa rarefactio, quæ ad qualitatem motus est: raritas enim eius

1 13. finis qualitas est: ut si primo Phisicorũ Averroes asserere uidetur. At augmentatio, ad qualitatem motus nõ est: non enim essent tres motionis species, sed duæ: igitur extensio illa esse nequit. Nonnulli uero hos defendunt; asseruntque incrementum illam alimenti mutationem nuncupari posse, quandoquidem mutatio alimenti ad incrementum uia est. Quare accretio uocari potest Aristoteles namque

1 5 que 2. Phisic. generationem ideo naturam uocari asseruit: quoniam ad naturam uia est, quare cum alimenti mutatio sit, ad incrementum uia iure accretio nuncupatur. Sed isti cum hos defendunt arguendi sunt: quippe non omnia uia ad motum, ad quam tendit motio nuncupari potest; namque alteratio ad generationem uia est, nomen tamen generationis non meretur: insuper, alteratio gressus commode nuncupari posset, spirituum enim alterationem præcedere gressum, inde animalium gressu & ß. Phisicorum

1 3 Philosophus docet. Quare gressus alteratio nuncupari posset, ea enim tantum uia sui termini nomen meretur, quæ à termino dumtaxat secundum magis & minus perfectum separatur, quemadmodum generatio se habet, à forma enim ad quam continuo tendit, secundum magis & minus separatur, cum generatio forma sit imperfecta quæ continuo ad suum tendit complementum & perfectionem: Nempe motus ut à mutatione non secernitur: atque ut de eo dispu

DISCEPTATIO I

ratio ab Arist. 3. Phil. fuit instituta (Auerroei auctore) & successio motui coniuncta, & forma diminuta dicitur: quare cum generatio sub motione ibi considerata claudatur, eam partitionem sortitur: quare quoniam generatio forma est diminuta, quæ ad complementum tendit: iure natura nuncupatur. Atqui mutatio alimenti secundum magis & minus ab ipsa accretione non seiungitur, imo genere, igitur incrementi nomen non meretur. Quare simul cum prioribus consentientes, alimenti versionem augmentationem nuncupari non posse dicimus. Sed quo ad secundum illis non assentimus, siquidem incrementum hoc, ipsa extensio secundum tres diametros est: namque extensio, (quemadmodum Simpl. 4. Phil. monet, & postea nos docebimus) transitus est minoris magnitudinis ad maiorem. Incrementum verò est minori ad maiorem magnitudinem transitus est, extensio igitur dicitur, neque tamen omnis extensio, sed ea quæ secundum tres dimensiones fit, incrementum viuèribus proprium est, extensio aliqua, nullo de foris accedente interdum fit, quemadmodum rarefactio se habet. Namque rarefactio transitus est à minori magnitudine ad maiorem, nullo extrinsecus accedente: quæ quoque incrementum dicitur atque hæc extensio augmentatio viuèntibus propria non est. Interdum alicuius accessu fit: atque hæc ipsa cum secundum tres mensuras ab anima vegetali fit viuèntium incrementum est: atque hanc ipsam extensionem illis verbis explicare volunt, quando dicunt, viuèntium incrementum esse extensionem secundum tres mensuras ab anima vegetali productam. Porro quod inde inferunt, verum non est, quod ab effectrice causa non pendeat motus: namque ex illis causis rei ratio pendet, ex quibus quoque inesse dependet: ut se-

11 14 primo Diuinarum Philosophus docet quòd quemadmodum res se habet ad esse: ita ad quid, ad quod quid & definitionem. Cum itaque motio ab effectrice causa in esse pendeat, sua igitur ratio ab illa quoque dependebit. In rerum enim definitionibus (quemadmodum in commentariis libri Posterorum docuimus) illæ omnes causæ appa-

rent, ex quibus res ipsæ in esse pendent: & ideo quæ qua-
 tuor causis in esse egent, earum ratio ex illis met quod con-
 3; flatur. Et iccirco Philosophus in 3. Phil. cum exacte mo-
 tum definit, causam motionis effectricem interposuit: asse-
 rens motionem actiui & passivi actum esse.

POSTERIORVM. OPINIO QVAE

CAEterum posteriorum nonnulli verum incrementum
 quod viuentium est: bifariam capi, posse restantur. Namq[ue]
 (ut eorum utemur nominibus stricte & minus stricte: atq[ue]
 primum nullo modo generatio est. Nam maioris quan-
 titatis acquisitio, quæ quantitate deforis ingrediente fit,
 secundum quam maioris ampliorisq[ue] loci adeptio fit: (que
 admodum docere Philosophus videtur primo de ortu
 & interitu) Alterum & secundum incrementi significa-
 tum est pluris materiae acquisitio, quæ re vera magnitudi-
 nem non dicit: quæ maiorem locum occupat: quare accre-
 tio solis viuentibus propria nullo modo sub ortu claudit-
 tur. Sed neque hi recte sentiunt: nam si incrementum pri-
 mum dumtaxat maioris quantitatis acquisitio esset, per no-
 uæ magnitudinis aduentum, quæ igitur anima vacant vere
 auferentur: quod ipsi non concedunt: quemadmodum ex
 Aristotelis exemplis patere potest: nempe vinum auget,
 per aquæ ingressum, ergo per nouæ magnitudinis aduen-
 tum, verè ergo auferetur. Neque tamè rationem dissolu-
 unt quòd in vini incremento noua forma introducit post
 antiquæ corruptionem: Nam demonstrabimus postea vi-
 uentium incrementum fieri non posse, absque nouæ forme
 productione. Insuper incrementi definitio manca & defe-
 ctuosa esset: cum hec particula quæ ad incrementi naturam
 attinet, interclusa nõ sit. Mox differentiam vltimam, quæ
 in definitionibus solum desideratur demittunt, & commu-
 nem & remotam accipiunt. Namque incrementum abso-
 lutè motus ad quantitatem non est: sed ad magnitudinem,

DISCEPTATIO III

neque ad omnem (ut ipsi aiunt) sed trifariam dimensam . Altera incrementi definitio se ipsam evertit . Nam (ut ipsi quoque consentunt , in ratione incrementi magnitudo apparere debet . Atqui in hac definitione magnitudinem nullam claudi testantur : ob id quod plurius materię acquisitionis , magnitudinem non dicit : non ergo incrementum ea acquisitionis nuncupari potest . Subsidium verò quod quidam afferre conantur , nullum est : quod & si actu magnitudinem non includit , potentia tamen includitur : nam ita augmentum à nutritione non differret , est enim alitio nis terminus , caro potentia quanta . Præterea differentia vltima , quæ rei naturam constituit , actu in definitione apparere debet . Cum itaque magnitudo trifariam dimensa , differentia vltima incrementi sit , ob quam accretio definitam & à reliquis motionum speciebus secretam naturam sortitur : actu igitur in ea apparere debet . Ab Aristotele etiam dissentiunt qui primo de ortu & incrementu augmentationem definiens , dicit præexistentis magnitudinis esse additamentum . Magnitudo igitur actu in ipsius definitione claudetur . Demum ut propriis Armis , quibus aduersus alios vsi sunt , ipsos arguamus . Huius incrementi finis , neque magnitudo est , neque corpus in actu , quæ ad incrementi naturam desiderantur : incrementum igitur esse nequit . Etenim finis substantia est : subiecta verò materia est posse stare , & non actu corpus : quinimmo hæc ipsa mutatio alitio esset : quoniam nulla alia esse videtur . Quare , incrementum stricte sumptum (ut aiunt) alitio esset : quare à prioribus quos arguebant , non dissentiunt .

QVORVNDAM POSTERIORVM

opinio , illiusque eversio . Cap. 6.

AT qui nonnulli alii accretionem motum continuum quantitatis esse affirmarunt , qui quoque a veritate discedunt nulla namque affectio in ratione eius cuius est affectio apparere debet , nempe ex his , quæ ratione explicantur , eorum
quæ

DE ACCRETIONE

quæ per se rei insunt, causa habetur, quemadmodum quarto de physico auditu Aristoteles monet. At continuatio motionis est affectio, ex his enim quæ ad motus naturam attinent, causatur. Quandoquidem terminus contrarietas ad motus naturam spectat, sed ubi contrarietas est, pugna & resistentia inuenitur, quare successio quæ continua est, quoniam vnum numero est quod mouetur, terminus, & tempus interpolatum non est, si ergo ex his quæ ad motionis naturam spectant motus sit continuus, affectio igitur eius est. Proprietates. n. ex rei causis insurgunt, non recte igitur in accretionis ratione ea posita est, vox continua motio. Iam vero quæ in ratione rei apparent, aut loco generis se habent, aut vicem subeunt differentiarum, ac vox hæc cõtinuus, neutrius vicem gerere potest, non recte igitur in definitione posita est, non .n. genus accretionis est, propterea quod ipsi dicunt, genus proximum motum esse, mutationem vero remotum, neque loco differentiarum quoniam per differentiam res, ab his quæ eiusdem generis sunt, discernitur, quæ vero sub motione posita sunt, alteratio, latitudo, & accretio cum suo opposito. Accretio igitur per cõtinuam motionem feceretur ab alteratione & latitudine, quare nõ enim motio continua esset, non enim latitudo & alteratio motiones continuæ forent. Nõ recte ergo ab Aristotele dictum esset, motionem omnem esse continuam. Neque obstat si dicatur, a generatione per eam vocem, accretionem separari, quoniam generatio continua non est, cum tota simul fiat, hoc enim eis non opitulatur, Nam genus est quod res separat ab his quæ sub genere eodem collocata non sunt, Demum demonstrabimus, generationem quoque esse continuam, atque in tempore fieri, non recte ergo continua motio in ratione incrementi posita est. Non minus arguendi sunt, quo ad alteram quæ in definitione est adiecta particula, cum dicitur quantitatis motionem continuam esse accretionem, quandoquidem quantitas non simpliciter dicitur, cum in continuam & discretam partitur. Deinceps a definitione comunes differentiarum secludendæ sunt, & vlt-

DISCEPTATIO

timæ atq̃ propriæ ponendæ. Quantitas factis cõmunis differentia est, igitur ab hac definitione remouenda, At si fortasse dicant, nomine quantitatis magnitudinem intelligere, non recte faciunt, cum quoniam ad omnem magnitudinem incrementum iuxta eos ratio non est; sed ad eam quæ trifariam dimensa est, cum quia partes in definitione positæ ideo adiectæ sunt, vt rei naturam exponant, si ergo remorum genus ponitur, & per illud velint vltimam differentiam intelligere, rem quam definiunt non declarant, immo magis obscuram reddunt. Recenciores igitur non recte accretionem definiunt.

OPINIO PROPRIA DE NATVRÆ Accretionis in vniuersum Cap. 7.

Cum aliorum sententias reiecerimus, quid re vera accretio sit, perquirendum est. Et vt consueta Aristotelis via feruetur, quid in vniuersum incrementum sit, aperimus primum: deinceps singulæ illius species apertæ manifesteque fient. Quando enim disputatio de speciebus, nominis, quod vnius ad vnum, vel vnius ab vno, dicitur: proposita est, priusquam prædicata singulis propria declarentur: communia explicanda sunt, deque cõmuni natura considerandum: quemamodum in rebus singulis quæ hunc in modum se habent, explicandis Aristoteles facere consuevit (vt Auerr. 2 Phis. etiam monet) incrementum itaque eorum sit, quæ ad vnum dicuntur: eius igitur natura primum: mox singulæ species declarandæ: (quemadmodum Arist. primo de ortu & interitu) Non enim accretionem viuentibus propriam dumtaxat aperuit (vt omnes ferè pari consensu testantur) sed in vniuersum incrementi naturam docuit: de quæ cuiusque entis naturæ accretio differuit: quod ex his cõstare potest. Nempe accretio vt viuentium est: est animæ vegetalis opus: At qui actus animæ ad eam scientiam spectat: quæ de anima, differit: (quemadmodum 2 libro de Anima docuit Philosophus) vbi ordinem

atq; modum procedendi præfixit: quòd prius oppositarũ rerum naturę: deinde actuum, animãq; functiones: mox anima eiusq; potestas declarandę sunt. Incrementũ igit, vt viuentium proprium est: in commentariis de anima: & non in his: qui de ortu & interitu, inscribuntur, explicat; deinde consuetam non seruasset methodum. Nam de incremento in vniuersum prius nõ disseruisset: sed primum de accretionis spetie fuisse disputationem aggressus: de nif de Generatione commentarii, quomodo inter vniuersales libros connumerantur. Si igitur de viuentium incremento disseruisset: qui fieri potest, vt vniuersales existãt: namq; ideo communes vocitantur: quoniam ortus incrementi in vniuersum naturam explicant. Quandoquidẽ lationis natura in Commentariis de Cœlo fuit declarata: & quamuis Aristoteles viuentium incrementum esse: secundo traditionis de anima asserat: verum incrementum intendit. Nam accretio non eadem ratione de variis diuersisq; incrementi modis dicitur: sed vt nomina quę vnus ad vnum dicuntur: atque primum incrementum, in quo incrementi natura saluatur, & cuius merito, reliqua incrementa vocitantur, viuentium peculiare est: Reliqua verò, non nisi per posterius, & quadam similitudine incrementa, vocantur. Quibus constat definitionem in posterum, assignandam, eadem ratione vniuersis incrementi modis, conuenire non posse. Etenim quemadmodum res definita se habet: eodem modo definitio sibi respondet: vt Græci vna cum Auerrois de anima monent. Ratio igit explicanda Analoga erit: quare non exacta, neq; in ea per manendum: sed ad singulas spetierum incrementi rationes proficiscendum: à communi tamen incrementi ratione, ordiendum: cum ipsius notio multum ad singulares rationes inuestigandas conducat: atque ipsius genus primò inuestigabimus. Incrementum mutationem quandam esse omnibus perspicuum est. Cum id quod augetur, dum augetur, continuo aliter se habeat: incrementum igitur mutatio erit. Atqui mutationis speties, ortum, & interitum,

DISCEPTATIO

atque motum esse definiunt: non enim ortus est incrementum. Nam quod oritur, non est, quod verò augetur, est, non igitur accretio ortus. Quod insuper gignitur in loco non est, quod increfcit in loco est. Deniq̄ quod gignitur ad substantiam tendit: quod verò augetur ad substantiam non tendit: fieri igitur non potest vt incrementum ortus fit, neque interitus: nam interitus ortui contrarius est: accretio generationi contraria non est. Non ergo interitus, demum interitus, & substantia in non substantiam mutatio est: incrementum ex minori ad maiorem magnitudinem transitus: nullo igitur modo interitus erit. Accretio itaq̄ motus erit: quare decrecio motus quoq̄ erit, contrariiff enim motus motus est, & quies: Decrementum accretioni contrarium est: igitur motus: cum quies esse non possit. Etenim quod decrefcit, dum decrefcit continuo mutatur, & aliter se habet: At quod quiescit non mutatur: sed eodem modo se habet: decrementum igitur quies non est est igitur motus: sed motus tres esse dicuntur, latio, alteratio, incrementum, & decrementum ad magnitudinem tendunt: lationes igitur esse nequeunt, alteratio neque sunt. Etenim alteratio ad aliquam passuarum qualitatum transitus est: ab vtraq̄ igitur motione incrementum decrementumq̄ secernuntur. Est etiam altera differentia: nam quod alteratur, non necessario in loco mutatur: Nā dum alteratur non necessario fertur: & quamuis in phisicis dictum sit, lationem omnem alterationem præcedere, atque reliquas mutationes, hisq̄ nunc dicuntur, non obstat: Dicebat enim ibi, in omni mutatione lationem quandam fieri, nō omnino eius, quod alteratur, gigniturq̄, sed alterius cuiusdā alterantis. Oportet enim Solem secundum lationem moueri, vt alteret aerem, qui circa nos est: nunc autem dicitur quod non est necessarium quod alteratur, in ipso alterari locum mutare, pari rationis modo, neque quod generatur & corrumpitur, ex necessitate in locum mutatur: lac enim ex sanguine factum necessario non mutat locum, at quod augetur minuiturq̄ necessario locum mutat, non

non quia totum deserat locum, ut id quod fertur, sed quia alterum occupat, in quo detinebatur prius: in augmento maiorem, in diminutione minorem: neque tamen conuersio est, quia partes conuersionis locum semper æqualem & parem acquirunt. At partes eius, quod augetur in ampliorem locum extenduntur, in minorem vero eius quod decreuit. Ex quibus constare potest, quid incrementum, decrementumque sit: etenim incrementum transitus & motus est, à minori ad maiorem magnitudinem eius quod crescit ab illius forma productus, decrementum vero à maiori ad minorem motio est: hæc accretionis ratio complete eius naturam declarat, quandoquidem omnes causæ ex quibus inesse dependet, habentur, nam forma quæ motus est, nempe in accidentium ratione genus formam refert uti Aucr. primo poste. & 7. & 8. meth. monuit, materia rursum quæ est id quod crescit, finis quoque ut maior magnitudo, atque effectrix causa, quæ eius quod augetur forma est, omnes igitur causæ habentur, & Philosophus monet quòd ex his res definiri oportet ex quibus res in esse dependet, quemadmodum 7. diuino. Arist. docet: Demum omnia habentur in hac ratione per quæ à singulis mutationibus accretio separatur: neque tamen singulis incrementis & decrementis eadem ratione finitio conuenit: Nam incrementa sunt: quæ ad tres transeunt magnitudines. Quænamque ea, quæ uiuentium sunt. Crescunt enim uiuentia, secundum longum, latum, & profundum, At quædam secundum unam dimensionem crescunt: quædam uero secundum duas. Ita & quæ decreuunt, secundum tres dimensiones non semper decreuunt: sed secundum unam, interdum, & quandoque secundum duas, eiusmodi enim mutationes sunt: quæ ad unam, uel duas magnitudines tendunt, motiones sunt: quandoquidem ortus & interitus esse nequeunt: At cum alteratio, & latitudo esse non possint: Magnitudo enim harum motionum terminus est, quæ reliquis motionis finis esse non potest: sub incremento igitur & decremento motiones eiusmodi, collocandæ erunt.

QVOD TRES ACCRETIONIS

Species sint explicatur. Cap. 8.

Natura incrementi & decretionis in vniuersum explicata: nunc quid vnaqueque incrementi, decrementique species sit, perquirendum est. Etenim incrementi, consimiliter & decrementi species tres esse dicuntur. Nam cum à finibus motiones multiplicentur: (vt quinto de phisico auditu docet Arist.) cum itaque incrementi termini atque fines tres esse cōspiciantur: totidem igitur incrementi decrementique species erunt: quæ verò secundum vnā, vel duas sunt dimensionēs: communi nomine extensionēs vocari consueuerunt. Ea enim omnes ferè extendi dicuntur: quæ secundum vnā dimensionem augentur: vt pote secundū longitudinem: in altera ex necessitate diminuuntur: & quæ secundum duas cum augentur secundum aliam ex necessitate decrescunt: extensio tamen omnibus incrementis communis est: cum transitus sit à minori ad maiorem molem, magnitudinemque: (quemadmodum monuimus antea) consimiliter ea augeri dicuntur, quæ secundum tres magnitudines, augentur: & decresci quæ in his tribus diminuuntur, de singulis itaque his speciebus agendum erit: atque primum de conspectiori magisque manifesta. Principium enim doctrinæ semper ab eo exoriri debet, vnde quis facillime addiscere potest. Ea autem accretio euidētior, & magis cōspicua est, quæ secundū tres mensuras fit: atque eius conspecta natura, accretiones cæteræ euidētiores fient, ab ea itaque iure ordiemur. At hæc non simpliciter dicitur: nam altera viuētibz tantum propria est: altera non viuētibz accomodatur. Viuentia enim & non viuētia secundum tres mensuras augeri censentur: licet ea quæ incremento passim ab omnibus ascribuntur: in eo quod viuētium est vere sincereque saluentur: in altero autē, vt quod non viuētium est, secundum quandam similitudinem & non vere, communicant tamen quoniam vtra-

que secundum tres mensuras fiunt.

QVID ACCRETIO VIVENTI-
bus accomodata est. Cap. 9.

Accretio, itaque viuentiū propria (vt inde ordiamur)
motio viuentis est, è minori magnitudine ad maiorem tri-
fariam dimensam, ab anima vegetali facta, per magnitudi-
nis ingressum. Hæc enim finitio completè huius incre-
menti naturam manifestat : quandoquidem ab omni-
bus motjonibus, & mutationibus, quæ ipsum non sunt,
ac à reliquis incremētis separatur. Omnes etiam causæ,
quibus pender, habentur, cum enim motus dicitur: ab or-
tu & interitu secernitur: qui motus non sunt: Genus enim
ab his rem separat: quæ sub genere non clauduntur: consi-
militer & forma, nam in accidentium ratione (vt docet
17 Auer. 7. & 8. diuinorum) genus à forma accipitur. Ac
6 in substantiarum definitionibus à substantia materia: de-
inde quia viuentis motus est, ab illis separatur in cremētis:
quæ & si secundum tres mensuras fiant, non tamen viuen-
tis sunt: quod quidem recta ratione factum est. Quo-
niam subiecta materia in accidentium ratione loco diffe-
rentiæ habetur (quemadmodum primo posteriorum &
30 in diuina sapientia monuit Auerrois) Cum deinde dici-
tur: è minori magnitudine, recte adiicitur, nam non om-
nis magnitudinis acquisitio incrementum est: si enim ex
aqua aer genitus est, moles maior fit: & tamen magni-
tudinis acquisitio, non incrementum, sed aeris gene-
ratio dicitur, (quemadmodum primo de ortu docet
Aristoteles) quare accretio præexistenti, magnitudi-
nem superaddit: deinde secundum tres mensuras adiicit,
vt finis, & differentia habeat: qua ab ea separatur accretio.
ne: quæ ad vnam vel ad duas mensuras fit. finis etiam.
Nam cum natura viuentia sub perfectam ipsis conuenien-
tem magnitudinem producere non possit: per incremen-
tum quod viuit, in dimensionibus terminum sortitur: cau

fa etiam effectrix incrementi habetur. Nam vnaquæque
 motio à mouente in esse pendet: igitur in cuiusque mo-
 tionis finitione mouens apparere debet. Si quidem ex
 his omnibus causis cuiusque rei ratio conflatur: ex quibus
 in esse pendet (vt 7. diuinorum constat) incrementi effe-
 crix causa anima vegetalis est: quemadmodum Arist. 2.
 de anima docet, atque per hanc ipsam effectricem causam;
 ab his quoque secernitur, accretionibus: quæ minime ab
 anime vegetali fiunt. Omnes itaque causæ ex quibus au-
 gumentatio pendet, ex tradita diffinitione habentur. De-
 mùm additur per magnitudinis ingressum: ita separatur
 à rarefcentia, quæ licet secundum tres fiat mensuras, non
 tamen per magnitudinis ingressum. Ex quibus etiam;
 quid decretio viuentibus vniuersis accomodata, habe-
 ri potest: nam quæ ipsa, motus quoque viuentis est, à ma-
 iori ad minorem magnitudinem, secundum tres mensuras
 ab eadem anima productus, per magnitudinis egressum,
 quæ eodem venit ex portenda modo, quo & accretionis fi-
 nitio, ab anima enim vegetali vtraque motio fit, siquidem
 forma cuiusque propria principium primum est, quo res
 operatur: Vegetalis enim potestas viuentium forma atq;
 actus est, ab hac enim potestate viuentia viuunt, vt satis se-
 cundo de anima explicatum est. Quare ipsa in viuentibus
 incrementi decrementique causa agens erit, quo enim vi-
 uimus dupliciter dicitur: nempe corpore & anima viuimus,
 sed formà primò, secundò vero corpore. Anima itaq;
 vegetalis primum principium, quod causa effectrix est, in
 viuentibus accretionis & diminutionis erit: vtraque igitur
 motio ab eadem facultate vegetali suam originem tra-
 hit. Quid igitur accretio, pariter & decretio viuentium
 fit, satis a nobis explicatum est. Singula nunc, ex quibus
 pendet: quo etiam modo in actum exeant, declarandum
 est: Ita enim incrementi & diminutionis natura conspi-
 cua fiet.

ATqui, quoniam actus, functionesque animantium, ex obiectis rebus, suam notitiam trahunt: de subiecta itaq; incrementi materia; quæ oppositum seu obiecta res, vocitatur: primum perquirendum erit: hanc ipsam magnitudinem habere omnes consentitur: propterea quòd, quæ crescere atque decretere solent: magnitudinem habent: quo fit vt sine dubitatione dicendum sit: accretionis materiam magnitudinem obtinere. Sed illud consideratione indiget: Vtrum id ex quo accretio fit, vt subiecta materia, potentia tantum corpus sit, atque magnitudine re vera ipsa vacet? An potius corpus actu est: sed potestate corpus non est: actu verò corporis exprs, ex quo fit, in magnitudinem mutatio. Necesse enim erit: vt ipsum, aut per se existat: & separabilem ab aliis rebus naturam habeat, a ut in alio quopiam corpore sit, Sed neutrum horum omnino fieri potest: non igitur potestate corpus, & magnitudo est, ex quo accretio fit: Si enim per se existat & actu separatum sit: nihil aliud esse poterit: nisi aut punctum, aut inane, aut corpus eiusmodi: quod sub sensum cadere non possit: sed intelligentia tantum percipiatur. Verum inane nihil esse, in Phisicis copiose demonstratum est. Punctum autem, per se non existere, perspicuum est. Quandoquidem cum alio corpore semper punctum esse necessum est: quamuis corpus non sit: aliquid tamen corporis est. Deinde & si punctum per se existere concedamus, nihil ad magnitudinem augendam conducere potest: cum locum non occupet: nihilo maiorem molem efficiet, centum punctorum milia, quam vnum solum. Nam ea punctorum natura est: Vt etiam si in finira coniungantur: nullam possint efficere magnitudinem, neque etiam potentia corpus est: sensum effugiens: Si enim tale corpus esset: illud ideo in loco necessario erit. Nam quòd ex eo fit, atq; augetur,

DISCEPTATIO II

alicubi semper esse cogitur: non enim fieri potest: ut id quod increfcit in loco fit: nisi etiam id ex quo augetur loco. Quare necessitas cogit, ut accretionis materia, vel per se locum habeat, vel per accidens: Si per se locum habet: iam actu corpus erit, & sub sensum cadit: qualem nos accretionis materiam non esse volumus. Nam si per accidens tantum locum haberet: materia informis eilet: quæ tccirco per accidens locum habere dicitur, quoniam corpus in quo ipsa est, locum semper occupat: at verò informis materia fortasse generationis subiectum est: accretio nis autem esse non potest. Quòd si quis ad aliud sectionis membrum recurrat, dicatq; accretionis materiam ipsam quidem potentia tantum, non actu corpus esse: sed in alio tantum corpore esse: atque ita, ut ipsius corporis in quo est, nihil sit, neque per se, neque per accidens: multa sanè accident incommoda, foret enim in illo, quemadmodum in vase aqua, atque primum, si cum sit ex aère Aqua; non ipsa aqua transmutatur, sed aeris materia: quæ in ipsa aqua tanquam in vase quodam est ad actum deducatur: quod fieri non posse perspicuum est: Etenim cum ex Aqua, aer gignitur, secundum totum aqua muratur. Tota enim aquæ forma, atque natura corrumpitur: noua aquæ aeris spèties producitur: deinde nemo verè diceret, aeris materiam ab aqua contineri: sed ipsam aquam aeris esse materiam: Idem igitur etiam de accretionis materia sentiendum est: Vt non dicamus eam in aliquo esse corpore, neque potestatem tantum, sed actu esse corpus. Nam si plante verbi gratia propter aquam crescant: nõ dicemus, eius accretionis materiam, ab aqua contineri, sed ipsam aquam materiam esse: qua plantæ incrementum accipiant: Itaque longe melius est, dicere, materiam omnem, & generationis, & accretionis, ab eo in quo est separari nullo modo posse: Cum eadem sit numero materia: & illud in quo esse dicitur, neque enim aquæ materia, aliud est, quàm aqua ipsa: sed tamen alia ratione aqua dicitur, alia dicitur materia: Aqua enim dicitur: quatenus aquæ formam in se cohi-

bet. Aeris verò materia : quatenus aeris formam inducere potest. Deniq; accretionis materia dicitur, quatenus planitas alit : & in ampliorem molem educit : quæ cum ita sit. Iato planum, est incrementi materiam esse corpus, non autem rem aliquam, quæ per se non possit existere, aut aliqua dimensione careat : vt puncta vel lineæ, quæ per se neque existere, neque locum occupare possunt. Vnde satis apparet inanem eorum fuisse opinionem, qui ex superficialibus, lineisq; corpora generari censuerunt. Non enim lineæ, neque superficies corporum materia sunt, sed tantum materiam terminant : quæ admodum copiose ab ipso Philosopho in tertium librum de Cælo demonstratum est. Materia itaq; rerum, quæ fiunt, & augentur, ea est : cuius extremitates linea sunt, atque puncta : quæ sanè nunquam sine affectionibus atq; euentis esse potest, neq; omnino lineæ forma : quamuis ratione materiam à forma separemus. Nunquam tamen ipsa natura formis omnibus spoliata in rerum natura inuenitur. Quare quicquid fit, aut augetur id semper ex aliquo : quod iam actu sit, fieri atq; augeri solet. Et quamuis accretionis materiam corpus esse diximus : non tamen existimandum est corpus idem esse, quòd prima & informis materia, cum ipsi corpori prima materia subiiciatur : non quòd aliquod corpus vnum sit, omnibus commune, quòd ex illa prima, atque informi materia constet : neq; enim vllum corpus est, nisi singulare. Sed materia iam informata corpus dicitur : nam si per se consideretur, vt intelligi potest, à formis omnibus segregata, nequaquam corpus dici potest. Atq; hoc modo, quatenus rebus omnibus subiicitur, eadem est & substantiæ, & quantitatis, & qualitatis, & reliquorum generum materia; quatenus verò variis formis, atque affectionibus distinguitur, longe diuersam habet rationem, quæ cum ita sit : erit quidem eadem & magnitudinis & affectionis materia : quoniam sine aliqua affectione magnitudo nulla potest existere : sed tamen ratione distincta, atque separata erit, loco vero separari magnitudinis, & affectionis materia nullo

modo potest: nisi quis forte putet, etiam formas & accidentia posse separari, atque subiecto & loco distingui, quod omni prorsus ratione caret: Ex his igitur liquido constat, accretionem ex magnitudine fieri, quæ non potest, sed actu est: quoniam mutatio, quæ ex tali sit materia non accretio dici potest, sed generatio potius. Nam generatio sit ex eo quod actu quidem vnum est, potestate vero aliud: ut cum aer ex aqua gignitur, non quidem sit ex materia aeris, quæ sit in aqua: sed ex materia quæ prius aquæ formam habebat: postea vero formam aeris induit. At verò accretio nihil aliud est quam eius magnitudinis, quæ iam actu est additamentum, sicut diminutio dicitur, quando magnitudo quæ actu est decrevit. Quare quod augetur ex materia quæ actu magnitudinem habet augetur. Sed ea se his ingerit dubitatio, nam accretio hæc, absque nutritione fieri non potest, quæ generatio quædam esse censetur: at huius materia actu corpus non est, sed potestate: igitur accretionis materia non actu corpus, sed potestate erit. Sed diluitur, nam materia quæ nunc inquiritur, oppositionis materia est, quæ eadem numero est, alitio ni atque accretioni. Cibus enim (inquit Philosophus) ut potentia caro nutrit. Sed ut potentia quantum auget, una igitur atque eadem est materia oppositionis, alitioni atque incremento. At ea, quæ rei pars sit, diuersa est: Namque materia informis est, quæ nutritioni deseruit, siquidem quæ prius alimenti formam possidebat, viuentis formam suscipiens, illius pars efficitur, atque accretioni suppeditat. Corpus actu est, prius enim in membrum alimentum conuertitur, mox secundum tres mensuras extenditur: actu igitur corpus est, atque magnitudinem habet materia incrementi, quæ eius quod augetur pars sit, atque extensionem suscipit. Apertum igitur est accretionis materiam corpus & magnitudinem esse, quæ iam actu existit. Inuestigandum nunc est quæ sit incrementi effectrix causa: deinde quomodo accretio fiat.

DE ACCRETIONE. 11
DE CAUSA EFFECTRICE ACCRE-
tionis Cap. 11.

Potestas enim hæc, quæ in uiuentibus incrementum operatur, quæ auctrix vis quoque dicitur quæ ex uiuentis corporis alimento conuerso, natiuo calore ipsius magnitudinem auget: ut ad præfixum definitumque peruenit finem & præstantiores exerceat actiones. Nam cum à genetrice facultate uiuens perfectum non usquequaque, aut in debita magnitudine constitutum prodierit, hæc ei crescendi vis à solertissima natura concessa est, ut sui perfectionem sigillatim omnia consequatur. Magnitudo enim uiuentium operationibus perficiendis plurimum opportuna est, cum interdum (bona membri temperatura manente) si debita magnitudo defuerit non exacte prodeant actus: quod si in homine animantium omnium præstantissimo reperitur facilius in cæteris uiuentibus reperiendum est, neque tamen infinitam molem, sed certam definitamque uientia ab huiusmodi potestate adipiscuntur: Etenim uiuentium omnium terminus præscriptus est, atque definitus, quem uiuentium nullum transgredi potest. Propria enim causa rei forma, proprium magnitudinis terminum rei, prescribit secundum magnum & paruum, ultra quem forma conseruari non potest, neque quippiam operari, siquidem ampla & exigua uiuentium magnitudo prescripta est. In qua cum potestas saluetur suos actus perficere potest. Et ideo magnitudinem formam definire s. de phisico auditu Auer. testatur, ut per illam deinde suas functiones perficere valeat. Viuentibus igitur pro suis actionibus perficiendis magnitudo hæc valde necessaria fuit. Sed ea dubitatio solutionem quaerit: Cur genetrix uix, uiuentia in debita magnitudine non generarit. Sed dubitatio hæc solui potest, atque rei huius varia diuersaque assignari potest, atque prima ipsa est materia quæ cum modi eæ magnitudinis fuerit, ueluti stirpium semina: proinde maiora procreari non possunt: cui etiam in animalibus ue

rum gestantibus, loci angustia responderet. Est etiam causa ex fine sumpta, nam ideo ita se habent, ut postquam orta fuerint, diutius vitam conducant. Porro si in debita magnitudine constituta forent, ad finem vite citius deuenirent: nam cum viribus auctis exoriantur imbecilliores assidue fierent: quare citius vitam finirent. Demum causa est, quoniam vnquam ab extremo vno, ad alterum, absque intermedio, transitum natura facere noluit: quamobrem genita cum nunquam antea fuerint, perfecta esse non docuit: sed pededentim ab origine vires, & perfectionem asumere, ut definitum finem denique attingant. Pari rationis modo, & quæ ex putri oriuntur materia, licet semina non habeant, definitum magnitudinis terminum cum primum exoriantur, non sortiuntur: Nam ob materiam defectu cui vires proportionari debent, imperfectæ enim magnitudinis materiam obtinent, atque ut diutius viuere possint: & denique ne ab extremo vno ad alterum sine interstitio transitus fiat: primum ab ortu suum complementum non suscipiunt.

AUGENDI POTESTAS NON ELEMENTORUM VIS EST, SED VEGETALIS ANIMÆ Cap. 11.

QUum itaque materia & augendi facultatis necessitas a nobis aperta sint: cuius potestas est, an animæ, an alterius formæ inuestigandum est. Atqui hac in re altercantur Philosophi: Empedocles, quemadmodum de traditionis de anima, refert Aristo. igni, & terræ, augendi potestatem tribuit: dicebat enim augeri plantam igne & terra, radices enim per terram, quæ deorsum mouetur, igne verò qui sursum fertur, ramos qui sursum sunt, accretionis igitur causam igni, & terræ ascribebat, augendi quare potestas ignis & terræ vis erat: quæ viuentibus incrementum suppeditebat, Sed multifariam multisque modis ab Aristotele increpatur Empedocles: atque primo quod non recte dicat inferius, atque deorsum radices esse, non enim idem in

vniuerso & in ipsis viuentibus sursum & deorsum sunt. In plantis enim quod sursum dicitur, deorsum est: & quod deorsum sursum in illis est: Siquidem instrumenta operibus diiudicantur. Si enim actum gratia sunt instrumenta, quæ igitur easdem actiones agunt eadem fuerint, quemadmodum in aliis viuentibus, id quo nutriuntur, est os, sic ergo & plantis id per quod nutriuntur os erit: nutriuntur autem per radices: ipse ergo plantarum os habentur, aliorum autem omnium viuentium os, per quod nutriuntur sursum est. Omnium enim caput, in quo os superiorem locum obtinet, & plantarum quoque os, & caput sursum quoque erit. Quare plantarum radices sursum potius: rami verò deorsum dicere oportet: quamuis enim si ad vniuersum conferantur plantæ, radices deorsum, rami sursum esse dicantur: vniuerso enim sursum & deorsum sunt nam quod circum circa est, utpote Cælum, sursum est, quod autem medium deorsum: At in viuentibus, quæ vitam mortalem degunt, vnum principium incrementi est sursum dicitur, quemadmodum in commentariis de cælo demonstratum est. Denum quoniam pacto non diuelluntur, inter se quod sursum ferri, & quod deorsum, propter quam namque causam non relinquunt plantam, cum ignis quidem ad id quod sursum, terra autem ad radices tendat, aut si aliquid est quod contineat, cohibeatque ne diuellantur, quod sursum & deorsum tendunt, id anima erit: omnis namque forma vim cohibendi habet, ut id iuxta quod. Anima igitur non solum tanquam forma viuentium causa est, sed & tanquam ea, quæ efficiendi vim habet. Cæterum alii ignis formam suspicabantur, solum auctoris esse causam, qui neque recte dicunt: Etenim ignis simpliciter incrementi causa esse nequit: concausa enim ignis est & accretionis instrumentum, vegetali enim anima igne vititur, cum augendi actum perficit, quemadmodum postea docebitur. Ignis enim si suæ naturæ demicatur, vitæ causa non est, sed exiti, corruptionisque causa: veluti si ab artifice quæ cōcoquenda sunt, igni demicantur, ea cor-

rumpit, in propriamque vertit naturam: mensuram itaque concoquendi ab artificis ratione, ignis; quare instrumentum potius, & non simpliciter causa ignis est. Demum ignis reliquaque in viuentibus existentia elementa, materię potius vicem subeunt, quam formę, & agentis, magnitudinis igitur terminum, ab igne viuentia suscipere nequeunt, materia namque non finis, sed infinitatis, causa potius est (quemadmodum): Plus. cum de infinito disserit, monuit Arist. Viuentium verò, omnium magnitudinis, & accretionis terminus definitus est: qui à forma & non à materia habetur: anime igitur: quę forma viuentium est, & non ignis nature, accretionis causa largienda est. Potestas igitur auctrix anime vegetalis, atque ipsa met vegetalis anima erit, vnus enim cuiusque forma principium primum operandi est in eo, cuius est forma, vegetalis itaque anima cum viuentium forma sit, ipsis igitur, principium primum incresecendi erit. A pertum itaque est accretionis viuentium effectricem causam augendi facultatem esse: quę anime vegetalis potestas est: immo ipsam met vegetalis anima. Si videm potestas anime ab ipsa anima substantia non secernitur, sed ratione tantum, quatenus enim viuentium forma actus & ἐν πλέξεια dicitur, anima: Sed quatenus illi operandi principium est facultas, & potestas, quemadmodum in disputationibus de Anima sentiente à nobis demonstratum est.

QUOMODO ACCRETIO FIAT

Explicatur. in Cap. 19.

HAtenus de augendi facultate disseruimus, nunc quomodo accretio hæc fiat, perquirere iuvat. Vniuersa itaque viuentia, cum augentur, aliquo extra adueniente augeri omnes consentiunt, quod alimentum nuncupant, ipsumque est: quod accretionis opposita materia nuncupatur: quod & actu corpus, atque magnitudinem, quę actu existit, claudere retro docuimus, ex deforia enim adueniente alimento

mento, omnia quæ vitam participant, crescunt. Sed an simplex, an commixtum corpus, aperiendum primum est: Sed cum quinque naturalia corpora à Philosophis numerentur, Cælum, elementa quatuor, animalia, plantæ, & metalla, quæ ex ipsis elementis conflata sunt, primum Cælum ab hoc corpore ordine secluditur: ipsum enim cum æternum corpus sit, & nullam in substantia mutationem pati possit, viuientium alimentum esse non potest. Mutatur enim alimentum, & priorem deperdit naturam, & quæ viuienti est, suscipit. Præterea elementa omnia quoniam simplicia corpora sunt, alendi, atq; crescendi beneficium viuientium præstare non possunt. Nam si quæ aluntur simplicia non sunt, neq; igitur id quod alit, simplex esse potest: in viuentibus enim eadem est generationis, incrementi, atque alitionis materia (quemadmodum de animalium generatione docuit Philosophus) materia autem quæ animalis generationi suppeditat, commixta est: quare accretionis atque alitionis materia in hunc modum se habebit. Iam verò alimentum à natura institutum fuit, vt materia animalis ab innato calore resoluta, reparari possit: quæ cum commixta sit, non nisi ex commixto alimento reparari potest. Deinde in vniuersa alitione, quæ coctione completur, superfluitates, atq; excrementa fiunt: igitur quod nutrit, commixtum est, & non simplex: id quod consequitur ex Aristotele, probatur, qui quarto meteor. vbi coctionis naturam docet, voluit in omni coctione, excrementa secerni: in ventriculo namq; feces secernuntur, quæ ad intestina transmittuntur: consimiliter in iecinore excernitur aquositas, quæ ad vesicam per venas emulgentes deducitur: in venis etiam sudor, in stirpibus etiam excrementa apparent: Sed extrinsecus quemadmodum Alexander docet in libro de sensu, & sensili. In his enim gummi stillantes, cineritium iuxta radices, muscus, atque lanugo in cortice, quinimmo & fructus eorū excrementa, atq; superfluitates existunt: Atque causa est: quoniam non nullæ alimenti partes quæ a calore naturali viuē

eis pati nequeunt: quare neque coqui, & in viuentis sub-
 stantiam conuerti: quibus itaq; constat, alimentum, nō sim-
 plex, sed commixtum fore. Et iccirco conuertuntur: hęc
 quod ex his nutrimur ex quibus sumus: & quod ex quib-
 us sumus, ex his nutrimur, atque hac ipsa ratione Philo-
 sophus utitur in commentariis de Generatione atq; de sen-
 su & sensibili: sed de hac re in disputationibus de anima sen-
 siente, cum de odorandi potestate disseruimus, verba feci-
 mus. Constat itaq; alimentum commixtum esse; quemad-
 modum viuentia, quæ enutriuntur. Atqui non omne
 commixtum corpus enutrit, sed illud quod ei, quod nutri-
 tur, augeturque contrarium est. In substantiis siquidem,
 quamuis merito subiectæ materiæ nulla sit contrarietas,
 ob formam autem complures ad inuicem contrariantur
 substantiæ: quemadmodum postea docebimus: quæ enim
 substantiæ formæ se in eodem subiecto comparari non pos-
 sunt. Contrarie sunt, quare illud commixtum corpus vi-
 uentium alimentum est: quod ipsi contrarium est: hoc est
 cuius propria forma, cum ea quæ viuentis est, simul stare
 non valet, potestate enim est alimentum quod alitur. Qua-
 re si alimenti substantia materia potens est, ut in viuentis
 formam vertatur, Vtriusq; formæ dubio procul contra-
 riæ erunt: sunt enim contrariæ: quæ ex eodem se mutuo
 expellunt subiecto. Nutrimentum denique mutatur: at
 omnis mutatio est contratio in contrarium sit: Contrarium
 igitur ei, in quod mutatur, ut pote viuenti erit. Verum
 non omne commixtum corpus, quod contrarium est, alen-
 di beneficium viuentibus præstare potest: Sed quod cum
 in viuentis naturam mutari valeat, illud minus reddere
 potest. Incrementum enim præexistenti magnitudini ad-
 ditamentum est: neque quodcunq; quod secundum quan-
 titatem auget alimentum suo contrario est. sed quod ex
 contrariis, formæ magis participans est, quod increfcit, à ma-
 gis materialis & contrarii in ipsum mutatione nutrirī di-
 ditur, non itidem autem, & quod est, materialius, ab eo
 quod est magis formale, sic enim se habeat, inter se ignis

& aqua : his enim sic inuicem mutatis aqua ignis est nutrimentum, sed aquæ ignis minime alimentum dicitur, ne mo enim dixerit, aquam igne nutriri, at ignis a qua nutri ri dicitur : etenim oleum, aqua aliquo modo affectum & cera, & huiusmodi, & ligna quoque & similia, quod ali quid humiditatis habent, materia sic ignis fiunt, atq; ideo omnia exiccata ligna, vt quæ putrefacta sunt vel in cinerem reducta, ne vti quidem possunt: eo quòd sint vndique humiditatis expertia, quod enim augetur, secundum for mam augetur : atque illa est, quæ incrementum perficit: aliaentum autem cum concoquatur, atq; murescit : ma teriæ igitur particeps, magisq; formæ esse oportet. Quare commixtorum corporum contraria, quæ magnitudinem cum superaddunt, magis pati, quàm agere sunt parata, ab his quæ augetur, atq; nutriuntur, viuentium alimen tum esse possunt, in elementis vero, quoniam ignis magis actiuus ceteris est, formæ assimilatur : & iccirco aliorum simplicium corporum ipsum alimentum esse non consue uimus dicere. Quibus illud etiam apertum fit, quod nutri tur, quodammodo à contrario, & à simili, nutriri & au geri : in principio enim contrarium alimentum ei quod augetur, inconcoctum ipsum tunc est : sed cum mutatum est : quoniam à contrario in contrerium mutatio fit : simi le redditum est. Concoctum igitur alimentum simile est : cum igitur à simili, tum à dissimili viuentia nutriuntur. Quare ex his deduci potest, alimentum viuentium conue niens, illud esse, quod ei quod alitur potentia simile est : in idq; potentia consimile dicitur, quod in alentis substan tiam mutari potest, atque pluribus agentibus : vt inde ad actum deducatur, non eget : ab vno enim natiuo calore quæ assumuntur, alimenta in viuentibus substantiam com mutatur, iccirco non omne commixtum corpus, enutrire est aptum, quæ enim species terræ esse censetur, & coagula tæ aquæ formam obtinent : quæ admodum lapides, qui ter ræ species esse dicuntur, & metallica, quæ ex coagulata aqua consistant, viuentia non nutriunt. Hæc enim vno conco

Alionis motu, in viuētia commutari non possunt. Atque
 in vniuersum tres cause traduntur. Et prima est, eorum ad
 simplicia corpora, elementa vocata affinitas, in quibus ter-
 re vel aque dominantur: qualitates: quemadmodum in
 ipsis simplicibus, que cum viuētia non nutriant, neque igitur
 hęc: que eis consimillima sunt. Similitudo enim atque
 ad prima corpora affinitas eorum mutatio ostendit: de
 facili enim ad elementa commutari possunt, elementa que ip-
 sa in hęc. Secunda causa est, quoniam hęc mutari non pos-
 sunt, nisi soluerentur: at cum à contrariis dissolutio fiat, à
 calore vero innato, à quo viuētiū omnium dissolutio
 fit, solui non possunt: calor enim innatus humido semper
 commixtus est. Atque metalla si solui deberent, ab exu-
 peranti calido sic eorum commixto soluuntur: quomodo
 natiuus calor non se habet, lapides omnino non soluuntur,
 sed aduruntur, & in calcem conuertuntur ob humidam
 exhalationem. Postrema verò causa, quoniam ex his com-
 misceatur que viuētiū complexionibus contraria sunt: hęc
 igitur alendi beneficium viuētibz præstare non possunt.
 Si autem quedam animalia lapides deglutire censeantur,
 quemadmodum strutio, nonnullæque aliæ aues, omni pro-
 culdubio ex illis nullum suscipiunt nutrimentum: sed hos
 ipsos lapides incoctos emittunt. Ceterum reliqua comixta
 corpora, que has sunt sortita conditiones, viuētia enu-
 trire valent: verum eorum quedam magis, quedam verò
 minus eorum plus alere censeantur, quorum humidum natu-
 rale de facili in naturam, eius quod nutritur conuerti va-
 let. At quorum humidum, à terra minus separabile est,
 minus nutriunt: & iccirco quecunque exiguam habent
 humiditatem, minus nutriunt: quemadmodum ossa &
 pili. At ossa plusquam pili nutriunt: pili enim sunt velut
 exiccatus fumus, humidumque eius valde exiguum est:
 & ideo nullum omnino animal pennis & pilis enutriti po-
 test, sed potius quecunque hęc ipsa, pro alimento anima-
 lis suscipiunt, aut hęc euomunt, aut indigesta emittunt.
 Quare vt paucis rem absoluamus: quanto alimentum ei

quod aliter similius est, tãto efficacius nutrit, citiusq; in venteris mutatur substantiam: quemadmodum ex eorum, quæ aluntur desiderio constare potest: vnumquodq; enim viuens alimentum, proprię temperaturę simillimum expetit: quæ enim animalia atra bili sunt affecta, sicca atque adusta alimenta, & quæ non nihil amaritudinis habent, sicut fortiter asca, desiderant. At quæ sanguineam temperaturam obrinent, quæ temperaturę calida & humida sunt, sicut carnes leues & tremantia oúa, vinum rubeum, & panem album frumenti: quemadmodum Medici testantur, excipiunt. Quæ vero flegmate abundant, frigida & humida nutrimenta conquirunt: quemadmodum pisces, & huiusmodi generis reliqua. Atque causa est, quoniam in symbolum habentibus facilius est transitus: nam, & si in principio alimentum sit dissimile: non tamen omnino dissimile. Quare quanto similius extiterit, tanto conuenientius alimentum fiet: & ideo fructus non bene hominem nutriunt: eo quod est in eis terrę vis: atq; elongati sunt, ab hominum temperie, & ideo ex eis alimentum genitum putrescit. Ob quam etiam causam, si in pibus simus conueniens alimentum est: cum ferè eiusdem commixtionis cum plantis simus sit: est enim quasi terra reliquis elementis commixta, omnes enim plantarum vires, à cõmixta terra ortum suum trahunt: hæc tamẽ his quæ nutriuntur, simillima alimenta inter se differentiam habent: quandoquidem aliqua magis: quædam vero minus simillima sunt. Nam cum alimentum, humidum, aereo, aqueo commixtum, subtili terreo terminatum obrineat: Aqueum tantum humidum, neque nutrit, neque auget, sed humectat tantum: sed quod aereum dumtaxat est incorporari nequit: alimentum enim concoqui oportet, sed quod concoquitur, crassescit, vt quarto meteororum Philosophus docet, aer & aqua crassescere nequeunt: sed cum magis incalescunt dissoluuntur: vtrunq; igitur simul commixtum esse oportet, quod per aridum, atque subtile terreum, terminatum sit: taliter enim cõmixta optimi saporis sunt,

tota substantia mutatur, & aliud ex alio rarius ex densio-
 ri & maius ex minori nascitur. Si vero dicat aliquis, corpus
 ambobus commune genus est permanere, sanè ridicu-
 lum erit; quoniam genus neque generatur neque interit,
 neque omnino in rebus existit, sed in intelligentia solum.
 Quod autem generatur ut singulare sit necesse est, simili-
 ter etiam quod augetur. Demum tria sunt quæ in accre-
 tione esse debent, ut postea docebimus, primum ut quæli-
 bet pars eius quod augetur maior fiat, ut si caro augetur
 quælibet pars eius carnis maior fieri debeat. Alterum ut
 aliquo accedente atque adiuncto res augetur. Tertium
 ut quod augetur seruetur atque permaneat, hæc autem in
 generatione non accidunt: cum enim aliquid gignitur,
 aut interit, nihil omnino remanet ex eo quod prius fuerat,
 præter materiam, quæ tamen ipsa quodammodo muta-
 tur, quoniam alterius fit rationis, cum autem aliquid alte-
 ratur, vel augetur, vel diminuitur permanet res quæ subie-
 cta, aucta aut alterata est, sed in hoc differunt, quoniam in
 alteratione tantum qualitas variatur, in augmentatione
 plerunque tamen magnitudo, nonnunquam etiam quali-
 tas: sed eadem substantia semper manet, quod si aquæ in
 aerem mutatio esset accretio contingeret, ut nulla re acce-
 dente fieret accretio; atque eodem modo nulla re disceden-
 te fieret diminutio; neque id quod augetur permaneret.
 Aquæ igitur mutatio in aerem non est accretio, quare si
 res quæ augetur non ita augetur, aut igitur enumerata
 absurda contingerent, aut quod nulla re accedente, quæ
 quidem corpus sit, accretio fieret, quod quidem in accre-
 tione saluari oportet.

DE NVTRITIONE. Cap. 15.

Sed hæc in medio dubitationes tollere non erit perdiffi-
 cile, si modum quo viventium incrementum fit adiiciemus.
 vniuersa itaque viuentia increfcere non possunt, nisi nu-

triantur prius. Maiorem enim molem non adipiscuntur, nisi prius accedens alimentum, eius quod augetur pars fiat, quod nutritione completur, atque perficitur. Viuentium igitur incrementum ab alitione non separatur, quare quo valeat alitio fieri modo explicandum est. Porro ut hæc perficiatur actio multa adesse necesse est, nempe agens summe necessarium est, quoniam nulla mutatio sine agente fieri potest, nutritio mutatio quædam est, agente igitur eger, consimiliter materia oppositionis, quam agens continuo præparat, facitque ut post prioris formæ interitum cõsimilem sibi suscipiat. Est vero agens, alitrix potestas, quæ ab augendi facultate natura, & substantia non differt: vniuersam enim potestatem animæ secretionem ex oppositis rebus petendam esse Aristoteles in commentariis de anima monet. Porro cum vtriusque facultatis obiecta res vna existat: alimentum enim alenti atque augenti facultati obicitur, ratione tantum diuersum: alimentij enim succus quatenus potentia est, ut in viuentis substantiam commutetur, atque eius quod alitur substantiam seruat, nutritiue obicitur, sed quatenus magnitudinem auget, ei quod nutritur crescendi potestati deseruit, quare opposita res vna est, sed ratione altera, quemadmodum secundo de anima his verbis Philosophus docet. Est autem esse aliud alimentum & augmentariuum: secundum enim quod quantum quoddam est augmentariuum, secundum vero quod hoc aliquid ac substantia alimentum: Saluat enim substantiam eousque est, quousque aliter. quod primo de ortu & interitu est confirmatum. Secundum id igitur quod potentia verumque est verbi gratia quanta caro, sic auget, etenim quantum oportet generari & carnem. Secundum autem quod caro solum est nutrit, etenim sic differunt cibus & augmentatio ratione, quare hunc in modum potestates se habent, nempe vna erit re augendi & alendi potestas, ratione altera. Nam ut ex alimenti succo eius quod nutritur conseruat substantiam, alitrix, sed quatenus magnitudinem præexistenti, augendi potestas: veluti secundo traditionis de ani

ma

ma docuit Aristoteles; quoniam omnino, inquit, eadem potentia animæ est vegetatiua & generatiua de alimento necessarium est determinare. Potestas enim animæ ipsa met anima est, ratione ab ea tantum secreta: nam vt corpori confertur, forma hæc, anima dicitur, atque primus actus. Quando autem functionibus suis confertur potestas, & ideo dicitur quo habens ipsam vitæ actiones explet quare vt agentis rationem subest anima, potestas nuncupatur: vt vero viuentis corporis forma est, anima, quod ex Aristotele planum fieri potest; qui secundo de anima docet, animata trifariam viuentis corporis esse causam, atque forma dicitur, vt viuentibus esse largitur, cuius gratia, quoniam organicum corpus ob ipsam animam factum est, agens vero vt vitæ actus in ipso producit, quare cum animæ potestas agentis rationem subeat: vna igitur met anima numero potestas erit, atque forma, ratione vero diuersa, nam vt functiones explet potestas, vt vero corpori confertur anima & forma: quare erit in singulari viuenti vna met numero nutritiua & augmentatiua potestas, rationes vero plures, nam vt vario modo circa alimētum operatur, ratione plures euadit. Hæ igitur animæ vegetalis potestates simplicitet multiformes nō sunt, sed ratione, quam rem Au. septimo phisicorum docet, vbi dubium soluens, cur ad animæ potentiam Aristoteles motum non esse demonstrare subricuit, soluit, auctore etiam Alexandro quoniam quinto de phisico auditu demonstratum est ad substantiam non esse motum, quare animæ vires substantiam esse solutio monet, & quinto diuinorum alterum soluens dubium, cur enumerans qualitatis significata Philosophus non meminit potentix & impotentix naturalis, dicit causam esse, quoniam naturalis potentia per se substantia est, ex accidenti vero qualitas, verum de his satis abunde in his quas conscripsimus disputationibus de animateniente, differimus. Potestas itaque auctrix & alitrix vna numero sunt, sed ratione plures, & ideo cum hæc ipsa potestas magnitudinem amplius adicere non potest, vltre

plus auctrix non vocatur: ratio enim ob quam ita vocetur actu aboleto deperditur, verum cum hæc ipsa facultas earum sit quæ instrumentariæ atque organicæ vocantur: alendi igitur beneficium per certas corporis particulas præstabit: in his enim viuents partibus, alimentum oppositionis materia continuo mutatur, quo usque complementum ab alente virtute suscipiat, quare quid alendi vis quæ instrumentariæ sint partes, quo etiam modo alitio perficiatur, & denique quid nutritio ipsa sit explicandum à nobis erit: his enim perspectis cuius quæritur perspicua natura erit.

VIREB QUAB ALTRICI DESERVIVNT
quæ & quot sint, explicantur. Cap. 16.

CVM primum fetus (vt inde ordiamur) animæ participes gignitur, ipsum viuere necesse est: sed vita diutius permanere non potest, nisi viuens alimentum suscipiat, humoris enim non reparati consumptione cito decederet: innatus enim calor continuo humidum illius pabulum resoluit, quod nisi accedente alimēto refarciatur, vita diutius permanere non posset: quare vt diu pro viribus maneat, atque perduret, altricem natura ei facultatem iniunxit, quæ vitam à primordiis inde assidue comiratur, cui seruiat ac veluti singulare præsidium opiculetur: Et proinde natura sagax alimentum quoque concessit, quod cum primum fetus atque viuens in lucem prodit, atque ex eo nutritur, quippe formati fetus in utero membris, tunc instrumenti cuiusdam alimentitit vocati formatio prodit: unde ab utero quod intraneum iecur sanguineus deducitur humor, adeo vt quam primum vixerit tam primum alatur. Cum demum utero egreditur, etiã vt perspicuum est, alimento eget, vt illud instauretur, quod ab innato calido dissolutum fuit, quare altrix potestas animæ vegetatiuæ facultas est, qua viuens alimentum in eius quod alitur substantiam mutat, atque alimentum tal: fit ab al-

erice anima, quæ extrinsecus ad motum alimentum per concoctionem immutat, atq; illud corpori adjudicat cuius forma & potestas est. Calidum autem altrici animæ ad eius modi functiones & immutationes sese instrumentum exhibet, quo factum est, ut hoc ipsum esse quod alar, existimaverint quidam, qui agentis principii virtutem in id quo intercedente virtus agit, trastulerunt cum caliditatis vi abdicata nihil ali posse conspicerent, namq; calidum vim motricem habet. Sed calidum principium mouens non esse sed animæ instrumentum retro mouimus: cum omnes functiones anima operatur per calidum, igitur instrumentum sed ad has functiones perficiendas plurium virium deseruiunt actiones, qua de causa altrici subministrare dicitur, quas Auicenna subministrantes appellat, quæ quot sint earum quæ sit natura, ex actionibus tanquam ex notioribus inuestigari possunt. Alimentum ergo quod in sanguinem vertendum est, ore primum assumitur, deinde trahitur in ventrem, mox retinetur. Non enim statim mutari potest, posthac vero digeritur, postremoq; quod digeri nequit tanquam inutile expellitur, sicq; tota in corpore completur alitio. Quare cum quatuor inuicem fuerint actiones, natura seiunctæ, quæ alitioni deseruiunt, totidem correspondebunt vires, quæ altrici potestati ministrant, trahens igitur prima erit, secunda quæ retinet, deinde digerens, & vltimo loco quæ excrementa reicit, & expellit. Auerr. collectionum libro secundo, quintam superaddidit, quam Auicennam & Galenum ignorasse affirmat, & hanc discretiuam nuncupat, enimvero facta sanguinis concoctione, ut membro conueniens alimentum accedat, prius quod profiguum est, a contrario actu separetur oportet, ut membra omnia sigillatim conueniens suscipiant alimentum. Id vero trahens efficere nequit, expellens etiam minus, nihil enim nisi prius discretionem facta expellitur, quæ vero digerit aut retinet, minime cū huius munus nil aliud sit, quam materiam in alienam substantiam pro alimento commutare: illi vero tantummodo retinere conueniar,

quarta igitur danda erit vis, quæ discretiua vocatur altrici deseruiens: Atque posteriores Medici trahenti hoc munus ascribunt: hæc enim attrahit & alimentum discernit, alii vero digerenti pariter & expellenti cuiusmodi functionem competere dicunt: hæc enim nihil emittere, aut expellere visa est, quod sit membro proficuum, ideo quatuor tantum numero fuisse concludunt, verum an ita an secus potius se habeat res Medicis dimitatur, inuestigandum est. Sed quia prima altrici deseruiens vis trahens est, ideo quid ea sit adiiciemus primum, est vero hæc quæ alimentum proficuum attrahit, proq̃ munere hoc efficiendo calore siccitateq̃ pro vnus instrumenti natura anima nutritiua vitæ: atq̃ munus hoc perficit & complet per quosdam uillos in longum protensos: prima autem alimenti attractio in animali à ventre procedit, cum ille primus sit, qui alimentum digerendum suscipit, ex quo villi in longum protensi vsque ad guttur, & linguæ radicem deueniunt, & à dentibus contritum cibum statim propria actione suscipiunt, & susceptum demittunt cuius clarum illud extat inditium. Si quid enim gustui noxium imponatur, guttur ardeatur, venter obstupescit, & leditur, adeo ut plerunque ad vomitum prouocetur, huic ventris attractioni iecoris attractio succedit, commutatum in chilum alimentum in uentre à iecinore trahitur; deinde cordis succedit tractio; postrema in singulis membris habetur, cum quodlibet alimentum sibi conueniens attrahat; ut nutritio perficiatur. Huic facultati retentiva succedit: Cum enim in uentre trahitur alimentum, priusquam concoquatur aliquandiu retinetur, ut debite calor illum concoquat, atque in succum uertat. At qui cum hæc in alimentum non agat, sed retineat alia est facultas quæ illud digerit. Hæc enim susceptum alimentum in succum mutat: Cuius actio, quoniam tota simul & repente perfici non potest; opus igitur est ut aliquandiu ibi retineatur. Ventris vero retentiuæ ea, quæ epatis est succedit, antequam enim in humorem cruerum vertitur, ibi ut moretur oportet, quoniam ipsius

concoctiuae actio momento non completur. Cui cordis retentiuæ succedit: prius enim quam cruentus humor in sanguinem cōmutetur, ibi quoque morari opus est: Demum quæ in singulis membris est retentiuæ succedit, in membris enim alimenti morus fit, quoniam ut docebimus postea, momento in substantiam alimentum nō mutatur, Tertia vis alitioni deseruiens, quæ digerens aut concoctiua vocatur succedit. Hæc enim alimentum in alienam naturam mutat: cibus enim conritus ac per os partitus cum in ventrem trahitur, concoquitur, atque in humorem & succum vertitur, qui deinde epati mandatur, ubi illius digerens in humorem cruentum mutat. Hic humor deinceps ad cor diffunditur, ubi ab inato calore in sanguinem mutatur, quæ vero in membris conuersio fit non concoctio, sed alitio dicitur, ob quam functionem vis alens nuncupatur. Cum à sine vnumquodque nominari iustum sit. At vero quoniam in vnaquaque ferè concoctione aliquid alimenti non necessarii super crescit, alia succedit vis, quæ expulsiua vocatur, quæ quod super crescit alimentum, tanquam alitioni non necessarium expellit: in ipsa enim alitione quæ in ventre fit, aliquid alitioni non necessarium seceritur, quemadmodum sicca excrementa, quæ expulsiua ad locos à natura destinatos transmittit. In epate etiam secretio fit, veluti vrina quæ ad vesicam transfertur. In corde etiam aiunt humorem quendam generari, qui per poros carnis & cutis de foris expellitur, quare quid alens vis fit, quæ etiam deseruiens sine ei virtutes ex his palam.

QUOT CONCOCTIONIS SINT SPECIES ABSOLUITUR Cap: 17.

Sed his quæ diximus illud obstare videtur, quoniam alimentum in sanguinem in epate, non in corde mutatur, quemadmodum Medici testantur, sed alterius quæstionis dubitatio hæc solutionem quaerit, quæ prius explicanda est, quot videlicet sint concoctionis species.

DISCEPTATIO

Medicorum nonnulli quatuor concoctionis species esse censent, eò quòd quatuor excrementa fiunt in animali, an sequam vniuersalis alicui completeretur. Primum namque, quòd secernitur excrementum, est illud fœculentum, quod à ventre secedit, mox vtraque bilis, & quæ ad renes, aqua delabitur, deinde humiditates quæ à sanguine separantur: postremo dum alicui membrum, terrestre illud quod attritione secernitur excrementum. Alii verò tres tantum digestionones fieri dicunt: quoniam in venis nullam fieri putant, sanguis enim quantulibet ibi sineerior prodeat: non tamen in aliam naturam mutatur: digestio verò substantiæ mutatio est. Alii vero duas tantum esse concoctiones censent, & prima quæ in venne fit, secunda in corde, propterea quòd Arist. inde iuuentute & senectute, duas tantum recensuit, neque alias statuit. Hos verò tres digestionones se opinantur si eam, quam in ore alimentum præparationem suscipit, digestionem esse non affirmemus: etenim primum masticantur, molliuntq; cibi: hanc cibi contusio nem concoctionis nomine vocare Arist. libuit: Ab oris enim calore natuo, cibus contritus, atque contusus, facultatem assumit, qua plurima operatus. Frumentum enim ore contusum, A postemata digerere, atque mutare aiunt, atque ideo digestionis nomen, sibi vindicare videntur: sed non vere concoctio oris præparatio nuncupari potest. Quum in aliam naturam non demutesur alimentum, nisi improprie, quare nus aliquam patitur mutationem: masticatur enim, atque molliitur ore cibus; Ad quam exiguam mutationem aduertens Arist. concoctionem vocauit. Secunda verò seu prima in ipso fit ventre, vbi humescunt, conficiunturq; confecta cibaria. At tertia vel secunda, in secinoris corpore fit: cuius nullam fecit Arist. mentionem propterea quòd id quod in ipso conuertitur alimentum, sanguinis nomine appellat: quoniam sanguinis verè, et vtilitoni deseruit, in corde conficitur: concoctio tamen à multis vocatur, quoniam mutationem in locinore patitur alimentum, nam in naturam sanguinis imperfectam:

mutatur: humescens enim in vĕtre cibus, iecinori delatus, quatenus fieri potest, in sanguinis naturam mutatur. Postrema vero concoctio in cordis venriculus fit, vbi generitus decoquitur sanguis, purusq̄, & sincerus efficitur, & ad nutricanda post hac membra fit aptus & efficax. In cordis enim ventriculis sanguis tanquam aurum obtrixum, in nouissimo fornacis camino depuratur: neque hoc ab re dicitur, nam confectus in iecinore sanguis, plurimis scetet sit perfluitatibus & excrementis, namq̄ de illo quod san è in aquosum, ad ipsos decolat renes. Quod verò crassum & acre est, cuiusmodi atra est bilis, ad lienis demandatur receptacula: colerica verò illius, & biliosa portio scelli veslicæ delegatur, vt purior postea cordis intret penetralia, à quo exanimatus, & nobiliori coctura insignitus: post hac spirituum, cum animalium tum vitalium cõrubernio, per venarum quasq̄ versus sparsas & deriuatas, fibras, mēbris omnibus alimentum præstat, & vitam, à sinistro enim cordis sinu, quem ventriculum vocant, cum arteria, quam aortam appellat Philosophus, tum venam magnā, originem præhere affirmat: per quas ceu per canalium fistulas, quasdam, sanguis in corde decoctus, vltimum inquam membrorum alimentum, ad diuersas corporis deriuatur partes, à quibus postea cum augetur, tum aluntur animalium membra. Neque obid, quòd excrementa varia fiant, totidem digestiones connumerare est opus: eo quod ab eadē distantia caloris beneficio multiplicia quoque secedunt, ceu in ferro igni imposito facillime noscitur. Primum .n. ab eo terrenum secernitur quoddam: deinde verò tenuius & magis aerium: quoniam fumus & pars illa, quæ in cineres vertitur, eadem semper ferri natura manente, secedunt: tum tamen ipsa non iniuria discrepent: quod & de sanguine apertissimum extat iudicium, à quo tria humorum excrementa, vtraque, sed bilis & vrina non permurato secedunt, quæ si dum sanguis efficitur, dumtaxat non deinceps fieri dixeris: non vtrique recte sentis: quippe (vt aiunt) sanguis in iecore commoratus, depuratur assidue, & quan

DISCEPTATIO

to sublimius tendit, tanto excrementorum secretionem leuiscit. In membris vero nullam fieri digestionem asserimus, nempe ea alimenti mutatio alitio nuncupatur. Sanguis enim concoctus & in corde depuratus per membra distribuitur: vbi à natiuo in membris existente calore, in illorum demutatur substantiam. Quare alitio ea alimenti in viuentis substantiam mutatio est. Quid igitur alitio, quo etiam modo fiat satis apertum est.

PRIORIS DVBITATIONIS SOLVTIO

Cap. 18.

Sed ad singula deferri membra, alimentum non videtur: nam leue ab Arist. esse censetur: at leuia sursum tantum deferuntur: Singulæ igitur viuentis partes non enutriuntur, sed illæ quæ tantum sursum sunt: demum si quæque eius, quod nutritur, pars alitur. Per omnes igitur partes alimentum permeabit: inane igitur, aut corporum penetratio dabitur. Priorem dubitationem quamuis vario modo interpretes diluant, eorum tamen opiniones non referemus: sed quid nos ipsi sentimus tantum, adiciemus. Porrò leue, atq; supernatate, lib. de sensu & sensibili ab Arist. dicitur alimentum, non absolute, sed cum ad eam conferri partem, quæ amara, salsaque est, quæ dulci grauior extat, tamen absolute quæque alimenti concocti pars, grauis est, cum digeratur, concoquaturque: concoctio enim omnis crassatione perficitur, crassa verò omnia grauia extant: calidum enim, cum concoctionis sit causa: nec non cibos conficiat, suisque applicat locis: ceu naturalis cuiusdam structuræ architectus, & faber, omnia certe digerit, & componit, ab his humiditatibus, quod dulce, & leue est, attrahit, & amarum & salisum relinquit, ob eorum grauedinem, ad nutritionis opus ineptam, & proinde animalium excrementa grauia, & terrea, maximeque amara, & salsa sunt: propter secretas ab eisdem (calore cooperante) dulces & subriles partes, his itaque à calore derelictis partibus, concoctum alimentum,

cum

cum conferrur, seu nuncupatur, quod vi innati caloris, qui nutrientis animæ instrumentum est, ad omnes viuētis partes internas, supernas, reliquasq; mouetur, per ea loca ad hoc officium à natura delegata. Motioq; hæc cum naturalis, tum violētia existit: Merito enim alimenti, quo niam contra illius naturalem inclinationem est, violentia esse censetur, sed merito animæ naturalis existit, cietur. n. vndiq; a calore qui vt animæ est instrumentum mouet, quæ secundum omnes differērias mouet, quemadmodum septimo phisico. monuit Auer.

QVORVNDAM OPINIO. IN SECVN-
dæ dubitationis solutione refellitur. Cap. 19.

AT qui, quomodo per accedens, alimentum quæq; viuētis pars alatur per obscurum arque perdifficile est, quemadmodum varia philosophantium opinio nobis si-
dem facit. Latinorum quidam, partes eius quod alitur, augeturq; in duplici serie esse commemorant (quemad-
modum etiam Aristot. primo de ortu & incrementu monet) alia namque formales, alia materiales nuncupantur: pri-
mas vero partes porosas, secundas non porosas partes, (quemadmodum solidæ se habent): sic censuerunt. Non
porosæ autem partes vere nõ nutriuntur, augeturq;: quo-
niam non nisi per iuxta-positionem partis adiuq; ad præxi-
stentem partem, atque hunc in modum, quæ vita carent
augentur atque aluntur. Quemadmodum aqua aquæ
additione: partes verò porosæ verè augentur atque alun-
tur: hæc enim alitur per intrus alimenti susceptionem fit, &
hoc viuētis nutritio ab ignis nutritione secernitur: Ete-
nim ignis vi partes non porosæ, nutritur: non autem ve-
porosæ partes quoniam poris ignis vacat. Quæq; igitur
eius quod augetur pars alatur, & crescit, quæ niam illius
partes aut porosæ, aut non porosæ sunt, ac vtriusque nutri-
ri ostensum est: quæq; igitur alentis pars nutritur. Qua-
re & viuens totum, cum singulq; eius partes alantur. Sed

F

35. *vana est horum sententia: Arist. enim primo de ortu & interitu, hæc verba habet: deinde quod caro, & os, & vna quam h̄ raliū. parrium est duplex: quemadmodum & aliarum in materiæ speciem habentium, etenim materia dicitur, & spiritus, caro, & os: ex his itaq̄ verbis constat, partes quæ secundum materiam & formam dicuntur, quæ in alitione & accretione comperiuntur, in rebus oibus natura cōstantibus inueniri. Natura verò cōstantes oēs partes porosas & nō porosas non habent. Elementa enim poris carent (quemadmodum ipsi dicunt) & ideo non verè augeri, ignem commemorant: Meatibus enim vacat: Non ergo eas p̄rtes quas ipsi referunt, intelligit sed materiā, & formam, quæ in rebus vniuersis natura constantibus inueniuntur: quemadmodum Auerr. & Ioannes grammaticus testantur. Atq̄ hæc perspicua fieri possunt, ex his quæ sequenti particula traduntur: vbi similitudine quadam secundum quas partes fiat accretio ostendit: Fingamus enim eadem mensura multum aque nos metiri, non est dubium, quin alia semper ac alia sit aqua, quam metimur: Cum tamen semper eadem mensura maneat: Itaque forma rei, tanquam mensura est, quæ permanet etiam si materia fluat. At pars porosa mensuræ persimilis esse nequit, quoniam ipsa non permanet, sed solida & non porosa permanet. Deinde ea verè nutriuntur, quæ permanent; porosæ non permanent, non ergo verè augentur. Demum si secundum formam partes essent porosæ, secundum formam igitur accretio & alitio non fierent: quoniam secundum partem, quæ permanent accretio fit, quo pacto partes illæ, quas secundum formas vocant, non se habent.*

SECUNDA OPINIO, ET EIVSDEM

reuerſio Cap. 20.

Posteriores quoque Philosophi, duplices partes esse, commemorant, materiales videlicet, & formales: ac formales illas esse asserunt, quæ instrumentorum funguntur offi-

cū, cū manus pedes & caput. Materiales vero, quæ sunt
 hares sunt, veluti neruus & caro & alia huiusmodi, quas
 Philosophus fluere, atque refluxe asserit, formalibus non
 mutatis, namque mutata brachii carne, idem brachium re-
 manet. Sed cur hæc potius formales, illæ materiales? ita ex-
 ponunt, quoniã hæc formæ, quæ est anima, minus adhærent,
 materiæ inuent appellacionem; illæ vero formæ rationem hæ-
 bent: quoniã absque villo interstitio suscipiunt animam.
 Caro. n. neruus & ossa, instrumentalium membrorum vir-
 tute animata dicuntur. Anima. n. non similis, sed orga-
 nici corporis actus dicitur. Viuens itaq; corpus secundum
 vnasq; partes alitur, sed primo, & per se secundum formales,
 secundum vero materiales ex accidēti. Atq; quoniam passio-
 singulæ alantur partes, ita exponunt. Alimentum. n. in pri-
 mis ex quo alitio procedit, ad minimas partiri partes oportet
 imo eo quo alimentum intraneum est, suscipi aptum, quod
 per minima suscipitur: quare quod alitur, secundum minima
 alitur. Sunt. n. partes minimæ formales, quæ tanx magni-
 tudinis existunt, quæ destinata formæ suscipiunt a ratione,
 nempe; quæ si minores euaderent non susciperent. Atqui ideo
 partes minimæ naturales, seu formales vocantur, secundum
 has itaq; partes minimas, merito tamen formæ, & atq;
 viuens alitur. Cõsimiliter secundum partes materiales, vti
 secundum minimas naturales partes, non tamen ratione mate-
 riæ, sed merito formæ. Quare totum cum singulis partibus,
 tum formalibus, tum materialibus, secundum formam au-
 getur, & alitur. His. n. in partibus ex materiæ resolutione,
 quædam concavitates, quæ pori vocantur, generantur: in his
 in minima diuisum, alimentum ab aia, virtuteq; eius inextin-
 scere, in partium substantiam, demutat. Verum & hi quoq;
 in apertissimo errore sunt. Eas enim partes, secundum for-
 mam, atque secundum materiam iam, Aristoteles vocat, quæ
 in omni re materiali comperiuntur, quemadmodum verba
 Philosphi docent. At partes, quæ instrumentorum
 funguntur officio, in quapiam re naturali non inueniuntur:
 sed solis viventibus accomodatæ sunt. Hæc igitur

DISCEPTATIO

partes secundum formam non vocitantur. Adhuc varia-
ta materia, forma quoque variatur (veluti postea docebi-
mus) quare cum similes, vocatq; partes, materia sint, quæ
admodum ipsis videtur, earum quæ instrumentorum fun-
guntur officio, demutantur, cum illæ variantur. Pars enim
instrumentaria (vt Philosophus docet) congeries, compo-
sitiõque plurium similarium extat, vnius igitur mutatio,
alterius quoque mutatio erit. Deinde quod alterius
causa, atque beneficio alitur, per se & primo non alitur,
sed instrumentariæ partes ob similes aluntur, quemad-
modum primo de ortu, sic Philosophus docet, suscipiend-
um. Causam determinantes, prius vtrum quidem quod
anomeomera augentur, cum homiomera augentur, com-
ponitur enim ex his vnumquodq; anhomiomeris, igitur
primo incrementum, & nutritio conuenient, atque pri-
mo similes aluntur, & non ex accedenti, quemadmodum,
ipsi restantur. Demum non rectè dicunt, quando asserunt
animam partibus instrumentariis, primo adherere, namq;
primo illis partibus heret anima, quibus, vt suos actus per-
ficiat, vtitur. Atqui vtrq; partes istæ sunt. Anima enim
interdum similaribus vtitur, vt quando actus perficit, qui
passiones ab Arist. vocantur, quando enim sensatio com-
pletur similaribus vtitur, quemadmodum pro aspectu cry-
stalloide humore, cõnato aere pro auditu, veluti ipse Phi-
losophus secundo de animalium partibus docet, licet quan-
do actus, quos actiones vocat, producit, instrumentariis
vutur, vtrisque igitur partibus anima per se adheret. Ne-
que tamen obstat, quod ex animæ definitione inferunt,
quod anima actus primus corporis naturalis organici dici-
tur; Nempe corporis organici appellatione, instrumen-
tarias, quas officiales appellat, non intelligit partes, sed na-
turale corpus, quod cum in suis partibus diuersitatem ob-
tineat, illæ ad diuersas animæ actiones perficiendas destina-
tæ sunt, quemadmodum ex ipsomet Aristot. conspicuum
fieri potest, cum in commentariis de anima, tum in his quos
de animalibus partibus conscripsit.

AVERROIS, ET MEDICORVM
opinio. Cap. 22.

AVerrois, & cum eo Medici, atque ferè omnes Latini, viuentia secundum, quodcunq; signum sensibile, enutriti testantur: Sunt enim viuentium partes in duplici serie. Aliæ quæ sensibiles sunt, & dicuntur, quæ si à toto separantur, per se existere & conseruari possunt, & destinatam formæ suscipere actionem. Aliæ vero non sensibiles vocantur, ut quæ si à toto separatæ fuerint, persistere nõ valent, neque formæ definitam actionem suscipere. Secundũ has, itaque partes, viuentia non augentur, sed secundum sensibiles, quemadmodum primo de ortu Aristo. ostendit. Adhuc autem (inquit) quodcunq; signum sensibile, aut maius aut minus factum esse. Augetur autem quæ sensibilis pars, per intus susceptum alimentum, quoniam in earum quæque ex actione caloris naturalis, ob humiditatis, & materię resolutione, quædam concavitates producuntur, quæ pori vocantur, qui dum alimento non implentur aere, vel alio corpore implentur, quod ab alimento adueniente, foras expellitur. Quare alimentum, secundum miram diuisum, hos poros ingrediens, à sensibilis partis virtute inexistente, cum primũ attractũ est, in eius quæ nutriti mutatur substantiam, atque ita neque corpus permeat corpus, neque inane sequitur, quod vero in his partibus concavitates sint, sicut ostendunt. Inscus calor, continuo humidum dissoluit portio igitur eius aliqua dissoluitur, & cum noua materia per tempus non succedat: necessarium igitur est in membris fieri meatus, ob materię fluxum, quid demum cum alimento implentur, deperditas resarciunt partes. Ad hæc calor rariius, non tantum, eam humiditatem dissoluit, quæ venis colligata est, sed totum membrũ per singulas igitur membri partes, alimentum pertransire necesse est, atque per illas non permeabit, nisi meatus sint, necessarii igitur alitioni sunt meatus. Aristoteles, præterea non tantum totũ viuens augeri dicit, sed singulas eius

sensibiles partes, sed viuens per alimentum intus susce-
 prum augetur, hunc igitur in modum quæque eius sensibi-
 lis pars nutritur atque augetur: intus igitur in singulis
 partibus, alimentum suscipitur, quod sine contauitibus
 recipi non potest. Iam vero si meatus non essent, aliter
 consimiliter & accretio luxa positio magnitudinis ad ma-
 gnitudinem esset, veluti eum lapis, lapidi iuxta ponitur.
 Ut igitur alendi actus perficiatur, meatus quidam in par-
 tibus nutriendis existunt. Sed de partibus solidis apud eos,
 controuersia est, quomodo augeantur cum eiusmodi par-
 tes poris careant. Quidam eorum asserunt, has partes, per
 iuxta alimentum positionem enutrir, quare diuerso modo,
 quam his quæ meatus habent. Sed alii hos arguunt, Si non
 uniformiter non enutriruntur solidæ partes, huius igitur
 diuersitatis debuit Philosophus meminisse, quando de in-
 cremento disseruit, Atque omnibus eundem nutritionis
 modum præfixit. Horum igitur sententia vana est. De-
 mum solida membra à calore naturali resoluuntur, ex de-
 perdita igitur materiæ, resolutione, aut meatus generan-
 tur, aut in deperditæ locum pars, quæ propè est succedit,
 quod fatendum non est, quoniam ita, & non solida mem-
 bra per iuxta positionem enutrir possent, meatus igitur
 ex materiæ fluxu generantur. Idcirco alii omnibus sensibi-
 libus partibus, eundem alitionis modum definiunt, quip-
 pè in solidis partibus, ex deperdita materia, meatus oriun-
 tur. Ossa enim tempore, quo vita consistit, non adeo ar-
 seunt, ita ut nihil humoris obrineant: exiguum enim hu-
 morem habent, & cuius interritu meatus gignuntur, qui
 cum alimento implentur, alendi beneficium solidis mem-
 bris parant, per quos etiam meatus decrementum etiam
 viuendum fit. Etenim cum minus alimento implentur,
 quam fuerit deperdita materia, decrementum secundum
 omnes partes sensibiles fit.

AVERROIS, ET MEDICORVM OPI-

nio refellitur. Cap. 21.

Sed vana, & ab Aristotele aliena est horum opinio, etenim si ideo quæq; pars minima, atque sensibilibus, eius, quod nutritur, alitur, quoniam earum meatus sub ingreditur concoctum alimentum, totum ferè corpus meatus esset. Nam cum secundum partes minimas fiat incrementum, atque alitio, tot igitur meatus, quot partes minimæ, cum cuique per meatus apponatur alimentum. Iam vero, si ita partium viventis alitio fieret: momento igitur, & nutritio, & incrementum fierent, quod fieri non posse, postea docebimus, atque id quod consequitur, ita deducitur. Si secundum minimas partes alitur, & increfcit, quod alitur, & augetur. alimentum igitur secundum minima, poros ferè non sensibiles sub ingreditur (quemadmodum tertio Philosophorum docet Auer.) At minimi conuersio, atque mutatio, secundum eos momento fit: nutritio igitur, & incrementum momento fierent. Mox si alitioni meatus deseruirent, Aristoteles ab Empedocle, quem primo de ortu & interitu, arguit, non redderet. Etenim ut actio & passio fiat, meatus corporibus inspersos esse asseruit; quos agens aut patiens sub ingreditur, qui cum agente, vel patiente repleri non sunt, aere; aut aliquo subtili corpore replentur, quod mox per ingressum expellebatur. Atqui, secundum hos, hæc ipsa est Arist. opinio, aperte igitur ab Arist. dissentiunt. Meatus igitur alitioni, quemadmodum neq; actioni, passioniue, non deseruiunt, & quamuis ob materiæ fluxum, meatus quidem oriuntur, cum tamen continuo alatur vivens, quæ circum circa pars, locum deperditæ sub ingreditur, ab ea, quæ recens exorta est propulsa, quemadmodum paulo post docebimus. Singulæ vero partes augetur, totius accretione. Quare fat est, in alitione totius, ut alimentum de foris accedat. Neq; tamen inde sequitur, iuxta positionem esse, incrementum alitionemq; Nam

Itæ abfq; alimenti iuxta positionem non fiat, consequitur
tamen alimenti iuxta positionem, assimilatio, atque ali-
menti conuersio, in viuientis substantiam, quæ quidem mu-
tatio, in lapidum accretione, non conspicitur.

P. R. O. P. R. I. A. O. P. I. N. I. O.

Cap. 23.

ALforum hucusq; opinioe adiuersas, quomodo vni-
uerse viuientis partes enutriti dicantur, enarrauimus, acq;
reiecitimus. At nunc quid ipsi sentimus referendum est.
Aristoteles, itaque opinatur, proinde eius quod enutritur
augeturq;e, vniuersas partes nutrirî, & augeri, quoniam
cum viuentium alitio, asque accretio ab anima prodeant
vegetali, quæ ipsum viuens, secundum omnes differentias
mouet sursum, deorsum, ante, retro, secundum dextrum,
& sinistrum, atque penes hoc, à forma puræ sinceræq;e na-
turali, separatur. Nempe hæc, ad vnum tantum, mouet:
quis enim ignorat, inquit Themistius: traditionis de ani-
ma, arbores, stirpesq;e cum augetur, simul & sursum ra-
mis efferri, & deorsum radici mergi, quod in nullo corpo-
ri naturali, & non viuente, conspicitur. Nam omne cor-
pus naturale, quia naturale est, vnum dūtaxat sibi locum
scripsit, quo versus se se agat & referat. Plantæ vero, &
fructifices simul in contrarias regiones agitantur, non ta-
men cum augetur, sed etiam cum decrescunt, diminuun-
turq;e; viuens itaque dicitur, secundum suam omnes partes e-
nutrirî & augeri, quoniam secundum contrarios motus
atque vndique augetur. Plantæ enim vndeque augen-
tur, & à dextris & à sinistris, & secundum inferas, super-
nasq;e partes: radices enim secundum profundum augen-
tur, & de dextris & sinistris, in latus enim vtrinque crescunt,
sed & ante & retro: æqualem enim id quod est, secundum
profundum incrementum capiunt. Consimiliter etiam, &
animalia, secundum contrarias regiones simul augetur,
quæ enim viuentia non sunt, ita non crescunt, non enim
per

per omnes suas partes augmentur. Si enim ad frumenti cumulum, aliud frumentum addatur, non per vnuerſas cumuli partes, fit additio, ſed in vna: pariter ignis incrementum, non per omnes partes fit: ſola igitur viuentia ſunt, quæ vndique augmentur, atque hoc ex Ariſtotele ſecundo de anima haberi poteſt, quod etiam Simplicius, & Ioannes Grammaticus confirmarunt. Quibus apertum fit, quod non omnia, quæ ſecundum tres meſuras augmentur, ſecundum omnes partes, hunc in modum augmentur, ſed quæ vñ tam tantum obtinent. Et quamuis Ariſto. accretionis in vñuerſum prædicata, primo de ortu enumeret, hoc tamẽ cuius meminimus prædicatum, viuentium incremento, atque alitioni conuenit, atque illius meminit. Cum vt omnia enumeret prædicata, quæ ab omnibus, incremento ſecundum tres diametros, factò poſſe cenſetur, cum vt huius accretionis naturam doceat, quæ tota integræ in accretione viuentium ſaluatur, quemadmodum eorum natura, quæ ad vnum, vel ab vno dicunt, in priori ſemper ſpecie tota ſaluatur. Quod ſecundum ſimilitudinẽ, in non viuentium incremento ſaluatur. Sed quomodo inferiores, superioresq; viuentium partes creſcant alanturq; , conſimiliter & reliquæ explicandum eſt. Enutriuntur itaque omnes viuentium partes, per alimenti iuxta poſitionem, materiæ prioris parti ſuper veniẽs materia apponitur, quemadmodum in canali & cortio factò, vt Ioannis Grammatici exemplo vtmur, aquæ quidem appoſitio fit, & quæ ſub ingreditur apponitur, ſolum præexiſtenti, & propellente hac, priorẽ ſe, ſic æqualiter fit, aquæ multiplicatio, & ita quæcunq; paracanalıs æqualiter extenditur, ita in accretione contingit. Alimentum enim concoctum, vñ pote ſanguis cum per venas ad membrum nutriendum tractum eſt, priori tantum parti: quæ propẽ venam eſt apponitur. Hoc à virtute partis in illius ſubſtantiam mutatur, & recens conuerſa parte priorẽ propellit, donec concauitates ex fluxu materiæ progentis, à partibus circum circa ſtantibus, impleantur, & dum pars partem propellit, extenſio ſecundum tres dia

aqua, quæ est in vase, cum enim peruenit super eam gutta vini, manifestæ quantitatis, tunc augmentata est aqua secundum omnes partes suas, & obseruat figuram vasis, & gutta trasformatur in substantiam aquæ, & aqua augetur per omnes suas partes, non quod pars vini, transeat per omnes partes aquæ, sed cum illa gutta peruenit super aquam expulsa sunt omnes partes aquæ æqualiter, & augmentatur aqua per omnes suas partes. Non ergo per singulas partes nutriendas, secundum Auerr. alimenti succus pertransit, quod etiam Ioannes Grammaticus euidentissime confirmat: non enim (inquit) totum adueniens per totum permeat, sed apponitur solum priori, materia superueniens, & quemadmodum in canali ex corio factio, aquæ quidem appositio fit, & quæ subingreditur, apponitur sola præexistenti, & propellente hac priorem se, sic æqualiter vbique fit aquæ multiplicatio, & sic quæcunque pars canalis, æqualiter extenditur, ita etiam in augmentatione accidit. Nam sanguificato alimento per venas quocunque tracto, & circumfuso, in vnaquaque consimilium partium, & natura, eiusque partium condigente, hoc, & mutante in subiecti substantiam. Sic augmentationem accidit fieri, est enim & in osium substantia, & carnis, & reliquorum humiditas quædam vbique sparsa, & maxime in substantia eorum, quæ augentur. Hæc enim sunt humidiora, sanguis ergo, ab extra circumfusus, cuiusque parti apponitur, humiditati huic, & propellens ipsas, vel potius vndequaque à partibus tractus, secundum omnem dimensionem ampliore facit, quæ condigesta à potentia nutritiua mutatur in subiecti substantiam. Aperitum igitur factum est, alimenti succum singulas eius, quod nutritur partes percurrere, non esse necesse, sed vni, vt præexistenti apponitur. Quod vero hinc in modum per partium pulsionem incrementum fiat, euidentissimo signo planum fieri potest. Nempe in carnibus, & ossibus cicatrices, quæ in iuuentute factæ ex vulneribus sunt, videmus eundem situm, locumque non seruare, sed illum variare, quod aliam

ob causam non contingit, nisi quia antiqua pars à recente pulsa, locum mutat, namque si non pelleretur, eundem semper situm, atque locum seruaret. Pelluntur igitur præ existentes ex recentibus partibus ex alimento productis. Quibus etiam conspicuum factum est, quomodo hoc alitioni, & incremento conueniens effectum in accretione eorum, quæ vita vacant comperiat. Nempe secundum omnes partes, hæc augeri dicuntur, non quoniam alimenti succi, secundum omnes differentias moueatur, ut secundum superna & inferna, atque reliquas differentias, sed quoniam cum vni parti appositus est, mox totum augetur, quomodo ex exemplis de aqua retro expositis planum fieri potest. Ceterum viventium partes, quæ aluntur, augeturque duplices sunt. Aliæ namque, Anomihomereque vocantur, ut quæ cum toto, neque iddem nomen, neque eandem seruant rationem, quemadmodum facies, manus, & quæ in hunc modum se habent. Aliæ vero homiomereque dicuntur, atque similes, augetur itaque primæ, similium accretione, non enim faciei additione facies augetur, neque manui, manus. Sed eo quod caro, os, & neruus, & omnia simpliciter similibus partium, augetur, ita. n. accidit augmentatis, & quæ dissimilium partium, augetur. Similes. n. partes, dissimilium materia sunt. Nam similarium compositio dissimilare facit, merito contingit, similibus auctis, & quæ ex his composita sunt, aucta esse.

DE ACCRETIONE NON VIVENTIVM

secundum tres mensuras. Cap. 14.

Natura itaque accretionis, atque alitionis viventium propria conspecta, ex hac quoque secundum tres mensuras corporis ingressu, non viuētia augeant, perspicuum fieri potest. Etenim corporea elementa, quæ admodum ignis, aer, aqua & terra, consimiliter ex his comixta, ut metallica, fossiliaque augent, & aluntur. Crescit. n. interdum ignis secundum tres mensuras, propter deorsum accedentem materiam. Consimiliter & elementa reliqua, quare cum hæc eorum mutatio ad magnitudinem finiatur, nulla alia esse videatur, præter incre-

mentum. Augetur itaq; ignis, non tamen eodem oīno mō, quo & alia elementa, nam (vt inquit 1. de aīa Simpl.) accretione rerum dissimilium, exēpli gratia ligni, vel lapidum crescit, quas sua propria virtute conuertit in suam naturā. Accretio igitur ignis dissimilium rerum accessu, & nutritione fit. Namque nutritio conuersio est assumpti corporis, in naturam eius; cui appositū est, & ideo Philosophus absolutē generationem eam non vocat, cum quippiā seorsum non producat, sed alteri inexistenti. Hanc ipsam mutationē sepius Arist. nutritionē ignis appellat. Quāuis cōsueuimus nutritionis appellatione, alimenti mutationē in viuētis substantiā, vocitare. Crescit igitur ignis & dissimiliū accessu, & per nutritionē. At elementa cetera crescunt, & conseruant, adiectione elemēti eiusdē formę, vt pote terra, adiectione terrę, & aqua augetur aquę effusione, quare horū incrementū, per nutritionē intermediā nō fit, neq; dissimiliū accessu. Viuentium autē incrementum vtrunq; includit, quemadmodum & ignis accretio, à qua tamen fecernitur, quoniam per certas corporis partes, quę organa dicuntur, & vnde quaque alimentum apponitur, cum ab anima fiat: quę secundum contrarios mouet motus, quemadmodum retrō docuimus. Et ideo non eodem oīno mō, secundū oēs partes elementa crescunt, quēadmodū viuētia, veluti superius explicatū est. Ex his ēt constantia corpora alunt, augetur q̄, rei dissimilis accessu, quod cum in propriā naturā cōmutatur, magnitudinis additamento auget. In oī. n. mixto, calor, innatus est (quēadmodum 4. meteo. monet Aue.) qui continuo humido pabulaf, hoc ipsum, in sui ipsius naturā cōmutādo. Verū tamen calor naturalis vis, in rebus viuētibus magis cōspicua est, atque potētior, cū quia hęc ipsa plus caloris habent, minus vero virta expertia, cū quia viuētū humidū acrescū magis est atque resolutioni paratū. Inanimata vero exiguo calore participāt, atq; illorū humidum aridū, & cōpatū valde est, quare minus resolutioni paratum: & iccirco dissolutio cōspicua non est, & non nisi lōgo temporis decursu apparet,

& ob id iuxta posito alimenro non ita egent, quemadmodum viuentia, sed inrus existente humido, per tempus conseruari possunt. Neque etiam huius caloris vis, semper eodem modo se habet, sed alias vehementius, alias remissius. In principio enim multus est, & ob alimentum iuxta positum, non tantum aluntur, sed augentur: etenim lapides & metallica, ex quibusdam definitis rebus, in eorum conuersis naturam augentur & aluntur. Ceterum incrementa hæc non veræ accretiones, sed analogia dicuntur, nam ea verè nutriri dicit Aristot. quæcumq; habent instrumenta, per quæ nutrimentum accipiunt, ex quibus ex alimento additio, & accretio fit, per omnem partem, ignis autè, & aqua, & reliqua quæ vita vacant, neq; in omni parte augentur, & crescunt, neq; instrumenta habent, per quæ alimentum suscipiunt: quare figuram, & similitudinem nutritionis atque accretionis hæc incrementa recipiunt. Quod recte ratione factum esse censemus, non enim, qui currit, omnis continuo cursor vocatur, neque qui periclitatus semel lucta est, dicitur pugil: sed hæc nominum forma censetur, hi qui artium aliquantum apicem tenent, longa & diligentia exercitatione perfectum. Ita neque omnia, quæ nutriuntur, augenturq; augeri aliq; dicunt, sed quæ perfectè, hæc munera complent. Iure ergo Aristot. viuentia per se augeri, & nutriri censuit.

CVR ACCRETIO, ET ALITIO VIUENTIBUS SIT à natura largita Cap. 25.

HAtenus de accretione, secundum tres mensuras disseruimus. Nunc quam ob causam nutritionem, & accretionem viuentibus largita sit natura, & quousque aluntur, atque crescunt, viuentia aperiendum est. Cum viuentium omnia vna conditio sit, vt quatenus viuunt, calore satis abundant, quod Philosophus libro de iuuentute & senectute docet, asserens, vniuersa viuentia innatum calorem habere, & iccirco viuentia calida videntur, morientia au-

tem, & vita priuata contrarium. Er in commentariis de morte & vita, generatio (inquit) est prima participatio in calido nutritiuę animę. Vita autem mansio huius, Iuuentus autem est, primę refrigeratiuę particulę incrementum, Senectus autem huius decrementum. Er in his quę de respiratione vocantur: quoniam autem dictum est prius, qđ viuere, & animę habitus, cum caliditate quadam est, igne igitur operantur omnia: calore igitur viuentia, dum viuunt, participant. Atqui calidum, quod ad omnes viuentis actus perficiendos concurrat, consumitur, quemadmodum Aristo, libro de longitudine & breuitate vitę docet. Adhuc autem quęcunque laboriosa musculorum propter laborem senescunt magis, desiccat, enim labor, senectus autem sicca est, calidum igitur, quo dum viuunt satis viuentia abundare debent, diu permanere non potest, quare vt regeneretur, pabuleturqđ necesse est, conueniens autem eius pabulum est humidum aereum: quare in pingui materia ignis nutriti censetur, qua deficiente ignis aboletur. Quum itaque viuentia cada calido consistant, ergo si eorum vita permanere debet, assiduam eiusdem calidi generationem fieri ex suscepto humido, in locum deperditum necessum est. Alitionem igitur viuentibus est natura largita, vt quatenus possint, propriam naturam conseruare valeant, quantum eis ex natura tributum est: quandoquidem æternum fieri nequit: quod enim sua natura caducum & fluxibile est, perpetuum fieri non potest, vt in cõmentariis de cœlo Arist. docet. Potestas igitur nutritrix per alitionem, proprii indiuidui substantiam refarcit: quare nutritrix, quam diu viuunt viuentia, veluti secundo de anima Philosophus monet: saluat enim substantiam (inquit) & quousqđ alitur. Quare cum alitione deperdita substantia, quę paulatine caloris innati vi, deperditur, refarciatur, quousque viuunt, nutritio viuenti inest. Accretio vero cum vita non permanet, propterea quod omnium natura constantium terminus est, & ratio magnitudinis, & augmenti: quęqđ enim forma definitam magnitudinem sibi de

Anit secundum amplum exiguumq̄. Nempe (inquit Aue-
 roes octauo de phisico auditu) si naturalis magnitudo, ter-
 minum non esset sortita, sed in infinitum cresceret, non ha-
 beret utique perfectionem per se à natura intentam, cum
 infinitum extra naturę intentionem sit, quare si per incre-
 mentum natura rei naturalis perfectionem quęrit, definita
 igitur magnitudo esse oportet, & ideo quemadmodum
 res naturales à propriis formis in suis actionibus definiun-
 tur ita ab eisdem definitam magnitudinē sortiuntur, qua
 cuiusq̄ rei propria functio completur. Non enim inquit
 Philosophus septimo politicorum ex paruisima nauis sit
 nauigandi actus, neque si mole multum exuperarit, mini-
 me enim gubernari posset cuiusque igitur rei magnitudo
 definita est: at terminus à rei propria forma habetur. Res
 enim naturales ex materia & forma constantes, merito ma-
 teriæ, neque magnitudinis neque auctiorum terminum
 adipiscuntur, nam cum materia sub variis diuersisq̄ for-
 mis esse valeat, quæ variam diuersamq̄ magnitudinem, &
 actionem conquirunt, sub omni illa magnitudine, atque
 functione materia ut stet oportet: ob materiam igitur ter-
 minum, neque magnitudinis, neque actionum res natura
 constantes suscipiunt (quemadmodum tertio phisic. Ari-
 sto. monet) quare propter formam res naturales, magni-
 tudinis terminum sortiuntur: forma enim in quacunque
 exigua materia esse non valet, neque in ea quæ multum
 exuperat, sed definitam sibi prescribit, atque iccirco, ut in-
 de per illam operari possit. Anima itaque vegetalis, cum
 forma sit viuētibus, igitur secundum paruum & amplum
 finem prescribit, ut demum quæ viuētibus conueniunt
 actiones commode perficere, atque complere possit. Incre-
 mentum igitur iure viuētium vitam non cōcommittatur,
 sed quousq̄ viuētia proprium magnitudinis terminum
 sunt adepta. Materialem quoque causam alii largiuntur,
 quum enim partes sicciore seipsis euaserint, nō suapte na-
 tura amplius extendi possunt, ut quantitati adiciant, vnde
 & infantium, & puerorum, velox admodum fit incre-
 mentum,

mentum, & cum in rotis sæpe duobus, aut tribus annis, duorum, aut trium cubitorum adiectionem ceperint, in aliis plurimis minimam adiectionem accipiunt, cum iam partes ad siccis mutentur, nec extendi possint, & magnitudini adicere.

CVR AD LONGITVDINEM POTIVS
viuentia crescant, & rotunditatē excupiant. Cap. 26.

Sed cur ad longitudinem potius viuentia crescant, & rotunditatem desiderent? causa quoque explicanda erit. At prioris, quod quaeritur, causa, ex his quæ à nobis retro explicata sunt, haberi potest. Nam ut in suis perficiendis operibus, viuentia bene se habeant, longitudinem præcæteris affectant, quod ita perspicuum fiet. Animalia enim cuncta (ut inde ordiamur) quæ ambulationis motu se agitant, eam decuit habere figuram, qua longitudine inualefcente, & qua commodè progredi possent. Arist. enim æ. cœli, cum stellas fixas, Sphericam figuram habere demonstrasset: cum alioquin inepra quadam motione volutarentur, vel instrumenta haberent, quæ à rotunditate deficerent. Simili modo si quadrata, seu cuius vis alterius figuræ fuissent. Quare id primum in eis, iuxta causa fuit quod homini præcipue conuenit, qui præter id, quod factis est longior, præcæteris animalibus sibi rectitudinem comparauit, ut sui nobilitatem ostenderet, & rebus, quarum maxime particeps effectus est, spectandis, esset idoneus, id quæ vnde prodierit reuersurus facile nosceret. Si vero de imperfectis animalibus, quæ se se mouere non possunt, nisi obreperint, & similia, loqui velimus, eadem causa erit. Quandoquidem vna parte coacta porrigitur alia, terra quæ defixa volutatur, quæ nisi oblonga fuisset explere non potuissent. Si præterea de tæxudine, quæ rotunda est, & nil minus incredit, oppositio fiat, id noscatur oportet (ut liquet) quod lentissima est, & præuè se agitat. Insuper id addendum est, quod longior aliquantisper evadit.

DISCEPTATIO

cum ad ovalem figuram accedat. Limaciarum etiam genus, id habent, ut & si Spherice videantur, cum tamen certicem attollunt, & meant, oblongiores satis apparent: quæ ideo rotundam sortite sunt rectam ut in se ipsis coacte, facilius & melius detineantur. Itaque quoque dum herinatus incedere appetit, oblongæ figuræ constat. Ea verò quæ lapidibus figuntur veluti ostrearum genus, & si rotunda satis appareant, ad quandam tamen acutiem vergunt, penes quam, eorum longitudo præterit, in cuspidem namque ut constat, figuram protendunt, in quibus huius rei causam movendi commoditatem assignare non possumus, cum lapidibus affixa sint, siue imo pelago deoluta. Sed potius plantarum more inde incurrit, quarum longitudinis finis, hic primum uniuersalis existit, quo perfectioribus animantibus pro viribus assimilari concupiant, ac si nobiliori ita modo se habeant. Peculiaris verò, & proprius est, ut pro edendis fructibus sese attollant, quo purius ac syncerius sursum attrahant alimentum, si nanque propè terram finirent, latiores euase, non ita stirpes germinarent ramos, Atque ideo fructus exoriri non possent, longius si quidem attractum alimentum purius sit, steriles deinde aliorum normam sequuntur, ut quòd sui perfectionis fuerit, & dignitatis obtinent. Effectricem deinde causam plantæ habent, & animalia cuncta, cur magis longitudo crescant, cum calor ille sit, qui in cunctis huiusce actionis principium extat, eam facultatem sortitus est, qua materiam rarefaciat, extēdat, vituentium enim omnium ea conditio constat (quemadmodum retrò docuimus) ut quatenus viuunt, satis calore abundant, ad eam partem, quæ sitigulis animantibus conuenit proprium munus extendit. Nimirum ei plurimum libet ascensus, qui nisi erectè figuræ fuerint, in longitudinem materiam ducit, ceu in his, quæ proprio capite incedunt, fieri apprehenditur, sursum enim eorum caput existit, & quatenus potuit superiori mundi loco similibus redditur, quare homo super magnitudinis respectu (teste Philosofo decima primo problema-

tum sectione) calidissimus omnium, atq; rectissimus existit. Plantæ vero quamvis sentientibus plurimis erectiores euadant, non tamen quòd amplius calent, id ipsum fortitè sunt; sed vt pro sua propaganda sobole, sibi melius satis expositè sibi sine potirentur. Ad hec aeream magis inèunt conditionem, atq; ideo superior eorum locus, superiorem vniuersi locum emulari, ipsumq; melius imitari non poterant. A terra nanq;e, velut a ventre quodam proprium suscipiunt alimentum, quæ cum debitam longitudinem pro ædenda sobole comparauerint, in spheram ramos plurimos emittunt; & pèrfectiorem figuram imitate, quod sibi est commodi, pariter assequuntur; spherica nanq;e figura omnium præstantissima est, (vt Arist. docet) quam fructus omnes pro viribus imitantur. Quæ verò non satis sphericalis euadit, aut in cuspidem, ceu Iuniperus & palma, sese attollunt, eiusdem figuræ hærentes; nanq;e alterius conditionis euadunt, cum celere omnes ignobiliore euaserint: quarum etiam stipes rotundus est; quadratus autem, seu alterius figuræ nunquam, nisi quispiam fortassis arte deductus excipitur. Animalia quoq; simpliciter omnia; rotunditate plurimum afficiuntur, & eorum singula membra, inter quæ homini ita apertissimè conuenit, cum illi caput omnium dignissimam partem sphericam ferè naturam concessit. Cor etiam ad rotunditatem vergens; ita se habet, nisi quod modicum ad acutem tendit, ad illa quoq; accedere nistur venter, & securus. Vnde liens his omnibus connumeratis ignobilior angulos excepisse videtur, iddem de minus principalibus membris dicendum. Brachia nanq;e, femora, aures, digitus, ventriculus, ossa, & deniq; nerui eiusmodi figuram effingunt. Latæ autem manus fuerunt, vt proprium exerceant munus accipiendi. Pedes autem, vt totius corporis pondus, aptè us atq; commodius ferrent, quòd de cæteris omnibus animalibus pro sui magnitudine sigillatim ita ferendum. Forma vero vniuscuiusq; viuentis, id quærunt, & postulant, vt oblongiorem materiam formet. Hæc autem animæ est;

DISCEPTATIO

quæ cum cœlestibus pro viribus morem gerens, spheram formare seu deoluere nequeat, oblongiorem, super addita rotunditate, figuram obtinuit, vt quantum ei perfectionis longitudo subtraxerit, tantumdem sphericitas superpleat, secus tamen formare non posset, eo qui expediendis operibus, quæ melius exercere non possunt optimè præparetur oportet. Materia postremo à propria cogitur forma, à qua proprium esse suscepit, cumque rectus sit omnium elementorum motus, iccirco Philosophus recta illa Corpora vocat, viuentibus omnibus præter formæ atque finis necessitatē præsidium afferunt, vt in longitudinē potius, quàm in reliquis corporis dimensiones augeant & crescant.

DUBITATIO PRIMA

Euertitur. Cap. 27.

QUum accretionis, atque nutritionis, necessitatem perscrutari fuerimus, nunc dubitationes diluendæ sunt, quæ his, quæ à nobis explicatæ sunt, se inferunt, atque prima est. Si incrementum motus est, & motio omnis è contrario in contrarium fiat, magnitudo vero incrementi terminus contrarietate vacat, non igitur accretio motus erit. Secunda, si incrementum motio est idem numero subiectum, igitur in ipso manere oportet, in motione enim idem numero subiectum manet. Atqui in accretione idem secundum numerum subiectum non manet, cum aliud & aliud continuo esse censeatur. Ob caloris innati actionem, fieri igitur nequit, vt incrementum motus sit. Tertia & postrema, motio omnis, tempore meretur, atque continua est. Accretio verò ita non se habet, sub motionem igitur accretio cadere non videtur. Hæ itaque sunt dubitationes, in quarum solutione non consentiunt Peripatetici, quemadmodum ex progressu apparebit, Porro in his diluendis, consueta philosophantium progrediemur via, namque aliorum prius placita referemus, mox quid ipsi sentimus, adiciemus. At qui vt apertè solutionem ordiamur, quidam ma-

gnitudinem, atque denique ipsam quantitatem bifariam spectari posse censent, & iuxta propriam naturam, ut potest non ea ratione, qua naturalis, atque ita contrario vacat, atque ad eam motio non erit, quomodo quantitatem in prædicamentis Arist. considerauit. Rursus ut instrumentum formæ naturalis consideranda venit, quo pacto perfecta vel imperfecta nuncupatur & ita contrarium extrinsecus habet ut putà ratione formæ cuius est instrumentum & cuius merito perfecta vel imperfecta dicitur. Sed vana est horum solutio nanque contingeret, ut per accidens ad magnitudinem esset motus, quinto enim de Phisico auditu Arist. motionem in his prædicamentis reperiri docet in quibus contrarietas est, At cum in quantitate & magnitudine non sit per se contrarietas, neque igitur per se ad eam motio erit. Insuper ad substantiam motus esset, quoniam omnes censent ob suas qualitates substantiæ formas, contrarietatem habere (quemadmodum quinto phis. monet Auer) veluti enim ad magnitudinem potest esse motus per se, quoniam contrarium secundum accidens habet. Cur igitur in substantia, ita res non se habeat, nulla ratio docet ita ut ratio componat, In eo genere est motus, in quo est contrarietas, ergo ubi per se motus per se contrarietas, nã quare
 9; tō phis. & primo priorum dicitur, quod quando ad antecedens sequitur consequens necessario idem si utriusque addatur semper sequitur idem, quare si motionem contrarietas per se igitur motionem per se contrarietatem consequi necessarium est. Aliam igitur dubitatio solutionem querit, quæ ita se habet. Contrarietas enim (quemadmodum ipse Arist. docet) oppositio est duarum formarum, quæ se mutuo ex eodem subiecto expellunt, in quo non se compatiuntur. At qui subiectum quemadmodum The mistius, & cæteri Græci in Phisicis monent. Materia est forma substantiæ affecta, nam materia, ut materia, nullam formam habet, sed omnes potest recipere, formæ quæ simul in vno eodemque subiecto stare nequeunt contraria vocantur, quæ quidem ratio illi consentit, quæ hunc in mo

DISCEPTATIO

dum se habet, Contraria sunt ea, quæ cum sub eodem pro-
 ximo genere claudantur, maxime distant, Genus enim pro-
 ximum oppositionis materia est. Nam genus inquit Auer-
 in Epith. Meth. refert materiam compositam. Quare quæ
 formæ in materia oppositionis communicant & ab ea se
 expellunt contraria dicuntur. Hæc verò ipsa oppositio à
 magnitudine non est deneganda, Nam sunt magnitudi-
 nes nonnullæ quæ ex eodem se expellunt subiecto, atque
 in illo simul permanere non possunt, quam ad nodum
 trium cubitorum magnitudo, simul cum ea, quæ qua-
 tuor est, stare non potest, sub hoc videlicet precise termi-
 no. Quare cum hunc in modum, eiusmodi magnitudines
 se habeant, procul igitur dubio contrarietatem habent.
 Aristoteles verò à quantitate famosam contrarietatem ab
 omnibus confessam, negavit, quæ inter formas inuenitur,
 quæ magis & minus secundum gradum suscipiunt, quæ in
 passivibus atque passibilibus, qualitatibus dumtaxat
 reperitur, Atque hæc est omnium Græcorum sententia ma-
 gnitudinem afferentium secundum amplum & exiguum
 contrarietatem habere. Sed ab Arist. recedere videmur,
 qui rationibus compluribus magnum & paruum nullam
 contrarietatem inter se habere demonstrat, si quidem cum
 idem magnum & paruum ad diversa relatum esse possit
 contraria igitur simul in eodem essent. At idem sibi
 contrarium fieret, quare seipsum corrumpere. Demum
 magnum & paruum cum in se non consistant, sed dicant res-
 pectum, contraria igitur ideo non posse ex se concludi; Sed
 hæc simul cum Græcis tollimus, qui asseruere non ex ani-
 mi sententia, sed iuxta aliorum sententiam Arist. loqui, &
 rationes illæ, Logicæ sunt, quoniam apud naturam datur
 ita amplum quod exiguum esse non potest, ita de exiguo
 dicendum, sunt enim res à natura secundum maximum
 & minimum definitæ, neque tamen sequitur exiguum &
 amplum contraria non fore, quoniam ad diversa relata
 idem amplum & exiguum esse potest, Nos enim postea
 docebitur non omne amplum omni exiguo opponi, sed

ei à quo ab eodem subiecto expelli potest; neque sibi met
contrarium idem esse consequitur, nam ad diuersa, rela-
tum dicitur amplum & exiguum, at oppositio respectu
eiusdem esse debet, vt in commentariis de interpretatione
& in Elenchis Philosophus monuit.

DVBITATIONIS SECUNDAE QVO-
rundam Solutiones, vt Alexandri, & Auer-
rois enarrantur. Cap. 28.

AT verò in secundæ dubitationis solutione, varia atq̃
multiplex est Philosophorum opinio, Nonnulli enim
idem numero in accretione subiectum permanere cen-
sent, sed non simpliciter, idem enim numero quippiam bi
fariam dicitur, vel quia idem numero simpliciter sit.
Ita quòd ipsum totum singulæq̃ eius partes, eadem præ-
esse sint, quæ ante motum fuere, quemadmodum diuinum
& cœleste corpus se habent, quòd idem numero ipsum
atque singulæ eius partes permanent, quo pacto caducum
viuens idem numero esse nequit. Vel idem numero di-
citur quippiam non simpliciter, propterea, quòd eadem
partium permanentia non est. Quum continuo aliæ sint,
atque ita quòd sub lunari globo est viuens idem nume-
ro dicitur. Sed vt omnia aperta fiant, singulos eorum mo-
dos referemus. Alexander quemadmodum sibi Auerro
primo de ortu asserbit, cui etiam ipse consentire censetur;
idem numero viuens non simpliciter permanere, sed se-
cundum quid opinatur, Nam quòd quodammodo materia &
forma fluunt quodammodo non, Materia enim quæ ab
bitu contracta est, permanet, quare & forma quæ ex illius
finu est producta, humidum enim, quòd calidi pabulum
& alimentum dicitur, duplex est. Alterum quòd radicale
seu seminale vocant, quòd ipsum semen esse asserunt, in
membra coagulatur. Alterum est, quòd ex alimento
habet, est hoc, sanguis & concoctum alimentum, atque
hoc ipsum potentia est, membra, nam ab innato calore in

DISCEPTATIO

membra commutatur, hoc cum in membra est mutatum, à priori humido minime fecernitur: quoniam eadem formam, atque esse sortitur. In priori itaque humido ut in sua arce anima residet, atque hæc à principio vitæ usque ad illius terminum permanet. Quare & anima quæ in ipso collocata est, Alterum verò humidum ex alimento productum aboletur, & corrumpitur, in quo non prior anima ut quæ in altero præerat suscipitur, sed noua generatur, quod cum deficit pars animæ quoque deficit, quæ ibi collocata erat, atque causa, cur noua generatur forma, & corrumpatur causa est, quoniam nulla forma quæ in materia esse habet, materiam in qua est, neque secundum totum, neque secundum partem deserere potest, ergo fluxu materiæ forma fluit, ita cum noua oritur materia recens anima producta, ex illa est. Quare bifariam caducam viuens vnum numero dicitur, quodammodo simpliciter, nam ob humidum à principio ortus adeptum idem quousque vita durat, permanet. Dicitur et equitalentia atque analogia vni, quæ quidem vnitatem ex aduentitio humido sortitur per continuam enim partium generationem sub eadem figura atque situ conseruatur, quemadmodum fluiuius idem dicitur, licet continuo alia sit aqua. At verò quoniam quæ succedit aqua priori equitalens est. Idcirco idem numero secundum æquivalentiam dicitur. Sed ambigunt si conuatum humidum permanet nulla ergo erit, aduentitii humidi necessitas, Soluunt atque necessitas est, quoniam anima cum primum in lucem prodiit, in exigua magnitudine esse habet, per quam viuentis opera perficere non potest, ideo aduentitio humido eguit, quo in maiorem crescant rationem membra, & anima, nouæ animæ generatio ne, ex aduentitio succo orta maior euadat, quæ antiquam sibi vnit, ita quod ex ambabus vna numero fiat, verum pars progenita ab aduentitiis partibus, separatur. Nam & si omnes eiusdem sint speciei, posteriores tamen à priori pendunt, ab illa reguntur. Prima itaque erit dominans, aliæ deseruientes, neque tamen putandum est, conuatum partem

partem non resolui, quodammodo enim resoluitur, vix paulatinè, quæ cum omnino aboleta est, totum viuens inserit, & licet in senio humorum copia excrescat, sitque plurius carnis, vita tamen non permanet quoniam primum vitæ principium peremptum est, quare quomodo idem numero permaneat accretionis subiectum secundum hos satis constat, Sed horum sententiam sic arguunt, quæ enim eandem rationem atque naturam sunt sortita, quod vni & alteri cõuent: atqui connatum humidum & alimentitium, eandem naturam habent, idem igitur vtrique conuenient, vtrumque igitur humidum resoluitur, cum aduentitium resoluitur. Secunda propositio Aristotelis est secundo de animalium ortu cap. quarto, vbi docet materiam generationis atque alitionis eandem esse. Iam verò alitio nõ ad viuents salutem necessaria foret, sed ad incrementum, Deinde adnatum humidum, aut in vna tantum inuenitur parte, aut vndequaue diffunditur, non primum, cum maior ratio non sit, quod sit in vna quam in reliquis vndequaue; ergo diffunditur, quod fieri nequit. Est enim admodum exiguæ magnitudinis, quare ad tantam molem minime extendi potest. Denique hoc humidum impurius fieri non potest nisi sui contrarii permixtione: quare sic permixtione at contrarium misceri nequit, nisi contrariis deleatur, à sicco igitur commixto connatum humidum deletur.

AN CONNATVM HV MIDVM VNA
cum vita permaheat, prima opinio. Cap. 29

Cæterum priusquam aliorum sententias referemus aperiendum erit, si adnatum humidum vna cum vita perdurat. Hoc enim est fundamentum, cui enarrata innititur opinio, qua in re alterantur Philosophi. Sunt quidam qui connatum humidum totum resolui, ita quod nihil illius in fine vitæ permaneat, asseuerant. Et quamuis totus hic humor in vitæ decursu deperdatur, reparatur tamen &

pro actionibus & pro vita, verum non semper, & in qua-
 cunq; temporis ætate, reparari posse, monent. Sed ea tan-
 tummodo tempestate hæc permuratio fieri solet, qua hu-
 moris excreuerit copia, & validiori calori paruerit. Quan-
 doquidem dum tenuior satis & æreus magis euadit, à ca-
 lore magis agitur, & ex aduentitio humore fortiores
 vires allumit, & ætas autem quæ talem obrinuit, illa est, quam
 adolescentiæ vocant, in qua humor satis abundat, cum
 propè originem quisque in eo constitutus reperitur, cū
 itaque calor adolescentiæ, & iuuentutis tempore æquales
 vires obrineat, hæcque siccitatem maiorem, illa vero humi-
 ditatem sortita sic salubritatis iste profectus pueritiæ po-
 rius quam iuuentuti conueniet. Atque hoc ipsum Arist.
 confirmant, qui libro de longitudine & breuitate vitæ,
 innatum calore flammæ, quæ humido vntuoso pabulatur,
 assimilat, quemadmodum enim oleum flamma consumit,
 ita, connatum humidum innatus calor. At alii connatum
 humidum, quod ab exordio est acquisitum, vitam conco-
 mitari defendunt, quod non tantum non æque perfectum,
 verum nullo modo instaurari posse defendunt. Et ideo
 non ex connato humido, sed ex alimentitio nutritionem,
 fieri restantur. Nam si cotus radicalis humor in corpore
 consumeretur, non idem numero indiuiduum in toto vitæ
 decursu maneret, nam materia trāsmutata, quæ indiuidua
 tionis principiū est, singulare alterum euaderet. Amplius
 quoniam amputatum membrum renouari non potest,
 indicat, primordiale humorem, nullum posse instaura-
 mentum suscipere: nam cum membra illa ex semine ori-
 ginem traxerint suam, ex alimento sumpto similis mate-
 ria progenerari nō potest. Adhuc si humor hic siccescens
 refici posset, æque perfectum, veluti qui beneficio alimenti
 consurgit, & melior interdum euaderet, vita igitur in no-
 bis perpetua fieri posset. Nam & caloris actione in humo-
 rem sibi cognatum, ex quo vires suscipit vita perdurat,
 vt in commentariis de longitudine & breuitate vitæ di-
 citur. Cum enim perfectiorem sedem semel calor obri-

nuerit cum similem deinceps semper obtineat, nihil prohibere videtur, eo quod cum alimentitio eandem penitus conditionem subiret. Denique si utriusque humores instaurationem susciperent, senex iuuenis fieret, & iuuenis puer, quod natura non patitur. Namque iuuenis ubi primo perfectiorem substantiam connaturalis humoris acquirere incipiat, cum calor non ociter ab operatione desistat, diutius in ea reluctatur, usque adeo demum proficiet quoad humorem satis vberiore pro vitæ expectatione quo circa amplius perduraturus puer euaderet, quod seni contigeret si consimilis ratio fiat. Sed arguunt quidam, horum sententiam, & quod à peripatetica doctrina aliena sit, demonstrant. Philosophus. n. primo de ortu, non secundum materiam sed secundum formam accretionem fieri docet, quoniam secundum formam quæ augentur permanent, Materia vero fluit & refluit vniuersa: totus igitur humor quandoque mutabitur. Insuper aduentitium & conatum humidum eandem sunt sortita naturam, ergo vno instaurato, & alterum instaurari poterit: quæ autem eandem subeunt naturæ conditionem in cunctis simpliciter se habere necessum est. Amplius aut durate vita à natiuo calore humidi naturalis aliqua dissoluitur portio, aut nulla, si quædam numero idem, simpliciter de omnibus dicendum est: quare totus ille humor quandoque non erit, qui à principio generationis habetur, si vero nihil penitus illius absoluitur, agens contrarium debetque materiæ proximum propriam actionem non poterit exercere. Primum enim ille humor est, in quem primo calor egerit, ipsum igitur necessario resoluit. Item natiuus calor, ea ratione alimentitium mouet, ut seminali aduentitius consimilis fiat, in utrumque igitur vires suas pariter exercebit consumet & instaurabit utrumque. His itaque rationibus humorem in corpore vniuersum dissolui instaurarique, vita manente demonstrant.

TERTIA OPINIO DE SEMI-
nali humido, & illius euerfio. Cap. 30.

Quidam vero alii, vt enarratas rationes effugiant, hu-
morem nunquam pro vita, verum pro actionibus tantum
meliozem inftaurari fatentur, adeo vt à generationis exor-
dio, deterior aſidue fiat, humorem enim hunc conuatum,
in quo ſeſe agit calor, intelligunt, è quo ſemen illi à prin-
cipio coniungitur, quem aſidue alterat, nunquam in vita
corrumpi, à propria ſubſtantia, ſed a qualitate commutat,
qua interdum pro actionibus melior redditur: & ideo
cum temperaturæ mutantur: vt dum bilioſus puer, ſan-
guineus fit, aut quouis modo, alius in aliam naturam mu-
ratur, qualitate tantum, & non ſubſtantia, mutatum fuiſſe,
ferunt: quoniam illa inſtaurari, aut corrumpi, ab innato
calore, non poteſt. Sed horum ſententia à veritate pluri-
mum aliena eſt: nam ſi pro actionibus, & non pro vita,
humor tantum alimentitius proficeret, ergo ab actionibus
animæ vita adempta eſſet, qua nihil abſurdius. Namque
vita natiui caloris, in ſibi cognato humore manſio eſt, ea
autem manſio caloris actio eſt. Amplius ſi pro actionibus
ergo pro vita humor aduentitius proficiet, quippe vita
aut ipſa eſt actio, vel ſine actione eſſe non poteſt, vt in ſe-
cundo de anima ſatis conſtat, viuere enim viuentibus eſt
eſſe. Inſuper, ſi p actionibus & nō pro vita humor pſiceret
quo ergo modo digeſtio melior prodit: Si vita, quæ eſt
caloris manſio, non conualeſcit digeſtio enim alicioni, hæc
vero, vitæ deſeruit, hæc igitur conualeſcente vt vita pro-
ficiat neceſſum eſt. Quod rationi conſonat, nam natiuus
calor conualeſcit, qui alicioni proprium inſtrumentum
eſt, qui etiā, & proportionatum magis ſibi reddit humo-
rem & qua actione, vita diuturnior eſſe cenſetur: quum
vero ad qualitatem accidentalemque reparationem reſu-
giunt, non recte faciunt, nam alitio non accidentalis, ſed
ſubſtantialis mutatio eſt: quo nam igitur modo qualitate

tantum humor ille proficere dicitur, nisi velint alitionem alterationem esse, quod ridiculum est, nam totum membrum nutritionis beneficium suscipit: ea preterea qualitas primordiali humori natura consentit, aut potius violentiam infert vim autem inferre nulla ratio docet: quoniam naturali quodam instinctu à nativo calore patet & quare si naturalis extiterit, substantialem ipsius formam consequitur. Eo quod naturalia accidentia, quæquæ à forma procedunt, indequæ vnde illa ipsa exorta est, originem trahunt. Quare cum sola qualitate præstantiorem humorem reparatum esse voluerint, clam secundum substantiam fuisse instauratum concedunt his itaque traditionibus & consensibus horum arguunt sententiam.

PROPRIA OPINIO DE HUMIDO CONNATO. Cap. 31.

CAeterum quid nobis videtur adiiciendum est. Nos itaque ab Alexandro & Ioan. Grammatico non recedentes, neque vniuersum primordiale humorem consumptum esse, vita permanente, (quemadmodum quidam putarunt asserimus quippe (vt Ioann. Grammat. testatur) vita perpetua fieri posset. Nam si succedentes per alitionem partes per tempus vitam reficere possent: ita & semper. Nam (vt ipsi quoque aiunt) succedentes continuo partes, eandem naturæ conditionem cum prioribus habent: eadem quare verisquæ conueniet ratio. Neque dissoluitur ratio, quoniam continuo nativus calor imbecillior fit, quandoquidem humidum exiccatur, & ideo pro vita ineptum euadit, multifariam enim qui hæc proferunt decipiuntur, Nam (vt ex Phisicis constat) forma in proprium subiectum per se agere nequit: licet ex accidenti quare cum imprimordiali illo humido nativus calor, vt in proprio consistat subiecto, eius igitur humidum per se dissoluere nequit, quare si illud dissoluit, ex accidenti. Demum si humidum radicale æque perfectum cum resolutum perfe-

Aius pro vita restaurari contingit, (vt ipsi fatentur) non
 igitur imbecillior, sed vehementior natiuus calor, atque
 potentior euadit. Neque etiam quemadmodum alii alle-
 uerandum est, qui nullo pacto dissolui testantur, nam si
 ebrius inue impurior primordialis humor euadit, quoniam
 siccescit. Non enim impurior fieri potest nisi sui contrarii
 permixtione at contrarium, contrario non permiscetur,
 absq; contrarii corruptione, connatus igitur humor con-
 tinuo deperditur. Quare vna cum Alexandro Auer. &
 Gramatico sentiendum, primordiale illum humorem
 continuo dissolui, non ita, quod totus dissoluatur, vita
 permanente, sed ipsius portio. Cum vero omnino consum-
 prus est, ita quod eius quippiam non permanet, tunc vita
 desinit. Quare cum continuè ipsius quippiam deperdat,
 atque siccescat, vitæ ineptum continue euadit, & calor
 imbecillior fit, atq; remissior, quoniam sui subiecti deper-
 ditione deperditur: & cū omnino fluxit, amplius vita nō
 permanet: quod Aristo. dixisse videtur primo de ortu,
 quando nutritionem aquę ex vino permixtioni assimilari,
 conspicuum in hac mixtione est, primum vinum perma-
 nere quamuis imbecillius euadat, atq; impurius, quando
 primordialis humor, cum aduentitio permiscetur, perma-
 net: licet impurior continuo reddatur. Oppositæ modo
 soluendæ rationes sunt. Naturalis enim humoris conti-
 nue aliquid deperditur, quæadmodū alimentitius humor
 deperditur: magis tamen hic fluit, cū aduentitius fit, in
 quem suam actionem natiuus calor exercere potest, ex
 hoc enim pabulatur. Nam in primordiale illum homo
 rem perse agere nequit, cum nulla forma per se in motu al-
 terationis agere, in proprium subiectum possit in quod
 si agit ex accidenti prouenit, quemadmodum de Medico,
 se ipsum per accidens medetur. Arist. dicit atq; iccirco ma-
 gis alimentitium quam naturale dissoluitur humidum.
 Neque secunda ratio momentum habet: nam ob viuentis
 salutem aduentitium humidum necessarium est. Ita enim
 cum natiuus caloris in proprio humido sit mansio quamdiū

Igitur natiuus permanet calor, vita quoq; manet, si modo alimentitiu humor non accederet, operteret natiuum calorem, vt pabuletur alaturq; in proprium subiectum suum exercere actum, quod cirò, quoniam deperderet, viuens periret, quare vt natiuus calor permaneat & ex consequenti viuens, alimentitio egeat viuentia alimento. Neque tamen purandum est, quemadmodum terria ratio suadet, primordiale humorem intendi, non enim intenditur, sed maior euadit, additione, (vt Ioannes Gram. restatur) cum enim aduentitio permiscetur humori, maior euadit, quemadmodum si lapillorum cumulo alii super addantur, maior cumulus euadit, Aristot. verò testi monium plurimum nobis conducit: nam quemadmodum flamma paulatim oleum consumit, ita natiuus calor paulatim primordiale resoluit humorem, & veluti oleo deficiente deperditur flamma, ita primi humidi defectu calor natiuus fluit. Quare vt vnde nosira fluxit oratio reddat. Id quod augetur quodammodo vnum numero à principio ortus, vsq; ad vitæ finem manet, merito primordialis humoris, at alterius humoris beneficio, nō nisi æqui ualentia idem numero manet.

QVOD IDEM NUMERO SECVNDVM

æquivalentiam id quod augetur permanet,
 quorundam opinio. Cap. 32.

AT verò qui primordiale humidum vita permanente, dissolui affirmant, idem numero simpliciter id quod augetur non permanere asseuerant, sed secundum æquivalentiam tantum: nam fluxu materiae fluit quoq; forma, quandoquidem forma, quæ à materia pender, illa resoluta permanere non potest, loim; en m: materia separatio illius est corruptio. Et ideo cum alimentitiu humor in viuentis demuratur substantiam, noua quoque anima producit, quoniam præexistens non potest nouam materiam perficere & propriam deserere. Quare cum omnes

viuētis partes fluant, quæ ab exordio viſe ortum trahūt,
 quarum fluxu, cum forma quoque fluat, idem numero
 ſimpliciter, itaq; viuens permanere nequit, quare æquiva-
 lētia tantum, idem numero manet. Quoniam per nouum
 alimentitium humorem, in eodem ſitu atq; figura conſer-
 uatur. Partes .n. humoris ſuccedentes prioribus, vſque
 deperditæ ſunt, æquivalent, quare cum Philoſophus idem
 numero id quod augetur permanere teſtatur. ratione
 formæ non intelligendum eſt, quod ſimpliciter eadem nu-
 mero permaneat forma, ſed ſecundum æquivalentiam,
 quoniam ſuccedens priori æquiualeat. Sed multifariam
 horū opinio argui ſolet, & præcipuè ex verbis Ariſt. qui
 primo de ortu & interitu, diſcrimen inter alitionem & ge-
 nerationem ponit. Nam in nutritione quod alit idem ſit,
 cum eo quod aſſetur, in ortu verò non idem, ſed ſimile
 quare ſi noua forma fieret, non idem, ſed ſimile ei quod nu-
 tritur fieret, nutritio igitur ab ortu non eſt ſecreta, noua
 igitur forma non generatur, ſed præexiſtens alimenti ma-
 teriam perſicit. Et ſecundo traditionis de Animæ, ad vi-
 uentis ſalutem nutritionem eſſe dicit, non autem ſpēciei,
 quemadmodum generatio ſe habet, ſi ergo noua produ-
 citur forma ad ſpēciei ſalutem nutritio foret, eodem etiam
 libro orbara, inquit, ſpontaneam generationem habentiã,
 alterum quale ipſum non generare, ſi in nutritione noua
 forma adueniat, vniuerſa igitur viuētia, alterum, quale
 ipſum producerent, enutriuntur enim, & ſi ex putri ſint
 orta. Et primo de ortu, dicit, carnem augeri ſecundum
 formam, & non ſecundum materiam; quia hæc non perma-
 ner, illa verò permanet, ergo fluxu materiæ, non fluit for-
 ma: atque ibi de meſura aquæ exemplum largitur quæ
 vna numero manet, quamuis aqua continuo alia, & alia
 ſit, aſſeritque meſuræ formam, aquæ verò materiam, perſi-
 milē eſſe, opinatur igitur formam permanere, & fluxu
 materiæ non recedere, denique id quod mouetur, idem
 numero manere debet, id verò quod augetur mouetur,
 hæc verò ſimpliciter idem numero ſunt & non æquivalentia,

ria, hunc igitur in modum quod augetur vt se habeat oportet. Cæterum hæc, quæ ab his proferuntur, & si efficiam habent contra eos, qui idem numero secundum equi ualentiam uiuens permanere asseuerant, aduersus tamen Alexandrum, & Auerrojm, momentum quidam non habent, namque, explicatum est, naturale humidum, quod per totum uiuentis corpus diffusum est, uita permanente perdurare, quare anima, quæ ab exordio progenita est, quæ dominans est, à qua uiuens, regitur gubernaturque, permanet, at alterum humidum ex quo noua anima producta est, quæ priori deseruit, & ministrat, simul cum suo subiecto deperditur, quare ratione formæ dominantis, idem numero permanet uiuens, licet non illius merito quæ recens producta est, quod ex Arist. conspicuum faciunt: qui primo de ortu, dans differentiam inter generationem & nutritionem, utriusque naturam ignis exemplo aperuit. Si enim ligna ad præexistentem ignem apponantur, erit ignis accretio, & si perse ligna accedatur, eiusdem erit generatio. Quare his uerbis, nouam formam in nutritione fieri Arist. testantur. Verum quoniam priori coniungitur non absolute generationem, sed nutritionem nuncupat, eodem libro, carnis generationem, dicit, esse nutritionem, quare secundum Arist. nutritio est nouæ formæ generatio, alitio tamen dicitur, vt priori copulatur coniungiturque. Quod etiam Auer. eo libro confirmat: ait, enim, vt homo, hominem generat, ita etiam illud quod crescit, debet esse agens idem cum forma partium generandarum secundum speciem, non autem dicit Auer. secundum numerum, quoniam quod idem numero est, specie quoque est: ob nouæ igitur materiæ aduentum nouam formam generari opinatur, quæ priori copulata, quod ratione confirmari potest, si namque nutritio generatio non esset cum corruptio eadem nequeat, vt perspicuum est, accretio igitur aut latio, uel alteratio erit, Atqui cum nulla harum sit mutationum generatio igitur erit, noua igitur forma gignitur. Verum quoniam non seorsum nutritione res oritur, non absolute generatio est,

DISCEPTATIO

sed generationem eam vocitat Arist. & ideo non simile, sed idem per nutritionem fit, quoniam per se, & seorsum quicquam non ortum est loco, & subiecto secretum est, & ideo ad salutem eius quod alitur, quoniam idem cum eo fit, alitio est, & ideo licet, quæ ex putri orta sunt, se nutriant non tamen generant, quoniam generatio est alicuius per se & seorsum existentis, quemadmodum Arist. dicit. Dicitur verò secundum formam & non secundum materiam, caro augeri, quoniam forma per se permanet, si verò fluere sibi contingat, per accidens, ut puta ratione subiecti. Et ideo caro secundum formam permanet, ipsa enim est causa permanentiæ, interitus autem materia causa est: & ita per accidens, hæc mensuræ assimilatur. Nam quemadmodum hæc per se permanet, ita caro merito formæ, aut exemplum est, de forma ab exordio generationis quæ permanet ab his igitur, & consimilibus rationibus Alexandri, atque Auer. opinio defendi potest, sed an Aristoreli atque rationi consentiat postea docebimus.

OPINIO IOANNIS GRAMMATICI & Latinorum. Cap. 33.

Ioannes Grammaticus, Diuus Thomas, Albertus, & ex Latinis alii complures, idem numero quod augei merito suæ formæ, ut pote merito Animæ, permanere censuit, quamuis enim materia fluat, & defluat, anima tamen semper manet, non enim materiæ fluxu perditur, immo ea animæ portio, quæ resolutæ materiæ præfuit, ad præexistentem contrahitur, & cum alimenti succus accedit, se ad illud perficiendum extendit. Quare cum eadem numero permaneat anima in toto vitæ decursu, idem numero igitur simpliciter quod viuit manet, vnitas enim à forma rei prouenit, sed ambigunt, hæc anima forma est in materia, contrahi igitur & extendi non potest. Soluunt eorum quidam, ut qui caduci animalis animam diuiduam esse defendunt, atque aiunt, quòd hoc animæ vegetali, & sensitiuæ, quòd

niam inter materialas formas perfectissime sunt, competit, solius igitur animæ est, extendi & contrahi se, & ideo in-
 quiunt, ignem non verè augeri nutritiq;, quoniam ipsius
 forma non contrahitur, extenditurq;, hanc ipsam senten-
 tiã Ari. exēpla, quorū antea meminimus confirmant, puta
 de mēsurā, & aqua, nā quæ admodū alia & alia cōtinuo est,
 ita viuentis materia cōtinuo fluit. Et vt mensura, vt puta,
 vas idē numero semper permanet, ita viuentis aīa in toto
 vitæ decursu vna numero permanet, & vt aquæ mēsurā in
 terdū maior, & cū aquæ copia maior ingressa, mensuram
 facit, interdum minor, vt cum eius portio aliqua egredi-
 tur, sic anima interdum maior, interdum minor, eadem nu-
 mero existens euadit. Vt hæc conspicua magis fiant:
 Grammaticus opinatur, id quod augetur materiam mini-
 me esse, nam permanere oportet, quod incrementum susci-
 pit, materia autem cum desuat, continuo incrementum
 suscipere nequit, & ob eandem causam, neque quòd ex
 vtrisque partibus, materia inquam, & formā consistat,
 quoniam hoc non nisi suæ partes est, quod igitur accretio-
 nem suscipit, sola forma, vt puta, vegetalis anima est, hæc
 enim permanet, quare cum dicitur carnem augeri, carnis
 formam esse auctam intelligimus, Et quamuis forma cre-
 scat, non tamen, quatenus forma: omnis nempe forma
 cresceret & p̄cipue quæ separata est, quoniam hæc maxime
 forma est. Consimiliter neque vt in materia consistit, au-
 getur viuentis forma: ita enim omnis, quæ in materia for-
 ma esse haberet cresceret. Augetur itaq; forma quatenus
 quanta, neque est absolute quanta, sed verbi gratia, vt tri-
 cubita, vegetalis itaque anima ea ratione, qua magnitudi-
 ne est affecta, quoniam eadem numero permanet, est quæ
 crescit, & quæ fluxu materiæ non deperdit, sed ad eā quæ
 remanet contrahitur, & cum noua succedit, ad illam per-
 ficiendam se extendit. Sed dubitat Grammaticus namque
 materia fluente eadem numero permanere non potest,
 anima, cum ipsius esse in materia consistit. Respondet, &
 inquit, quòd si simul omnes materiæ partes coniungantur

DISCEPTATIO 71

ita quod omnes simul desinant, forma utriusque in materia consistens, aboleretur. At secundum aliquas portiones recedat, secundum aliquam accedat; non est opus ut deleatur, rem hanc exemplo declarat, si quis enim umbram in fluuio ab arboribus prope existentibus factam considera uerat, eadem numero semper umbra permanet, quæ in aqua consistit, aqua tamen eius subiectum secundum partes alia cõtinuo fit, at si yniuersa tollat aqua, umbra statim deperditur, hoc idem in eo quod augetur inspicere licet, id quare quod incrementum suscipit forma uiuentis est, magnitudine affecta, quoniam ipsa vna numero manet; ideo noua anima non producit. Quare accretio, & nutritio fit: sed quæ præexistat, nouam materiam perficit atque extendit. Consimiliter et decrementum fit, animæ portio nulla deletur, licet materiæ defluat pars.

IOANNIS GRAMATICI ET

aliorum opinio euerit. Cap. 34. 2001177

Sed horum sententia vana est, verum, ut quæ aduersus hos sumus dicturi, conspicua fiant. Eorum dicta per capita recensebimus, primum itaque fieri non posse demonstrabitur, ut materiæ fluxu forma permaneat. Secundum formam in materia consistens, materiam ex qua producta non est, perficere non potest. Tertium materia fluente, formam contrahi non posse, mox formam non esse, quæ accretionem suscipit. Atque primum ita demonstrandum aggredimur, forma omnis, quæ ex materiæ sinu producta est, materia precepta aboletur. Forma verò, quæ accretionem facit, cum vegetalis anima sit, ex materia producta est, materia ergo aboleta recedit, neque obstat, quod Grammaticus dicit, quod si tota recederet materia, forma periret, nempe hæc anima diuidua est ob subiectum, tota igitur anima in toto subiecto est, & pars in parte, tota igitur anima totius corporis actus est. Pars autem animæ partis corporis actus, at qui actus, ab eo cuius est actus, non sepa-

ratur, formæ enim separatio illius est corruptio (vt 4. phil. constat) quare pars animæ, cum à parte materiæ separatur, corrumpitur, quod Arist. 1. de anima, confirmat, quando veteres laudat, qui animam non posse à corpore separari, credidere, quare si hæc anima quæ in hac materiæ portione consistit, illius actus est, ab hac igitur portione, separari non potest, sed cum separatur corrumpitur, ad idem 1. traditionis de Anima. Aristot. Quando animæ facultates loco & subiecto, non esse secretas demonstrat, inquit, Anima in toto viuente, vnam numero actu esse, potentia verò plures, & cum viuens in partes partitur, actu plures euadi, partione igitur materiæ anima quodq; partitur, & non in præexistentem materiam se contrahit: quin immo parte deperdita, aboletur. Quandoquidem partes animalis decessit diu à toto separatæ viuere non possunt, quemadmodum Arist. docet. Deniq; si anima ab hac materiæ portione, separari potest, igitur ab illius vnaquaq; quare ab vniuersa materia, quandoquidem totum non est, nisi suæ partes, (vt Ioannes Grammaticus testatur,) atque quod consequitur, patet, quoniã partes omnes quæ fluunt, eiusdem rationis sunt, eandẽ ergo conditionem sortiuntur. Quare si ab vna, ab omnibus quoque partibus separari potest, atqui si potest, actu, igitur quandoque sine vniuersa materia consistere potest, nam si quod fieri potest, in actu ponatur, nullum absurdum sequitur, neque tamen rationem dissoluunt, quod secundum partium successione, ab vniuersa materia, anima spoliari potest, sed à tota simul nequaquam, Quoniã Auer. demonstracionem, Cœli euertunt, quoniã Auicem. reprehendit, quæ demonstrat non posse remitti elementa secundum qualitates; quin etiam secundum substantiam non remittuntur. Si enim (inquit) forma ignis stare potest sine .A. verbi gratia caloris gradu, ipsa nõ variata, ergo sine .B. gradu & ita simul sine omni calore. Patet iam, quod quis Auer. rationi obuiare posset, quod licet simul ab omni gradu spoliari non possit, secundum graduum tamen successio-

nem, ab omnibus spoliatur. Nam cum simul omnes aufe-
 runtur ignis forma deletur. Iam verò si forma hæc portio
 ne materiæ pei empta, ad aliam se contrahit materiæ partē,
 an ne illam perficiat, inquirimus. At quod non perficiat,
 dici non potest. Propterea quòd omnis forma substantiæ
 quæ in materia consistit, materiam perficit, atq; in esse con-
 stituit, quemadmodum ex formæ ratione constare potest:
 Insuper cum hæc animæ portio, eandem naturam cum re-
 liquis habeat. Quemadmodum igitur ceteræ, materiam
 perficiunt, hæc quoque materiam constituit, atque perficit,
 quod fieri non posse, ita demonstratur. Namque cum
 hæc pars, à priori numero sciuncta sit, eadem igitur mate-
 ria, à duabus formis, solo numero secretis perficeretur.
 Ad hæc præexistens pars, materiam perficiens, illam inesse
 constituit. Adueniens igitur anima, vt quæ influxa mate-
 ria erat, suscipi non potest: quoniam in subiecto quod in
 actu simpliciter existit, non suscipitur, sed forma acciden-
 tis, est etiam eiusdem naturæ. Quare veluti illa informem
 materiam conquirat, ita & hæc, neque, quòd prior anima
 constringatur, quemadmodum aer, cum inspissatur dici
 potest. Nam cum condensatio absq; latione fieri non pos-
 sit, in locum igitur, anima quæ constringitur, per se moue-
 retur, non igitur sublata materia forma permanere potest.
 At figuræ exemplum in fluente aqua, consistentis nobis
 obstare videtur. Sed neque obstat, immo eorum stulti-
 tiam maxime demonstrat. Næpe figura accidens est, quod
 in subiecto esse habet, à quo inquit Philosophus, in prædi-
 camentis separari nequit. Aqua igitur fluens, cum varia-
 tur figura eadem numero non permanebit, sed eadem se-
 cundum æquivalentiam. Ad huc accidens nullum (vt pe-
 ripatetici docent) de subiecto in subiectum migrat, figura
 accidens est, igitur ex vno in aliud numero secretum
 subiectum non migrabit. Non minus eorum, secundum
 dictum absurdum est, forma enim præexistens aduentitiã
 materiam, ex qua producta non est, perficere non potest.
 Sed si perficienda noua materia est, vt noua forma educat

oportet. Siquidem, primo de ortu Philosophus inquit, eulufque formæ quæ substantia est, corruptio, alterius est generatio. Quare si alimentum cum in viuentis substantiam mutatur, propriam deperdit formam, nouam igitur generari formam in eius materia necesse est. At digna, Philosopho, solutio ea non est: quando dicit, nouam animam fieri, quando præexistens nouam perficit materiam, quam prius nõ perficiebat, atqui iccirco generari dicitur. Hi enim generationis naturam, euertunt, quando quidem generatio formæ exitus est, de potentia ad actum, quemadmodum etiã monet Auer. 12. Meth. ergo ea forma producitur, quæ cum actu non existit, sed potentia tantũ, a generate ad actum deducitur. Amplius à nobis demonstratum est, fluxu materiæ, formam deperdi, ergo cum noua materia succedit, noua forma producitur. Nam si in decremento, fluxu materiæ, fluit forma, in accretione quoq; noua succedente materia, noua forma succedit. At hæc ex his, quæ pro Alexandri subsidio diximus, conspiciua fieri possunt, demonstrauimus enim nouam formam, ob materiæ aduentum produci.

TERTII DICTI, EVER SIO.

Cap. 35.

Sed age modo, absurda enumeremus, quæ tertium, eorum placitũ manifeste sequuntur, quod erat. Quod anima contrahitur atque extenditur, noua accedente materia, atque illius egressu, si namque contrahitur, & extenditur anima, nouæ materiæ ingressu, atque recessu, anima igitur è subiecto, in subiectum migraret, anima namque, quæ in fluxa materia existerat, in nouam materiã migrat. Quare quæ fabulabantur, Pithagorei verè affirmari possent. At qui latinorum quidam, conantur id destruere, & migrationem bipartiri asseuerant. Altera namque est, quam totalem appellant, altera verò partis, migratio vocatur. Primam verò migrationem Arist. non confitetur, sed secundam.

DISCEPTATIO 7

dam bene concedit, quæ in partium successu consistit, nam in toto vitæ decursu, nulla materiæ pars quæ à principio ortus suam traxit originem, permanet. Quare cum anima eadem numero permaneat, in nouam igitur succedentem materiam migrat, migrationem igitur, quæ secundum partem est, Arist. non negat, sed eam, quam Pythagorei consitebantur. Sed vana est horum sententia, nam cum hæc migratio, mutatio quædam sit, sub aliqua igitur, mutationis specie collocabitur, quandoquidem, nil in genere est quod sub aliqua illius specie non est. Mutationis vero species quatuor sunt, generatis & interitus, latio, incrementum decrementum, & alteratio. At generatio partis migrationis non est, ut perspicuum est. Quando enim migrat anima, nihil producit neque interitus, quoniam nulla deperditur forma, non incrementum & decrementum, nam extensio formæ secundum eos est in accretione, in decrectione retractio. At rarefactio, & condensatio secundum ipsos uon incrementa & decrementa sunt, sed alterationes. Quoniam istæ mutationes sine accessu & recessu materiæ sunt. Anima igitur cum constingitur, & migrat secundum alterationem moueretur: quare cum per se migrat, per se igitur alteratur. Quod fieri nequit. Quandoquidem corpora sunt, quæ per se alteratur. Quod enim per se mouetur (inquit Arist. .6. Phys.) corpus est. Anima uero corpus non est, per se igitur alterari non potest. Neque latio hæc migratio est, quoniam per se in loco moueretur anima, ex accidenti enim fieri non potest, quoniam subiectum in quo est, per se non migrat, non enim pars præexistens migrat, quoniam fixa ponitur, neque addita ut constat, ex accidenti igitur non migrat. Quare cum sub aliqua mutationum specie migratio hæc non comprehenditur figmento simile est, asserere animam secundum partem migrare. Posteriores uero alium fingunt modum, atque inquirunt animæ migrationem, seu egressum vel ingressum in subiectum, non esse moueri ex subiecto in subiectum, sed est materiam perficere, atque eandem definire

desinere perficere. Nam ob materiæ dispositionem vel ineptitudinem materiam perficit, desinitq̄ eandem perficere; & hanc ipsam mutationem, Simplic; 6. Phisicorum illuminationem & obsurationem, nuncupat; illustrat enim materiam, eum eam perficit: Atque inesse constituit, eamq̄ obfcurat, quoniam ipsam perficere desinit. Atque hæc ipsa opinio persimilis eorum opinioni est, qui cum certum definitumque numerum constituerent animarum singularem hominem desinere non posse, asserunt, quin alius in lucem non prodeat, qui ab interempti hominis forma perficitur. Animæ igitur migratio, iuxta hos, illustratio est, atque obfcuratio, quæ cum motio nõ sit, tempore non perficitur, sed momento. Ipsa enim nunc perficit, & perficere materiam desinit. Extensio igitur animæ ad nouam materiam est, eam perficere. Retractio, constrictioque est quoniam perficere desinit. At qui se ipsam horum opinio euerit. Nam si eiusmodi migratio materiæ est perfectio: cum perfectio ab eo cuius est, non separatur, (vt. 2. de Anima dicit) hac igitur materia desinente, quæ ab anima illustratur, anima quoque deletur, Consimiliter si animæ retractio est, desinere materiam perficere, desinit ergo esse actus. At actus à materia separatio, est illius corruptio 4. Phis. vbi Philosophus locum, formam non esse demonstrat, quoniam locus separabilis est ab eo cuius est locus, non autem forma, sed cum primum separatur corrumpitur. Quando igitur anima desinit esse materiæ actus deletur 2. etiam de Phis. auditu formam in materia consistentem, secundum esse ab eadem materia separari nõ posse, Arist. monet. Et 2. de Anima diuersorum corporum actum vnã numero formam, non decet, vna igitur numero anima resolutæ & aduentitiæ materiæ actus esse non potest. Neq̄ profecto digna Philosopho peripatetico ea solutio est, non confiteri Arist. animam esse actum diuersorum corporum, quæ specie fecernuntur. At diuersorum quæ numero tantum separantur, esse posse. Nam ratione, qua Philosophus vtitur, quemadmodum Pythagoreos arguit,

DISCEPTATIO I

ica ipsos arguere possumus. Actus. n. inquit, nō separatur ab eo cuius est actus, & propria forma, in propria semper cōspicitur materia, à qua nunquàm separari valet. Deinde si anima desinit esse actus, igitur desinit esse anima. Quare simpliciter deletur. Nam id simpliciter corrumpi dicitur, quod nomen & definitionem deperdit. Iam verò si aduentitię materię, anima actus esse posset, antequàm alimenti succus in carnem, vel in quod vis aliud membrum vertetur, viuens esset, atque animam haberet. Siquidem tunc quidpiam est, quando eius forma est, quoniam forma simul est, Cum eo cuius est forma, quemadmodum & a. diuinorum. Arist. testatur, atqui forma alimentiti succi, priusquàm in membrum succus vertatur consistit, ergo alimentiti succus antequàm in membrum demutetur, illud foret membrum, in quod vertendum erit. Denique aduentitia materia à præexistenti, in qua anima contracta erat, loco secernitur, quando ergo alimentiti humor succedit, perficitur ab anima in ea quę præerat materia existente. Nunquid in alimentiti succo recipiatur, inquirimus. At dici non potest quòd in nouo humore non suscipiatur, quandoquidem forma quę in materia esse habet in eo consistit subiecto, cuius est actus, & perfectio. Quare in alimentiti succo suscipitur, & veterem materiam derelinquit. At qui istę materię loco secernuntur, anima igitur è loco in locū transmūtabitur per se, quod fieri non posse, ipsi quoque confitentur. Hęc verò enumerata absurda eorum multa illos arguunt. Qui omnem animam indiuiduam esse confitentur, ita quòd anima quęq; quę in toto viuente est, ipsa tota in toto, & in eius quaq; parte cōsistat. Aduersus quos nostra quoque instituitur oratio. Verum vt conspicua opinio fiat, eorum quidam animas perfectorum animalium, indiuiduas esse, confitentur. Sed quę imperfectorum sunt, diuiduę sunt. Et iccirco aiunt non eodē modo accretionem alitionemq; in perfectis animalibus, quemadmodum in perfectis fieri. Alii vero cuiusq; viuētis indiuiduam animam, testantur. Dicunt tamen, quòd &

si anima, à materia necessario pender, & sine ea esse nequit, hanc tamen, vel illam definite non respicit, quoniam indiuidua sit, potest hanc materię portionem, perficere, desinere, & aduentiam perficere, ita quòd sub pluri & minori materia esse valet, desinit vero materiã perficere, cum ad formę votum, materia inepra redditur, neque tamen deletur anima, sed ad materię residuam partem se contrahit, & cum alimentius succus accesserit, quando recte preparatur & affectus fuerit, hunc ipsum succum, quæ se contraxit anima perficit constituitque. Quare nihil absurdi sequi, opinantur, quod indiuiduum ita est varias diuersasque numero materias perficere secundum successiõnem. Sed vana quoque est horum sententia, quemadmodum ex retro dictis conspicuum fieri potest: id tamen præter omnem rationem est, quod accipiunt animam mortalem, aut vniuersam, aut saltim, quę perfectorem animalium est, indiuiduam esse. Quod sic demonstrari potest. Quæque forma, quæ in materia consistit, ex accidenti mouetur. Quemadmodum s. de Phis. auditu, monet Arist. Caduca autem anima in materia forma est, ex accidenti igitur mouetur. Immo de his animabus Arist. loquens, dicit eas ex accidēti moueri, vt pote ad animalium motionem. Quare si vnaquæque forma, quæ in materia est, per accidens mouetur. Diuidua igitur per accidens erit; Nam quod mouetur diuiduum necessario est, iuxta Arist. 6. Phis. quod igitur ex accidenti mouetur, ex accidenti diuiduum. Nã quando ad antecedens sequitur consequens necessario idem si vtrique addatur, semper sequitur idem, vt ex prioribus Analiticis patet. Omnis igitur anima caduca diuidua ex accidenti erit. Ad huc omnis forma quæ in subiecto diuiduo recepta est, illius diuisione partit, & diuidua fit, quemadmodum primo de substantia orbis docet Auerroes. At qui omnis forma, quę in materia consistit, in subiecto magnitudine affecto suscipitur: cum materia à dimensione separari nunquam secundum Auerr. possit. Subiecti igitur diuisione omnis forma, quæ in materia

DISCEPTATIO

consistit, partibilis fiet: quæ ratio ita confirmari potest.
 Omne quod in aliquo recipitur, per modum illius suscipitur, quemadmodum ex sexto Phis. ab Arist. constat.
 Sed forma materialis ita in subiecto magnitudine affecto suscipitur, merito igitur illius diuidua fit. Hæc quoque Arist. testimonio illustrari possunt, 8. enim de Phisico auditu, cum cœlestium, diuinorumque corporum animas in materia non consistere demonstrat, sed ab illa esse omnino liberas, ita quemadmodum omnibus Latinis videtur, argumentatur. Nulla virtus in materia consistens, per tempus mouet infinitum, At Cœlestium animæ per tempus infinitum mouent, in materia, igitur non consistunt, sed ab illa separatæ sunt. Et priorem propositionem ita demonstrat, si enim virtus in magnitudine per tempus infinitum moueret, aut hæc ipsa virtus in magnitudine infinita, aut finita existit, atqui in magnitudine infinita persistere non potest: quoniam nulla est magnitudo infinita, (vt ex Phisicis constat) quare in magnitudine consistit finita, At nulla talis per infinitum tempus mouet, quoniam hac virtute diuisa, in plures partes, earum quæque per minus tempus quàm totum mouet. Hæc igitur Arist. demō. accipit vniuersam formam in magnitudine permanentem, illius partitione esse diuiduam. Si enim indiuidua aliqua forma in materia foret, nonne statim Arist. demonstratio rueret? Nam quis, diceret, quòd & si virtus, in materia fit, diuidi tamen nequit, quare formæ partem non licet accipere. Et paulo post dicit, in maiori magnitudine, maior est virtus, In minori vero minor, & sexto Phisicorum monuit, formam quæ licet iuxta propriam naturam indiuidua fit, ob subiectum in quo recipitur diuidua fit, tria namque sunt inquit, quæ esse dicuntur mutatione, & quod mutatur, & in quo, & secundum quod mutat, vt homo & tēpus & album, homo igitur & tempus diuisibilia sunt, de albo autem alia ratio est. Verum secundum accidens quidem omnia diuisibilia sunt: cui enim accidit quale aut album, illud diuisibile est,

& primo de Cœlo, quando probat infinitum à finito partem non posse, vitur hac argumentatione. Quod forma in materia illius diuisione partitur, & in tertio eiusdem operis, dicit, passiones autem omnes diuisibiles dupliciter sunt, aut enim secundum speciem, aut secundum accidens. Secundum speciem quidem, veluti caloris album & nigrum. Secundum accidens autem, si id cui inest, diuisibile fit. Secundo etiam de anima in stirpibus & anulosis animalibus asserit animam actu vnam esse, potentia vero plures, fit vero actu plures per diuisionē si anima indiuidua (vt aiunt esset) partiri igitur in animalium & stirpium partibus, loco & subiecto secretis non posset; quod etiam in commentariis de iuuentute & senectute confirmat vbi manifeste saltem dicit animalium imperfectorum animas diuiduas esse, quoniam ait actu vnam esse, potentia vero plures, & ideo, per tempus aliquod viuere possunt. Sed plantæ diutius, immo interdum magis quam totum, quoniam in abscessis partibus ea sunt, quæ ad viuentis salutem conferunt, sunt enim partes quibus alimentum attrahere possunt ex terra, cui insinguntur. At animalium partes, quoniam alimentum trahere non valent, carentque partibus illis, quibus alimentum trahitur, ideo diutius viuere non possunt. At perfectorum animalium partes cum primum à toto separatæ sunt emoriuntur quoniam eorum anima maxime vna est: non ita, quoniam indiuidua est; (vt quidam falsò interpretantur) sed inquit quod cum primò diuidi delectaia, quandoquidē partes mutuò maximā dependentiā habent, ob mutuā ergo quā habet perfectorum animalium partes dependentiā à toto separatæ viuere non possunt. Apertum itaque ex his satis constare arbor vniuersam formam in materia consistentem diuiduam esse, nunc quarum eorum erratū manifestare superest: quod an ab Arist. dissentiat, non est per difficile explicare: nam omne, quod perse mouetur corpus est, vt sexto Philo. constat: nullum enim indiuiduum, quemodmodum sub finem illius libri Arist. demonstrat moueri potest: At verò, quod perse

DISCEPTATIO

augetur, per se mouetur, igitur hoc corpus est, vegetalis
 vero anima corpus non est, igitur incrementum suscipere
 nequit: si enim crescit & mouetur forma ex accidenti, vt
 Phisi. docet, quare id, in quo est, quoniam per se accre-
 tionem suscipit, vt pote rotum viuens, ideo anima crescit.
 Quare cum hoc ipsum, vt ipsemet Grammaticus dicit,
 aliud non sit quam sue partes, & materia variatur: igitur
 adhuc dubitatio cōtingit, id quod augetur idem numero
 non permanere. Amplius si anima vegetalis esset, quæ
 per se accretionem susciperet; non igitur secundum tres
 modos causæ tantum anima viuentis corporis causa fo-
 ret; vt pote etiam secundum materiam, quoniam accretio-
 nis subiectum est, non ergo recte Arist. dicit secundo de
 anima, secundum tres causas modos animam viuentis cor-
 poris esse causam, Demum, materia cum forma, sine, atq;
 cum ipso agente concurreret in idem, non tantum specie,
 sed numero. Nam iuxta hos anima vegetalis materia in-
 crementi est, quæ quoque Arist. autore, finis forma, &
 agens est. Quod quantum ab Arist. dissentiat ipsimet,
 secundo de Phisi. auditu testantur, atque aduersus hos
 hæc satis sint dicta.

RECENTIORVM OPINIO

Confutatur. Cap. 36.

NEque defuerunt posteriorum quidam, qui adeo insa-
 niere, vt non erubescerent dicant figuram esse quæ auget,
 vt figura manus, quia permanet, materia autem non auge-
 tur, quia non permanet, quod a simili persuadent, est enim
 inquit Gal. propemodum similis materia lignea, Nauis
 argonautorum, cuius materia, & si longa nauigatione
 sensim fuerat resoluta, & ab artificibus resecta nihilomi-
 nus semper fuit eadem Nauis, atque post tardum redi-
 tum figuram eandem trahit, non enim figura sed materia
 fuit mutata, pariter stirpes, & homines suscipiunt iustum
 incrementum, mutata duntaxat materia, non autem for-

ma, sint figura extensa in omnes dimensiones; Sed omnino vana est horum hominum sententia; Si namq̄ figura augetur, figura igitur erit accretionis subiectum, & incrementum susciperet, nā motio omnis in eo, vt in subiecto suscipitur, quod pati denominat, quemadmodum tertio Phisimonet Aristoteles, & in quinto eiusdem operis, quando in termino motionis, motum, vt in subiecto suscipi nō posse demonstrat; quoniam moueri non dicitur. Quare cum figura pati incrementum dicatur, ipsa itaque erit, que accretionem suscipit, viuens igitur non erit quod perse augetur, sed figura, immo ex accidenti viuens cresceret, nam quod corpori conuenit ob aliquod illius accidens, perse conuenire non potest, sed ex accidenti; nam ea perse, & præcipue in secundo modo rei conueniunt, que a propria illius causa, que ad eius naturam pertinet, fluunt, vt primo de demonstratione constat. Figuram, iam omnibus constat, viuentis nō esse formam, sed accidens, eius igitur beneficio accretio perse viuenti non conuenit, sed ex accidenti, ad hæc accidens accidenti subiectum esse nequit sicut 4. Meth. accidenti inquit non est accidenti accidens, nisi quia vtrumq̄ eidem accidit, dico autem veluti album est musicum, & hoc album, quoniam vtrumque homini accidit. Figura vero vt ex prædicamentis patet, accidens est, incrementum igitur perse suscipere nequit, nisi ex accidenti, quia viuens in quo est perse incrementum suscipit. Iam vero, si id quod perse mouetur corpus est, & quod perse augetur, perse mouetur, hoc itaque corpus erit. Figura igitur si accretionis perse subiectum est corpus erit. Subsidiū vērō quod quidam ferre possent, nullum est, videlicet quod figura augeti dicitur, non quoniam incrementum suscipit sed quia accretionis terminus est, nam motionis terminus prius non est, sed per motum esse suscipit, atqui figura, secundum eos, permanet, non igitur augeti dicitur, quoniam terminus accretionis. Amplius, quod in mutatione permanet subiectū est, vt primo phis. Arist. docet, quare, cum figura, vt ipsi sentiant, in accretio-

DISCEPTATIO

ne permaneat, igitur incrementi materia, Demum, a cretio motio continua quantitatis non esset, ut ipsi dicunt, sed qualitatis, nam vn̄a quaque mutatio, vt 3. & 3. Philo constat ex termino ad quem proficiscitur, suam trahit speciem, & naturam, Figura vero qualitas est motio igitur ad qualitatem accretio foret, Sed agemodo, alterum eorum erratum consideremus, nam figuram permanere, quamuis materia fluat affirmant, Si figura permanet, aut eadem secundum æquivalentiam permanere dicitur, & ita dubitationem non tollant, quo videlicet pacto id quod augetur idem numero permaneat. Insuper, neque hoc asserere possunt, quoniam aiunt, quod materia fluit. Quare figura, & ita materia vna numero foret, quemadmodum figura, cum semper succedens priori æquiualeat, Quare dicitur, quod eadem numero præcise atque simpliciter permanet, sed qui fieri posset, vt subiecto variato accidens permaneat, si esse accidentis est esse in subiecto? Ad hæc dicitur esse in subiecto, quod ita inest, quod cum illius pars non sit fieri non potest, vt separaretur ab illo, quemadmodum in ante prædicamentis Philosophus monet, atque accidens omne in subiecto est, ergo ita in eo est, quod cum illius pars non sit ab illo separari nequit, Figura itaque cum accidens sit a subiecto in quo est non separatur, quare illo mutato figura variatur. Demum figura è subiecto in subiectum migraret namq̄ prius in materia resoluta esse habebat, deinceps in alimentitiam materiam suscipitur, Accidens igitur è subiecto in subiectum migrabit; Non recte igitur dicitur, quod eadem numero figura permaneat, materia variata, atque mutata.

QVORVNDAM OPINIO

refellit. Cap. 37.

Nonnulli vero alii aiunt neque formam, utpote vegetalem animam absolute augeti, & incrementum suscipere, neq̄ itidem figuram, sed formam figuratam, nempe
 figura

figura dispositio est, vt forma incrementum suscipiat, Accretio enim in anima suscipi non posset nisi figura fuerit præfecta, atq; hæc forma figurata fluxu materiæ nõ fluit, sed eadem numero simpliciter permanet, sed hi a Ioanne Grammatico non dissentiunt, namq; Grammaticus inquit formam magnitudine affectam augeri & incrementum suscipere. Quare eodem modo arguendi sunt. Deinde, si augetur quod corpus est, forma figurata corpus non est, accretionis igitur non erit subiectum. Quare cum ab Aristotele, & ratione plurimum dissentiant, propriam afferre sententiam nunc iuvat.

OPINIO PROPRIA.

Cap. 38.

Quæ vt conspicua fiat, quædam prius vt basis, & fundamenta supponenda sunt, atque primum, in quo motio ab ortu, & interitu discrepat. Arist. in Phisicis. & in primo de ortu, duas est inter ortum, & motum differentias largitus, & prima merito termini habetur. Nam motionis terminus, aut magnitudo, aut vbi, aut patibilis qualitas, seu passio est, ortus vero, qui simpliciter dicitur, ipsa substantia, altera quæ nunc nobis vsui est, ex ipso subiecto accepta est, ortus enim subiectum idem numero ante, & post mutationem non permanet, nam secundum formam variatur, quemadmodum si ex aere ignis generetur, subiecta materia secundum formam mutatur, namque prius sub aeris forma, completa vero generatione sub ignis forma apparet. Quare idem numero subiectum in generatione nõ manet, sed secundum substantiam mutatur, at materia motioni subiecta, sub eadem numero forma ante, & post semper apparet, quemadmodum si ex albo in nigrum corpus mutetur, materia sub eadem numero forma permanet post alterationem, sub qua ante alterationem reperiebatur. Ita, cū accretio motus sit ante, & post accretionem, materiam sub eadem forma numero permanere necessum

DISCEPTATIO

est: hinc multorum error perspicuus fit, qui credunt id quod augetur idem numero, à principio ortus vsque ad vitæ finem permanere. Non enim ita subiectum affectum conquirat motio, sed dum singularis motio fit, ante & post eodem modo subiectum se habere necessum est. Quare dum accretio singularis fit, eius subiectum sub eadem numero forma vt inueniatur oportet. Verum accretio viuentibus tributa duplex est, altera totalis, qua tota moles à natura viuenti definita acquiritur, quæ vnus motus non est, neque continua, vt postea demonstrabimus. Hæc enim quemadmodum docet Auer. composita est ex multis motionibus, & quietibus. Quare cum vna motio, neque continua sit, non igitur est opus, vt sub eadem numero forma, id quod augetur permaneat, nam ad motionem vnâ secundum numerum eius quod mouet numeralis vnitas, termini, & temporis conquiratur, vt ex quinto Phi. constat, sed si non vnus motus, sed plures fuerit non est necesse. Quare, quamuis totalis accretionis subiectum secundum formam varietur, nam fluxu materię forma deletur, non tamen motionis tollitur natura. Quoniam vnus motus, & continuus hoc incrementum non est. Altera accretio partialis dicitur, vt ea qua magnitudinis partem viuens acquirit, vt pore, si secundum digitum crescat in hora. Hæc continua est, atque vna motio, & dum hæc fit idem numero subiectum permanet, namque facta alimenti in substantiam viuentis conuersione mox natiuus calor in tempore, quod momentum sequitur, quo facta est alimenti conuersio, accretionem operatur, in toto illo tempore perspicuum est, quod subiectum secundum formam non mutatur, sed præcise sub eadem permanet forma, sub qua antequam incrementum fieri incipiebat, post permanet, propterea quod natiuus calor, dum accretionem operatur, non dissoluit, immo in maiori mole, quod antea deperditum est refarcit, quare cum accretio, quæ vna numero, atque continua est fit idem numero subiectum semper permanet, non tamen est necesse, vt si plures fiant

numero secretę accretiones, at idem permaneat subiectum. At ea dubitatio se diluēda offert, an tempore quo incrementum operatur natiuus calor aliquid viuētis deperdat nos dicimus, toto eo tempore, quicquam viuētis non deperdi, nam tunc natiuus calor in proprium subiectum operatur, quando alimentitium sibi humidum deficit. Nam opus est vt pabuletur, cum alimentitio non ennutritur humido, ex accidenti in proprium operatur subiectum, nam perse in illud agere nequit, quoniam, in alterationis motu forma in proprium non agit subiectum, quemadmodum retro docuimus, at accretionis tempore alimentitius humor non deficit quinimo exuperat. Quicquam igitur viuētis ab eo non resoluitur, toto igitur accretionis tempore idem numero simpliciter subiectum permanet. Iam vero si accretio verus motus est, ea igitur quę cęteris motionibus, quatenus motiones sunt, conueniunt, ei competere oportet, At cunctis motionibus vt idem numero simpliciter permaneat, ita vt nullō pacto secundum substantiam mutetur, idem igitur in accretione inuenit, quare, dum accretio sit singularis, idem numero simpliciter subiectum permanet. Corruptionis igitur viuētis nihil natiuus calor, dum incrementum operatur, demolitur, Et iccirco Alexander & Auerro. arguendi sunt, qui non omnino simpliciter idem secundum numerum permanere sunt opinati. Namque si in aliis motionibus secundum substantiam subiectum non variatur, ob id quoniam motus sunt; idem igitur numero subiectum secundū substantiam non variatum obtinebit accretio. Adhuc si non eodem modo incrementi subiectum vnum numero foret, vt reliquorum motuum huius discriminis Aristoteles meminisset alioquin in sufficientia nota arguendus foret. At huius differentia numquam legitur meminisse, sed eodem modo de incrementi subiecto esse statuit. Quare quod in cęteris motionibus est, in accretione idem reperi opinatur. Subiectum igitur accretionis idem numero permanet merito formę, ipsa enim est rebus causa per-

DISCEPTATIO

manentia, nam ob materiam porius res continuo mutatur nam cum sua natura, potentia formarum receptiua sit, cum sub vna forma manet, appetit ab illa spoliari, & alia, vt oppositam suscipere. Quare quod augetur idem numero ratione materie non permanet, immo ob illam mutatur, quare neque ob materiam augetur, nam quemadmodum motus definitus rebus non propter materiam, sed ob formam conuenit, ob eam enim, & subiectum idem numero permanet, atque motio producitur, ita accretio viuentibus propria, non propter materiam eis competit, sed propter formam. Ipsa enim est quæ accretionem operatur, & idem numero permanere facit, & ideo perbellè Aristomenfuræ formam assimilat, nam quemadmodum mensura, ei cui accidit causa est, vt permaneat, mensurari vero ratio, causa est, vt cui accidit aliud continuo fiat, ita ei quod augetur forma causa est vt permaneat, materia vero mensurato persimilis est, namque continuo de se alia atque alia est, cum alias, & diuersas possit suscipere formas, quibus alia semper sit. Quare, & id quod augetur ob materiam aliud sit. Accretio igitur non propter materiam, sed ob formam viuentibus competit, viuens igitur, & singula eius partes secundum formam augentur. Apertum itaque est quando idem numero subiectum in accretione permanet, At nunc quomodo in decreetione res se habeat explicandum est. Quidam aiunt, quod secundum æquiualentiam idem permaneat subiectum: alii vero ob eam à principio generationis partem contractam, hæc enim vsq; quo vita durat, manet, sed hi eodem veniunt increpandi modo quo qui idem de accretione affirmant; At recentiorum sententia satis stolidæ est, asserentium quod simpliciter, proinde idem numero permanet, quod iam prius substantiæ portio deperditur mox autem in tempore quod consequitur, magnitudinē tollit. Quare dū decreetio fit, quæ non nisi magnitudinis deperditio est, sub eadē forma numero permanet, sub qua antea erat. Hi enim aperta mendacia dicunt, nam illud sequeretur absurdum, quod accidens sine subie

cto consistere posset, nam si prius substantia deperditur & remanet magnitudo, an in aliquo subiecto sit inquirimus, si in residuo subiecto cōtrahi dicāt, migrabit igit de subiecto in subiectū, & accidēs a subiecto in quo est separari posset, si vero nō, igitur magnitudo illa existit sine subiecto quare accidens sine substantia existere posset. Alio igit modo res aperienda erit, & vt res perspicua reddat, id supponere oportet, quod ea substantiæ deperditio, quam calor naturalis operatur, cum sibi alimentium deficit, ante imbecillitas est, & si simul magnitudinis portio deperdatur decrementum non est, quoniam decrementum est motus, quare quæ motioni cōueniunt, vt obtineat oportet, at motionis idem secundum numerum, & non secundum substantiam subiectum variatum habet. Ea igitur mutatio non erit decrementum, sed partis viventis interitus, At bene hunc interitum decrecio consequitur, nam cum alimentum accedit, si calor innatus non tantum in substantia vertit, ob eius imbecillitatem, quantum fuerit deperditum, hæc ipsa motio, cum ad magnitudinem terminetur nulla alia illi videtur nisi decrementum, At constat in hac ipsa motione subiectum secundum substantiam non esse variatū, quando calor naturalis in alimentum operatur, & non in proprium humidum, veluti retro monuimus, quando de accretione disseruimus, quæ res ex Aristot. haberi potest in primo de ortu, vbi hæc habet. Si autem amplius facere nō potest, sed vt aqua vino, semper amplius mixta in sine aquati cum facit, & aquam, tunc diminutionē facit quanti Quare opinatur Aristo. quod sit decrementum, quando naturalis calor ob continuam in alimentum actionem, debilis factus est, quoniam non potest plus adicere, quam fuerit deperditum, quod decrementum operatur quemadmodum aquæ, & vino exemplo ostendit, nam cum per continuam aquæ cum vino permixtionem, vini virtus imbecillitas facta est, amplius aquam in sui non vertit naturam, & proinde decrescit. Idem in vera decrectione erit iudicium, quando enim calor minus refarcit quam fuerit

deperditum, magnitudinis diminutionem facit. Ita enim si decretio fiat eius quod decrescit species manebit, quemadmodum Aristo. ibi monet, inquit, species vero manet nunc tertia difficultas tollenda est.

OPINIO AVERROIS QVOD ACCRETIO momento fiat. Cap. 39.

AT in postrema dubitationis solutione, neque vniformes Peripathetici sunt. Auer. quem Latini omnes perditē sectantur, opinatus fuit. Accretionem, neque continuam esse, neque in tempore fieri, sed momento, atque esse motionem interpollatam, nempe alimentum, cum in exiguas partes diuisum est, & meatus membrorum subingreditur, à virtute membri momento in substantiam membri conuertitur, eodemque nunc maioris magnitudinis acquisitio habetur: quam rem ex tribus persuadet, Accretio absque nutritione non fit, sed hæc repente fit. Quare & accretio, fit enim nutritio per minima, at minimi acquisitio fit repente, & nunc alteri nunc neque continuum, neque contiguum esse potest. Ergo inter acquisitionem duorum minimorum tempus cadit intermedium. Accretio igitur, neque continua motio est, neque tempore fit, sed momento. Secunda ratio. Si tempore accretio fieret, igitur temporis parti magnitudinis acquisitæ pars responderet, quod fieri nequit. Nam si aliquod viuens in anno per digitum crescat, magnitudo hæc acquisita cuiuslibet temporis parti respondere non potest, quoniam in parum ita sensibilem, quæ temporis ex proportione respondeat, diuidi nequit, Atque hæc rationes ab Auer. habentur, cum tertio, rum octauo de Phisi. auditu. Tertia ratio qua ex sexto Phisi. haberi potest. Finis mutationis repente fit, accretio vero alitionis terminus est, ergo momento fit, sed dubium habet hæc opinio, namque Aristo. sexto Phisi. de omni motu verba faciens, asseruit in tempore fieri. Accretio vero motus est, quare in tempore, & non repente

fit. Latini ab Auer. non recedentes, soluunt eorum quidam, atque allerunt, quod & si motus, ea ratione qua motus, tempore fiat, si tamen, ea ratione qua talis motus est, spectetur, momento fieri potest. Quandoquidem, quippiam alicui competere potest sub ratione generis, quod si sub propria ratione spectetur eidem repugnabit, quemadmodum de Talpa dicunt, ita accretio, quamuis ea ratione qua est motio, tempore fit, ratione tamen qua accretio est, repente completur. Alii vero aliter soluunt accretionem per se, & iuxta propriam naturam, tempore perfici, sed ex accidenti, momento, ob nutritionem, cui motio hæc est coniuncta.

CONFUTATUR OPINIO

Auerrois & Latinorum. Cap. 40.

AT horum hominum sententia rationi, & Aristoteli pugnat; Si accretio repente fieret, ergo aliquid esset augmentum absque eo quod prius aueretur & ita aliquid mutatum esset quod prius non mutaretur. Quæ ratio ex Aristotelis ratione confirmari potest in sexto Phi. qua extendit motum ex indiuiduis non componi, ad hoc deducit incommo- dum, ut idem simul esset motum, & moueretur, quoniam ante motum esse, moueri præcedit. Quare si accretio momento fieret, ergo simul idem esset augmentum & aueretur, nam cum momento augmentum sit, si eo momento aueretur, ergo simul aueretur, & esset augmentum, quare simul moueretur, & esset ad quod mouetur. Si non eo momento aueretur ergo prius, sed prius tempus indicare in Phi. Arist. docet, tempore igitur accretio fit. Ad hæc accretio est verus motus, ergo est inter contraria, sed ubi contrarietas ibi pugna, & ubi hæc est, est resistentia, quare successio & tempus. Deinde, ut demonstratione Aristotelis in sexto Phi. utamur omne quod mouetur tardius, & velocius moueri contingit, sed quod aueretur, dum aueretur mouetur, ergo quod aueretur, dum aueretur tardius, & velocius contingit moueri,

Quare si repente fieret accretio, momentum esset diui-
 duum, nam sit id quod augetur. At quod in C. momento
 augeatur cum hæc contingat velocius, augeri, ergo
 in minori, quam nunc, quare nunc diuiduum esset. Iam
 vero, si aliquid repente cresceret, ergo hoc idem repente
 ab accretione quiesceret. Omni enim motui quies contra-
 ria est, vt ex quinto Phi. constat, sed quod quiescit in tem-
 pore quiescit ergo quod crescit in tempore crescit. De-
 mum, si momento aliquid cresceret, ergo momentū prius,
 & posterius haberet, nam id moueri dicitur, quod aliter
 se habet modo quam prius, sed quod augetur, mouetur,
 ergo in eo nunc quod augetur, aliter se haberet, quam
 prius, Nunc igitur prius, & posterius haberet, & hæc est
 Aristotelis demonstratio in eodem sexto qua ostendit quie-
 tem tempore fieri. Hoc idem Arist. testimonio illustrari
 6 potest, qui tertio de Phi. auditu, definiens motum, inquit
 actum mobilis quatenus mobile esse, quæ ratio etiam in-
 cremento accommodatur, vt constat, si modo accretio re-
 pente fieret, non ergo esset actus entis in potentia, quate-
 nus in potentia, sed entis in actu, namque definitionis sen-
 sus est, vt Græci omnes, & ipsemet Auer. testantur, est
 quod motus, cum in mobili est, adhuc mobile potestare
 est ad complementum motus. Si modo hæc motio repente
 fieret, ergo simul esset motus, & complementum motus,
 quare mobile non esset amplius in potentia, 4. etiam Phi.
 97 cum de tempore agit, inquit quod cum dicitur esse ali-
 quid motus, vt pote mensura motus, ibi accipitur motus,
 vt idē est quod mutatio. Quare cū accretio nō tantū perse
 mutatio sit, sed perse motus tempore igitur metitur, &
 129 eodem libro, ferè sub finem, ait omnē mutationem in tem-
 pore fieri, quoniam omnis mutatio prius, & posterius ha-
 bet, & velox, & tardum habebit, quæ sine tempore esse
 nequeunt, & paulo post ostendit cuiusq; mutationis tem-
 pus esse mensuram, vt incrementi, & decrementi atque re-
 131 liquarum 7. etiam Phisi. ostendit omnem motionem ha-
 4 bere velox, & tardum quod in singulis motus speciebus,
 Singularem,

figillatim, & seorsum ostendit, & præcipue de incremento, asseritque incrementum velox esse, quod in paruo tempore multum, tardum vero quod paucum in multo tempore. Ex his igitur satis constat Aristo. opinari accretionem non momento, sed tempore fieri, quemadmodum; etiam Simplicius cum in 4. tum in 6. & 7. Phisic. docet; atque hoc idem Theophrastum, Eudemum, & Alexandrũ sententire restatur, quod vbique Them. & Ioan. Grammatici affirmant, Latinorum vero solutio neutra recta est, non prima, nam fieri nequit, vt prædicatum, quod rei conuenit sub ratione generis ei pugnet, quod eidem conuenit iuxta propriam naturam, nam quæ rei propter genus conueniunt, per se conueniunt. Confirmiliter quæ eidem iuxta propriam naturam, atque perse conueniunt, rei que in se sunt, vt ex primo de demonstratione constat. Quare contradiçtio de eodem simul vera esset. Quare incrementum, quod ratione qua motus est in tempore fit. Igitur ratione qua accretio momento fieri nequit. Deinde si accretio ea ratione qua motus tempore fieri potest, ergo si possibile hoc ponatur in actu non sequitur id quod fieri nequit, sed cum in actu ponitur tempore completur, & cum propria natura momento fiat simul igit tempore, & momento fieret. Quare simul tempore, & non tempore ex qua etiã ratio ne secundæ solutionis mendati non reprehenditur; contra quam etiam ita instamus. Quod rei comperit ob eius propriam naturam, oppositura neque perse, neque ex accidenti conuenire potest, nam quamprimum oppositum rei inest, id quod ad eius naturam pertineret, tolleret, nisi facteamur opposita, & contradicentia simul stare, at accretionem (vt aiunt) ex propria natura conuenit, vt tempore fiat, oppositum igitur ei ex accidenti comperere nequit. Quod est non tempore fieri, sed momento. Ad idẽ, quod sua natura tale est, semper est tale, & cui cumq; conferatur semper eandem retinebit naturam, ergo si incrementum secundum propriam naturam tempore fit. Ergo semper ita fit, siue nutritioni, siue alteri conferatur. Amplius ac-

DISCEPTATIO

cretio, quatenus accretio in viuentibus absque nutritione fieri nequit, sed ob nutritionem momento, & repente fit, ergo propria natura repente fieret, & nō tempore (vt ipsi moment) Demum, Deus & natura aliquid frustra egissent namque accretioni hanc potentiam tribuissent, quæ numquam exiit, neque exhibit ad actum, quoniam accretio in viuentibus a nutritione nunquam separatur.

AVERROIS OPINIO DE NVTRITIONE & ORTU. Cap. 41.

Accretionem repente non fieri docuimus, nunc quo pacto res se habeat aperiendum est, Verum quoniam in viuentibus absque nutritione non fit accretio, proinde primum explicandum erit an momento, an tempore potius nutritio fiat. Latini omnes Auer. perditæ sectantes, asseruere nutritionem momento fieri, quoniam quidam ortus nutritio est, atqui ortus omnis momento fit, quare, & nutritio. Verum asserunt generationem bifariam capi posse, & pro formæ acquisitione, seclusa alteratione, quo pacto repente fit, & accipi etiam potest, vt ipsam acquisitionem formæ, atque alterationem includit. Atque ita, ob alterationem annexam, tempore metitur. Formæ acquisitionem repente fieri ex multis ostendunt; prima ratio quæ Auerrois est sexto Phis. ita se habet, cuiusq; mutationis terminus momento fit, ortus vero qui formæ acquisitionem dicit, alterationis terminus est, quare repente fit. Rursus ea mutatio tempore completur, quæ inter formas suscipientes magis, & minus constituta est, ortus vero inter formas substantiæ est, quæ magis, & minus non suscipiunt, in tempore igitur ortus non completur. Postremo, ea mutatio tempore fit quæ inter formas contrarias est, quo pacto generatio non se habet. Ex his igitur ortum repente fieri concludunt.

Sed horum hominum sententia ab Aristo. & ab ipsa demum ratione recedit, & ut quæ sumus aduersus hos demonstraturi pateant dicimus formæ acquisitionem non momento, sed tempore fieri. Et primum ex Arist. verbis, qui tertio Phisi. motum definiens, ut ab ipsa mutatione non separatur, asserit esse actum eius quod est in potentia quatenus in potentia. Quæ quidem ratio ortui, & interitui conuenit, ut Arist. ostendit; ex hoc ita instamus. Motus cum est immobilis, quamuis mobilis sit actus, & perfectio, adhuc quod motum habet potestate est ad complementum motus. Definitur enim motus pro forma fluente, motus igitur successione includit, quare & tempus. Quæ ratio ex Auer. confirmari potest, qui ait ex motus definitione patere continuationem, & successione in motu, ac sub ea ratione generatio inclusa est, alteratione seclusa. Ergo ortus seclusa alteratione successione, & tempus in se retinet. Quarto etiam Phisi. cum de tempore aggritur disputationem, & demonstrasset prius tempus non esse motum, sed aliquid motus, inquit se non accipere motum, ut ab ipsa mutatione est separatus, sed ut idem est quod ipsa mutatio, quod ratione confirmari potest, nam illius motionis docet tempus esse mensuram, quæ fuit tertio Phisi. definita, sed motio ibi definita non separatur à mutatione, ergo tempus cuiusque mutationis est mensura cum generatio, seclusa alteratione mutatio sit, tempore igitur metitur. Eodem etiam libro inquit sine mutatione tempus non esse, neque vice versa, generatio vero, ut alterationem secludit mutatio est. A tempore igitur absoluti non potest. Deinde, docet tempus esse magis causam interitus quam ortus, utramque igitur mutationem tempore compleri concedit, & paulo post demonstrat omnem mutationem tempore fieri dicens. His autem sic a nobis enarratis clarum est omnem mutationem, & omne quod mo

DISCEPTATIO

uetur in tempore moueri, atq; statim rationem offert, quæ ita componitur, vt Simplicius monet. Omne quod habet prius, & posterius est in tempore, omnis mutatio prius, & posterius habet, omnis igitur mutatio in tempore. Et quoniam euidenter non erant propositiones, veramque confirmauit, minorem quidem sic, omne quod habet uelotius, & tardius est in tempore, nam celerius dicitur, quod prius mutatur in illud ad quod est mutatio, tardius uero quod est posterius. Omnis uero mutatio celerius, & tardius habet, quare omnis in tempore completur, Maiorem ita ostendit prius enim & posterius dicuntur, secundum eam qua est ab ipso nunc distantia, prius enim est quod a præteriti nunc plus distat in præteritum, posterius autem positum est quod ei nunc propinquius, in futuro autem est contra prius quidem est quod est nunc propinquius, Posterius autem quod est remotius, prius igitur, & posterius quod sint habent ex ea quæ est a nunc distantia, nunc uero est præteriti, & futuri terminus, In tempore igitur nunc est. Quare prius, & posterius ortus, alteratione remota habet, quare prius & posterius & tempus includit. Prope etiam finem eiusdem operis cuiusque mutationis tempus esse metrum ostendit, quibus etiam locis Simplicius, & Grammaticus confirmarunt, neque hi audiendi sunt, qui ob alterationem ortum in tempore fieri concedunt nam præter id quod Aristo. non faciunt satis, neque uerum dicunt, nam quæ ex accidenti rei conueniunt a scientia secluduntur, vt 5. Phisic. & 6. diuinæ scientiæ monet Philosophus, at ex intento Aristo. ostendit, cuiusque mutationis esse mensuram tempus. Adhuc negationem Arist. sæpe sæpius committeret. Nam quorum seorsum alterationis, & ortus, & interitus meminit, si per alterationem tempus, ortus, & interitus includunt. Deinde inquit quod omnis mutatio quatenus mutatio habet prius & posterius, ut 5. eiusdem operis indicat, constat modo generationem mutationem esse omni seclusa alteratione ergo tempore completur, etiam eiusdem operis,

ait mutationem omnem prius, & posterius habere, quæ
 madmodum ex mutationis nomine ostendit, at generatio
 etiam si alteratio secludatur, perse mutatio est igitur habet
 prius, & posterius quare tempus, & 6. eiusdem quando
 probat motionem ex indiuiduis non constare ad illud de
 ducit incommodum, quod idem simul esset motum & mo
 ueretur, ergo a pari si eodem temporis momento forma,
 acquiritur, & est acquisita, simul igitur res mutaretur, &
 esse mutata, & paulò post ait, quod omni mutatione data
 1 potè velocior dari, Formæ autem acquisitio mutatio est,
 ergo velocior dari potest quacūque posita. Quare accipia
 tur vna generatio, quæ vocetur .A. hæc momento fit, iux
 ta hos, accipiatür deinceps altera velocior, & sit .B. hæc
 igitur in minori quam momento fit, ergo nunc diuiduum
 esset, Rursus, cum sophistarū eodem opere soluit sophis
 ma, quo generationem e medio tollebant ortū tempore
 fieri clarissime habetur. Sophisma hoc erat, id quod ori
 tur aut est in eo a quo, aut in eo in quod, aut in neutro, aut
 in utroque non primum, quoniam generari non dicitur,
 neque secundum, esset enim genitum, neq̄ tertium;
 vt constat, neque itidem quartum, quoniam contradictio
 de eodem vera simul esset, nam quatenus est in eo a quo;
 non est, vt in eo in quod, est, quare simul esset, & non esset,
 solues ait quod oritur, cum esse in eo in quod, tum in eo, a
 quo, nam secundum aliquas partes in eo a quo, secundum
 aliquas in eo quod. Concedit igitur solutio generatio
 nem successiuam esse. Septimo etiam eiusdem operis, cum
 34 prius ostendisset in latione, accretione, & alteratione esse
 velocem, & tardum, demum docet in ortu esse velocem, & tar
 dum, asseritq̄ ortum velocem esse, qui in minori tempore
 fit, tardum qui in maiori & constat iam, quod generatio
 accipitur, vt alterationem excludit, nam si velocem & tardum
 in generatione essent, propter alterationem, quorsum
 Arist. sermone distincto idem de generatione docuit. Sat
 enim ei fuisset dicere in generatione esse tardum per acci
 dens, quoniam ob alterationem. Quod ex Arist. demonstra

DISCEPTATIO

rum est, ratione nunc confirmandum est. Si generatio, ut formę acquisitionem tantum indicat, repente fieret, idem simul esset, & non esset, id quod consequitur vno supposito probatur, quod aliud est esse acquisitum formę, & aliud acquisitio formę, quod Arist. docet 6. Phil. quod ratione etiam probatur quando enim forma est acquisita, est, quando acquiritur, non est, si ergo idem esset acquisitum esse formę, & acquisitio formę, ergo idem simul esset, & nõ esset, aliud igitur est acquisitum esse formę, & aliud acquisitio, ex hoc ita demonstratio componatur, acquisitum esse formę repente fit, quoniam mutatum esse, fit in momento, acquisitio igitur forma, aut eodem momento habetur, quo forma est acquisita, aut alio, non eodem, quoniam tunc simul forma acquireretur, & esset acquisita, & ita idem simul esset & non esset. Si alio momento, cum inter duo nunc cadat tempus intermedium, ergo in toto tempore illo medio forma acquiritur. Solutio vero, quam quidam conantur asserre, satis inepta est, asserunt enim formę acquisitionem quę tempore fit, esse alterationem: hi enim apertissime errant, atque primum illud sequeretur absurdum, quod mutationis species non quattuor sed tres forent, nam acquisitio formę iuxta hos alteratio est, quę in genere qualitatis est, in substantia igitur non esse nisi acquisitum esse, & mutatum esse, non autem mutatio. Amplius cuiusque mutationis proprius terminus eiusdem naturę est, cum mutatione, ab ea secundum magis & minus differens, ut ex Phisicis constat. In generatione igitur duo erunt, suus terminus, qui est acquisitum esse formę, & acquisitio forma, quare cum acquisitum esse sit in genere substantię, ergo & acquisitio formę. Postremo ortus, ut contra alias mutationes distinguitur, quęrimus an alterationem, in sui ratione includat, at alterationem in se retinere non est dicendum, ut ab aliis mutationibus se iungatur generatio. Nam ortus est in genere substantię, quare, & alteratio esset in genere substantię. Rursus nulla dispositio includitur, in ratione illius cuius est dispositio, sed al-

eratio, ut etiam ipsi testantur, prævia est dispositio ad ortum, non ergo includitur in ratione ortus. Si vero asserunt alterationem non includi, ut generatio mutatio ab aliis distincta, querimus an generatio idem sit, aut quid diuersum a genito esse, si primū ergo idē simul esset, & nō esset, nam dum res generatur non est, ut vero genita est, est, si igitur quid diuersum est, ratio igitur prior demonstrat nam genitum esse, fit momento, & repente, ergo generatio in tempore. Iam vero si generatio repente fieret, quippiam genitum esset, absque eo quod prius generetur, id quod consequitur ex Aristot. ostenditur 6. Phisi. qui ait omne mutatum esse præcedere mutari quod est in eodem genere eum eo quod mutatum est, at quod genitum est, mutatum est, ergo ante genitum fuit generari, quod est in eodem genere, sed quod genitum est, momento genitum est, ergo generari quod est in eodem genere, tempore fit, Ex his itaque satis constat generationem, ut formę acquisitionem indicat, non repente, sed tempore fieri, quemadmodum etiam Simplicius monuit 8. de Physi. auditu in digressionē 3. contra Grammaticum.

PROPRIA OPINIO.

Cap. 43.

Opinio itaque Arist. est, à quo Simplicius minime recedit, etiam ut formę acquisitionem indicat, tempore metiri, generans enim primo materiam disponit atq; præparat, & momento, quo alteratio, atque dispositionis motio finitur, ortus forma initium est, & antiqua forma est corruptionis initium, ita quod toto tempore sequenti prioris forma interitus fit, ortus vero posterioris, quemadmodum ipsemet Auerr. in Phisi. docuit, cum inquit non cessant partes spermatis recedere, & partes hominis fieri, donec rota forma hominis perficiatur. Sed ut res de qua sermo sit elucescat magis, explicare iuuat, quę est in mutatione successione causa, & quamuis in re hac varia

sit Philosophorum sententia, singulas opiniones nos non referemus, cum de illis satis abunde in sexto Phisic. differuimus. Verum prius quædam tanquam basis accipienda erunt, atque primum quod mutationum aliæ veræ mutationes sunt, aliæ vero non veræ, sed æquiuocæ mutationes nuncupantur, At vera mutatio quæ sit ex tertio Phi. haberi potest, vbi Philosophus definiens motum, vt a mutatione non separatur, dicitur quod est actus eius quod potestate est, quatenus potestate, quare id quod mutatur, dum mutatur est in potetia. Id igitur vere mutatur, quod cum est in eo, a quo, tum in eo, ad quod. Ex quibus constat, mutationes, quæ repente fiunt, veras mutationes non esse nuncupandas, nam non sunt actus eius quod potestate est. Rursus supponendum est in mutatione vera duplicem diuisionem inueniri, altera quæ secundum magnitudinem, atque secundum vltima & extensiuâ a Latinis nuncupatur, iuxta quam partitionem motus tantus, quantum est id quod mouetur, in quo motio suscipitur. Est altera diuisio quæ secundum multitudinem, & secundum contraria, atque secundum successionem vocatur, quoniam motus totus simul non sit, sed per partem post partem, ergo in eo est diuisio secundum successionem, & multitudinem.

49 Prima diuisio in motione, vt 6. Phi. monet Philosophus, ex duplici causa interdum oritur, interdum ab vna, nempe motiones, quarum termini sunt per se magnitudo, vt accretio, & latio, per se hac diuisione diuidæ sunt, licet subiectum etiam concurrat, at illæ mutationes, quarum termini non magnitudines sunt, vt interitus alteratio, non sunt diuidæ, nisi merito subiecti, in quo suscipiuntur. Diuisio igitur secundum magnitudinem, & à subiecto, & ab ipso termino ortum trahit. Altera diuisio, quæ secundum multitudinem, & successionem dicitur, a duplici quoque causa oritur, quarum altera est per se, altera ex accidenti; causa per se est oppositio, quæ in omni mutatione est, nempe quod mutatur ex opposito in oppositum mutatur, & cum opposita simul stare nequeant alterum igitur alteri succedit.

succedit. Sed dubium est, nam ortus mutatio est, non tamē
 ex contrario in contrarium procedit, ergo in ea nulla est
 successio, substantia enim quæ ortus terminus est, contra-
 rio vacat. Sed hanc dubitationem nos s. Phil. euertimus,
 vbi longa oratione ostendimus substantiam, secundum for-
 mas contrarietatem habere, est enim contrarietas duplex
 quarum, altera vniuoca est, altera analogia quadam, &
 per posterius contrarietas nuncupatur. Prima oppositio
 est duarum formarum quæ se mutuo expellunt ex eodem
 subiecto quod secundum substantiam non variatur. Quæ
 solis accidentibus comunicata est, atque in motu reperitur,
 quoniam horū subiectū secundū substantiā non mutatur,
 altera vt quæ secundū analogiam dicitur oppositio duarū
 formarum est, quæ ex eodem se expellunt subiecto, quod
 secundū substantiam mutat, & ob hanc particulam, à vera
 deficit contrarietate, & hæc inter formas substantiæ repe-
 ritur, namque formæ illæ substantiæ, quæ simul stare ne-
 queunt, & ex eadem se expellunt materia contrariæ sunt,
 & hæc ipsa contrarietas causa successiois in ortu & inter-
 ritu. Atque iuxta hanc contrarietatem Alexander formas
 substantiæ esse contrarias asseruit, nempe forma ignis &
 aquæ simul stare nequeunt, ergo opponuntur, vt decimo
 diuinorum Arist. monet, ergo aliqua oppositionis specie,
 cum nihil in genere esse valeat, quin in aliqua illius specie
 non sit. At secundum priuationem, & formam vel contra-
 dictoria opponi nequeunt, cum alterum harum oppositio-
 num extremum non sit, ambæ enim formæ sunt neque etiā
 relatiuæ opponuntur, ergo contrariæ, cum alia oppositio-
 nis species non detur. Sed dubium est, Arist. enim ait or-
 tum, & interitum esse inter contradicentia, non ergo inter
 contraria. Sed hoc euertit Simplicius, asserens ortum non
 esse inter vere contradicentia, sed inter ea quæ apparent
 contradici, quoniam inter priuationem, & formam. Verū
 nomine priuationis duo possumus intelligere, aut eam quæ
 in subiecto formam connotat, aut eā quæ in subiecto nul-
 lam indicat formam, vt quæ pura est priuatio, veluti tene-

natura sua successioni semper est coniuncta, cum sit ex quo dicitur, in quoddam, & hoc prius, hoc vero posterius in ea sit. Sed dicitur, quod tota simul fit, quoniam ea fit in toto subiecto simul, alterans enim non in quandam subiecti partem prius operatur, deinde in aliam, sed simul, hoc est eodem tempore in totum subiectum, omnes enim subiecti partes simul eodemque tempore alterantur. Quare opinatur Simplicius successioni causam naturam mutationis esse, ut terminorum oppositionem, uti retro nos docuimus; Atque hæc ex Simplicio habentur 8. de Physi. auditu tertia disputatione contra Grammaticum. Generatio itaque cum vera sit mutatio, omni seclusa alteratione, successioni igitur erit coniuncta. Sed ea dubitatio solutionem quaerit, nam si ortum alteratio præcedit, ergo materia subiecta per aliquid quod tempus stare, cum dispositionibus, atque qualitatibus, quæ formæ, quam habet, non conducunt. Sed soluitur, atque id ad quod deducit ratio, non solum absurdum non esse opinamur, sed summe necessarium, opus enim est, ut quando forma est corrumpenda, ut toto eo tempore, quo à subiecto expellitur, simul cum dispositionibus permaneat, quæ ad formam producendam conducunt. Quinimo hoc confiteri illos oportet, nam cum dispositionum productio tempore fiat, toto igitur tempore, quo disponitur subiectum, forma antiqua manet, quoniam momento, quæ alteratio terminatur, expellitur, ergo absurdum non est, ut quando corrumpenda est forma, ut cum illis stet qualitatibus quæ formæ futuræ conducunt. Absurdum vero est, ut sub illis coneruetur. Perspicuum igitur est, quo pacto tempore ortus perficiatur. Nunc modus explicandus est quo alitio in tempore fiat. Sanguis enim cum per membra nutrienda distributus est, atque alteratus, dispositusque, ut in membra convertatur, eo nunc, quo alterationis motus finitur, exorditur nutritio, hoc est incipit conuertere sanguis in membri substantiam, quæ quidem mutatio, certo tempore fit, non tamen æquale semper tempus est, quoddam enim est maius quoddam, vero minus, quod quidem probi

tionis, sed externus, cum in eodem genere cum alteratione non sit. Quare opus non est, ut repente fiat. Eadem etiam facilitate secunda soluitur, namque confitemur motum, immo mutationem vniuersam inter formas esse, quæ magis, & minus suscipiunt, sed hoc sano modo intelligendum est, nam aut formæ magis, & minus secundum gradum suscipiunt, ut quæ intenduntur, & remittuntur, inter quas formas accretio non est. Quare si inter has motus esset collocatus accretio non esset motus; neque itidem latio, sed sola alteratio motio esset. Ac non nullæ aliæ formæ magis & minus secundum perfectionem suscipiunt, atque ita forma substantiæ magis, & minus suscipit, quemadmodum Arist. in prædicamentis docuit, quod prima substantia est magis substantia quam secunda, & species, quam genus. Inter has itaq; formas, quæ ita magis, & minus suscipiunt, vniuersa mutatio constituta est, propterea quod natura semper ab imperfecto ad perfectum procedit, quemadmodum s. Philo. Simplicius monuit. Ac nunc rationes illæ diluendæ sunt, quæ accretionem repente fieri persuadent, & quo ad primam spectat, accretio duplex est altera totalis, quæ morio est, qua tota viuens magnitudo acquiritur, & hæc continua non est, sed ex pluribus motionibus, atque quietibus conflata, quemadmodum etiam Auer. docuit altera vero particularis est, quæ morio est, qua aliqua magnitudinis portio acquiritur, ut si viuens per digitalem crescat magnitudinem, hæc tempore fit, & vnaquæque pars magnitudinis acquisitæ parti temporis responder, nam si tota morio in toto tempore fit, ergo pars in parte temporis. Verum cum quis hanc exiguam adipiscitur magnitudinem, non credendum est in toto anno accretionem hanc fieri, Sed in exiguo tempore, cuius partibus parte magnitudinis correspondere possunt. Soluitur altera, & primum negamus accretionem per minima fieri: fuit enim retro à nobis explicatum non esse meatu necessarios pro accretione. Quare non est necesse in minima partiri alimentum, sed hoc gratis Auer. faciamus, ab eo querimus quid per mini-

DISCEPTATIO

ma intelligat, Aut enim paruas, & exiguas partes, quoniam sanguis in quasdam prius portiones diuiditur, quæ mox per partes distribuuntur, & ita non sequitur, ut minimi acquisitio, repente fiat, sed tempore fieri potest, ut ipsemet Auer. in primo de ortu inquit, interdum enim concauitates maiori copia, interdum minori sanguinis copia implentur, ergo id quod conuertitur interdum sub maiori magnitudine, interdum sub minori est, at si quando sub maiori est, eius conuersio momento fieret, cum sub minori est citius conuertitur, ergo minus quam momento. Quare nunc diuiduum esset. Demum conuersio hæc mutatio est, ergo in ea est hoc prius, hoc vero posterius, quare tempus. Alimenti igitur partes intra meatus recepti tempore mutantur. Demum concedamus Auer. accretionem per minima quæ vocant naturalia fieri, horum tamen conuersio momento minime fit, sed tempore. Sed hoc dubium est, nam si minimi conuersio tempore fieret, minus igitur minimo daretur, Nam in toto tempore totum minimum mutatur, ergo in temporis parte pars minimi. Minimum igitur erit partibile. Sed hoc diluitur, si ad minimi rationem accedamus, minimum enim id non esse dicitur, quod repente acquiritur, sed sub quo ratio formæ conseruari potest, ita quod sub illo conseruari valet, & sub maiori, sub minori autem non. Quare cum hoc minimum acquiritur sub minori fit, non tamen sub illo, sub quo fit, conseruari potest multa enim sub minima magnitudine produci queunt, sub qua tamen nequeunt conseruari: omnis enim nature progressus ab imperfecto ad perfectum tendit. Quare minimum diuiduum est in partes inexistentes, hoc est quæ seorsum existere nequeunt, sed simul cum toto, in partes vero per se existentes minime partitur. Sed hoc dubitatione non caret, nam Philosophus 6. Phis. monet, ad omnem partem formæ posse motum terminari, cum ergo minimi mutatio successiva sit, terminetur motus ad partem minimi. ergo ea pars existit, at eo momento quo facta est, non deletur, alioquin idem simul esset, & non esset, quare per aliquod tem-

pus manebit. Forma igitur sub minori, quam sub minimo conferuabitur. Sed hanc ita euertimus dubitationem, & asserimus minimi mutationem esse successioni coniunctam, ac cum muratur minimum, non potest motio ad omnem partem eius terminari, Arist. vero de rerum mutatione loquitur, quæ minime non sunt. In harum enim motione potest ad omnem partem terminari motio. Quandoquidē talium rerum portiones per se existere queunt.

SECUNDA DISPUTATIO DE
rarefactione & condensatione

Ammonii opinio.

Cap. 1.

HVcusque quid accretio secundum tres mensuras, quæ corporis ingressu fit, cum viventibus propria, tunc ceteris conueniens rebus fit, quo etiam pacto fiat, docuimus, nunc alterius accretionis natura, quæ secundum tres mensuras, quoque fit, nullius corporis accessu, quæ rarefactio vocatur, explicanda succedit. Qua in re altercantur Peripatetici, quare ut consueca Philosophantium via progrediamur primum varias Philosophantium sententias referemus, mox quid ipsi sentimus, adiiciemus. Ex Peripateticis complures, quoniã ad raritatem motio rarefactio est, & condensatio ei opposita, ad densitatem, & motiones omnes ex terminis, atque finibus suam trahunt naturam, ideo raritatis, atque densitatis prius substantiam exponunt, mox quid motio ipsa fit, quæ ad hos finitur terminos, Opinantur itaque raritatem, & densitatem esse qualitates, quæ ex primis generis productæque sunt. Quod ex Auer. confirmant 7. de Philosophia. auditu. Densitas enim & raritas inquit, secundum verum sunt sequentes calidum & frigidum, & retro dixit corpora sensibilia, differre secundum rarum, & densum: At corporis sensibilis differentie qualitates sunt, ergo opinatur rarum, & densum qualitates esse. Verum quoniam varia diuersaque sunt qualitatibus genera, sub quo nam qua

DISCEPTATIO

litatis genere collocentur, inter se differentiunt, Quidam secundam speciem has qualitates ennumerant, nam potentiam, & impotentiam naturalem esse aiunt. Alii ad tertium qualitatis genus pertinere purant, vt ad passionem & partibilem qualitatem, quorum numero Ammonius, esse videtur, quemadmodum apud ipsum in categoriis, quando qualitatis caput interpretatur, legere est. Ex his iuxta hos, quid rarefactio, & constipatio sint, apertum sit, nempe motiones sunt ad qualitatem, nam vel ad potentiam naturalem vel ad partibiles qualitates, ob quas mutationes quantitas extenditur, raritate enim plus extensionis, & loci acquiritur, ac densitate minus vtriusque.

PRIORIS OPINIONIS

euerfio. Cap. 1.

- S**ed horum hominum sententia vera non est, atque primum demonstrabimus rarum, & densum, ad secundum qualitatis genus non pertinere. Si enim condensatio, & rarefactio essent ad potentiam naturalem motiones, ad substantiam mutationes forent. Potentia enim naturalis inquit
- 1. Auer. s. diuinorum per se substantia est, ex accidenti qualitas, ob dispositiones, videlicet, quas substantiæ forma superponit, quando operatur, quarum merito interdum cum difficultate, interdum cum agilitate agit, & in 7. de Phisicis.
 - 2. auditu, docet potentias animæ, quæ naturalis potentia sunt esse substantiam, & ideo ad eas non esse motum Arist. non demonstrauit, quoniam 1. Phisicis. ad substantiam motionem nullam esse explicatum fuit. Ad hæc, ad secundam qualitatis speciem non est alteratio, sed ad tertiam, vt 7. Phisico.
 - 3. Arist. docet. Hæc igitur motio alteratio non erit, quemadmodum ipsi aiunt. Deinde proprium æqualiter participatur, qualitas autem secundum quam est alteratio, æqualiter non participatur. Igitur si rarum, & densum, ad secundum qualitatis genus spectant, alterationis termini esse nequeunt. Amplius vt communi ratione, vtramque sententiam

tiam arguamus, transitus e minori magnitudine ad maiorem, & ex ampla ad exiguam alteratione non est, sed ad magnitudinem morio. At rarefactio quemadmodum in 4. de Phis. auditu docet Aristot. e minori ad maiorem molem nullius corporis accessu motio est, constipatio vero e conuerso se habet. Igitur ad qualitatem moriones non sunt, sed ad magnitudinem. Rarum igitur, & densum non ad raritatem, sed ad magnitudinem pertinebunt, iam vero, si qualitates rarum & densum forent tangibiles, ut alii sentiunt, inter qualitates tangibiles Aristot. numerasset, quod quidem minime fecisse videtur, nempe secundo de ortu, & interitu omnes enumerans qualitates, tum primas, tum quae ex primis prodeunt, quae secundae vocantur. Consimiliter, & 3. meth. Numquam rari, & densi meminit. Opinatur igitur, haec ad qualitatem non spectare. Deinde ut recentiorum rationibus utamur, extensio, & tanta extensio in natura non dissentiunt, sed habitudine quadam, quemadmodum signatum, & non signatum, ut homo, & hic homo, consimiliter locum, & tantum locum occupare in natura non separantur. Si igitur tanta extensio atque tantus locus, per raritatem, & densitatem habentur, extensionem igitur, & loci occupationem per rarum, & densum magnitudo obtinebit. Rarum igitur, & densum ad magnitudinem spectant, alioquin magnitudo de se extensa non foret, sed ob qualitatem. Ad idem, corpori, ob qualitatem neque locum neque tantum locum occupare competit, sed merito magnitudinis, ut 4. constat Phis. sed per rarum, & densum locum & tantum locum corpora sortiuntur, haec igitur non qualitates. de mum illud contingeret absurdum pedale verbi gratia aeris non ita fore extensum, veluti terrae pedale, neque, si idem haec pedalia in magnitudine equalia forent, quoniam sique ramus non sunt, nempe aeris pedale raritas, atque pedale minus rarum existit, ut ex Aristotele primo Meteororum constat.

DISCEPTATIO
OPINIO SECVNDA.
Cap. 3.

AT qui nonnulli rarum & densum magnitudinis extensiones esse opinantur, raritas enim maior est magnitudinis extensio, at densitas minor eiusdem magnitudinis extensio sed ut horum perspicua reddatur opinio, putant magnitudinem actu non esse extensam, neque partem extra partem habere, sed potentia tantum, & actu hæc sortitur per extensionem aduenientem, quæ res ab ipsa magnitudine secernitur, non tamen qualitas est, sed modus magnitudini superadditus, qui & si in eodem genere directe, & per se cum magnitudine non collocetur, reducitur tamen ad idem genus quemadmodum (ut aiunt) essentia & esse in eodem genere sunt, nam alterum per se, alterum ex accidenti, atque reductiue, magnitudinis itaque extensio modus est magnitudinis, qui superueniens actu extensa fit, atque actu partes extra partes magnitudo sortitur, veluti. n. intensio se habet ad qualitatem, ita ad magnitudinem extensio, at intensio res non est intensa, sed modus rei, quæ intenditur superadditus, quibus aperum fit, quid rarum fit, pariter, & quid densum, quoniam magnitudinis extensiones, maior enim magnitudinis extensio rarum, at minor extensio densum vocatur. Rarefactio igitur præcise ad magnitudinem motus non est, sed ad magnitudinis modum, ita condensatio, quibus etiam consistat, quomodo ab accretione, & decrectione eiusmodi separantur motiones, nam accretione, non tantum extensio, sed magnitudo acquiritur, in decrectione vero, & extensio, & magnitudo perditur. At his motionibus nulla noua magnitudo acquiritur, sed antiqua existens magis vel minus extenditur. Et quoniam rei modus, secundum quãdam similitudinem qualitas dicitur, propterea quod res cuius est modus, denominatur qualis, dicuntur eiusmodi motiones ad qualitatem motus, & rarum, & densum consimiliter qualitates vocantur.

PRIORIS OPINIONIS

euerſio. Cap. 4.

AT hi ab Arist. & ab ipsa ratione dissentiunt, ab Arist. quoniam ipse opinatur, rarum, & densum magnitudines esse, nam inquit 4. Philoſ. consimilem esset rarefactionem motioni quæ sit ex minus calido ad maius calidum item rarefactio ex minori magnitudines ad maiorem motus est, nullius corporis ingressu, Ergo quemadmodum minus calidum, & maius calidum motionis termini qualitates veræ sunt, ita maior, & minor moles, quæ nullo corporis ingressu acquisita est, veræ magnitudo dicitur. Insuper terminus rarefactionis est maior magnitudo, ut ibi docet Arist. sed maior magnitudo, est magnitudo, terminus igitur huius motionis magnitudo est. Sed rarum huius motionis, pura rarefactionis terminus est, rarum igitur magnitudo est, densum minor magnitudo, quæ ob magnitudinis egressum minor non est facta, at minor, magnitudo est, ergo densum veræ magnitudo est. Adhuc Philosophus definiens magnitudinem, & continuum, eo quod habet partes extra partes semper desinit, quemadmodum in Categoriis dicit, Continuum esse id cuius partes ad terminum communem copulantur, & 3. Philoſ. atq; primo de Cælo, continuum est quod est diuiduum in semper diuidua, & 5. diuinorū quantum inquit est, cuius quælibet pars est innata esse hoc aliquid, per partes igitur continuum ab Arist. semper desinitur, at continui partes loco sunt separatæ, quemadmodum sexto Philoſ. sic docet continuum enim habet hanc quidem aliam illam vero aliam partem, & diuiditur in sic diuerſas, & loco separatæ; partes igitur in continui ratione positæ loco secretæ sunt, actu igitur continuum quatenus continuum partes extra partes loco secretas habet. A semetipsis etiam dissentiunt cum extensionem magnitudinis intensio ni formæ persimilem esse fatentur, sed formæ intensio est motus, qua formæ complementum acquiritur, namque de

DISCEPTATIO

finitur quod sit generatio plurium graduum formæ in eadem subiecti portione. Intensio itaque quæ formæ gradus, qui forma est, terminatur, ita extensio amplioris magnitudinis ortus erit, Sed ampla magnitudo, magnitudo est, ergo extensio ad magnitudinem motus est. Amplius motus, & terminus motus, non differunt, nisi secundum magis, & minus perfectum, ut ex Philo. constat. Igitur intensio formæ, & forma intensa re non differunt, sed secundum magis, & minus, ita extensio & magnitudo extensa. Denique necessario consequitur iuxta horum principia novam magnitudinem acquiri, nam veluti per intensionem gradus formæ, qui forma est acquiritur ita per extensionem nova magnitudo adipiscitur. Demum si magnitudo potentia extensa foret, & actu extensa fit, per aduenientem extensionem, magnitudo profectò materia, & subiectum esset, quod confiteri absurdum est, quoniam accidens accidenti non accidit. 4. prima Philosophiæ, id quod consequitur ita ostenditur si magnitudo potentia est extensa, igitur extensio de eius potentia ad actum deducitur, quare magnitudo quæ potentia est, ut extendatur ad actum per extensionem ex ipsa productam deducitur, at quod in hunc modum se habet materia, & subiectum est, quemadmodum ex Philo. constat, magnitudo igitur materia, & subiectum erit.

PROPRIA OPINIO

Cap.

5.

HActenus varias Philosophorum sententias enarrauimus, nunc quid Arist. nobis sentire videtur explicare iuuat ut a rari, & denso notionem exordiamur: Rarum itaque & densum magnitudines quædam sunt, quod ex ipso Auerroë perspicuum fieri potest. Qui 4. Philo. hæc verba habet, & cum posuit has propositiones, & est manifestum quod rarum & densum sunt contraria in quantitate, nam translatio corporis, de raritate in densitate est translatio de minori quan

itate in maiorem, & è conuerso. Sequitur ex hoc, vt materia rari, & densi sit eadem, idem eodem loco sæpe repetit, atque hoc idem Ioan. Grammaticus & Simplicius eodem libro confirmant, quandoquidem, nihil aliud esse affirmant rarefactionem, & consipationem, quam transitum à minori magnitudine ad maiorem, & è contra à maiori ad minorem. Rarum itaq; & densum magnitudines quædam existunt quod ex ipso Arist. accipiunt, quoniam Philosophus inquit, vnã & tandem materiam esse rari & densi, nam vna, & eadem materia est, quæ modo extenditur, & sub maiori mole sit, & quæ sub minori mole. At non absolute magnitudines sunt, nam magnitudo eorum genus est, quod in species quibusdam differentis contrahitur. Sicut magnitudinis differentie amplius, & exiguum quæadmodum Simplicius 4. Phi. docet, Operæpretium est autem inquit animaduertere, cum & magnitudinem velle esse aliquam formam, & paruum, & magnum formales differentias magnitudinis, nam hæc quoque formas complentes rationes accedunt ad materiam. Rarum itaq; & densum, quamuis magnitudines sint, his tamen differentiis secernunt. Quare erit rarum ampla magnitudo, densum vero exigua magnitudo, neque tamen omnis ampla, aut exigua magnitudo rarum, & densum est, Nam Cœlestis corporis magnitudo ampla & multa est, quæ vero terræ exigua & parua, propriè tamen eiusmodi magnitudines raræ, & densæ vocitari non possunt, cum mutuo conferuntur, nam rarum, & densum contraria sunt, at contraria, in vna numero materia communicant, quare huiusmodi magnitudines si materia non conueniant, non igitur raræ, & densæ vocitantur. Con similitèr Math. magnitudines, ea ratione qua amplæ vel exiguæ considerent, nõ tamen ea ratione qua raræ, vel densæ. Erit igitur rarum ampla magnitudo sensibilis corporis, Inquit enim Simplicius 4. Phi. sensibilem autem magnitudinem dixit materialem, vt eam distinguat quæ percipitur intelligentia, & mathematica, sensibilis enim & materialis ea est, quæ extenditur, & contrahitur, Quare rarum

DISCEPTATIO

ampla magnitudo est sensibilis corporis, neque fat est, sed
 quæ in materia, cum exigua mole sibi contraria communi
 cant. Densum vero magnitudo exigua est sensibilis corpo
 ris, in materia cum ampla magnitudine sibi contraria com
 municans. Dicitur vero magnitudo ampla, vel parua sensi
 bilis corporis quoniam sensibilia corpora, definitâ molē se
 cundum exiguum, & amplum sibi definiunt, Quare secun
 dum rarum, & densum quemadmodum eodem libro do
 cet Simplicius, & hoc inferre voluit Auerroes 7. Phisico,
 quando sensibilia corpora secundum rarum, & densum se
 parari asseruit, quoniam secundum exiguam, & amplam
 magnitudinem, cum sibi definiunt, merito propriæ formæ,
 separantur. Et ideo moles ampla qua maior dari nō potest
 in corpore corruptibili, est illa ignis. Summam enim rari
 tatem sibi vendicat. Itcirco fit vt magnitudines mathema
 ticæ raræ, & densæ non dicantur, licet, vt ampla, vel exi
 gua spectari possint. Demum dicitur in materia communi
 cans, cum ampla, vel exigua magnitudine, quæ contraria
 est, nam cum rarum & densum contraria sint, & ea contra
 ria dicantur, quæ cum in materia communicent, Se ex illa
 mutuo expellunt, inde fit quod rarum, & densum, quæ in
 Cœlo sunt, aut rarum, & densum non dicantur, aut æqui
 uoce, quemadmodū sępe monet Auer. non enim pars rara
 quæ in Cœlo est, interdum densa fieri potest, aut densa rara
 & ideo pars non lucida rara; densa vero lucida in Cœlesti
 bus nuncupatur. Quæ planè confirmat Simplicius 1. Cœ
 lo, vbi hæc habet. Sic etiam in Cœlo spissum, si forte, & hic
 rarum fit, neq; oppugnant adinuicem, quia non sunt apta
 fieri in eodem subiecto, cum sine alterius naturæ existentia,
 & eodem libro inquit, neque quod in Cœlo spissum ad id
 quod ibi rarum pugnat. Demum quoniam in materia ra
 rum, & densum communicant, itcirco, neque accessu, neq;
 cuiuspiam recessu raritas, & densitas fiunt, materia enim
 contrariorum, ad contrarium non ideo transmutatur, quo
 niam aliquam contrarii partem abiicit, & extrinsecus aliã
 assumit, quemadmodum materia ex calido in frigidum,

DE ACCRETIONE. 60

transmutata, non expellendo aliqua partium calida, quæ sunt in ea, & assumendo extrinsecus alia frigida, sic mutatur ex calido in frigidum, adjectione implemento quæ a quodam eorum quæ extrinsecus accedunt, sed vna, & eadem manens, tota per totum mutatur è calido in frigidum, & è contra a frigido in calidum. Similiter in albo & nigro & in reliquis contrariis, Eodem etiam modo, quando ex minus calido fieret magis calidum, non adiciens aliquas partes frigidas, sed assumens aliquas partes calidas ita intendit caliditatem. Sed rursus materiae mutatio fit ex potentia in actum, Quemadmodum igitur hæc se habet, sic raritas, & densitas se habebunt, nam ipsa materia, cum sit potentia contraria, interdum quidem densatur, interdum rarefcit, Quæ perspicua ex 4. Phisic. cum ab Aristot. tum à Them. Simplicio Aver. atque Gram. facta sunt. Quid igitur rarum, & densum sint, ex his satis apertum est.

DUBITATIONVM SOLV-
 utio. Cap. 6.

Sed multa sunt, quæ his obstare videntur, nam non magnitudines rarum, & densum esse videntur Philosophus enim in categoriis, ad positionem hæc spectare asseruit, Rarum enim & spissum, inquit, asperum, & leue putabuntur quidem qualitatem significare, sed aliena putantur, eiusmodi esse à dispositione, quæ circa qualitatem est quandam enim positionem magis videtur vtrumque partium significare, spissum quidem est, eo quod partes sibi ipsæ propinquæ sint, Rarum vero, eo quod distant à se inuicem Aver. rursus 7. Phisic. qualitates calidum, & frigidum insequentes ea fore censet, & 8. eiusdem operis ad vbi spectare quoniam spissatio, & rarefactio latentes sint At pugnantia hæc ex his quæ ab Aver. dicuntur sedari possunt, rarum enim & densum veræ magnitudines sunt, quoniam contraria in quantitate sunt. Iuxta vero veterum sapientium sententiam ad situm & ad vbi pertinere dicuntur, nempe eorum qui-

DISCEPTATIO

dam rarum id esse affirmarunt, cuius partes à se separatas
 distant, & alterius generis corpus inter suas partes admittit,
 ut spongię punicęsq; quoniam in eorum meatibus corpus
 quoddam immitti potest. Ita ut inter rimas partium sit
 spiritum vero, quoniam ita vicinę partes sunt, atque ad se
 inuicem stricte, ut inter eas nullum corpus possit incidere,
 atque id eo spissum vocatur, ut est ferrum, & adamas. Qui
 vero res generant, & corrumpunt, congregatione, & se-
 gregatio e, ad vbi hæc spectare dicunt, quemadmodum
 7. & 8. Phisi. monet Auer. Qualitates vero dicuntur, aut
 quoniam qualitates insequuntur, ut 7. Phisi. Auer. asse-
 rere. visus est, raritas enim & densitas (inquit) sunt apud
 rerum qualitates sequentes calidum, & frigidum, Immo
 non dicit esse qualitates, sed dicit apud qualitates rerum,
 nam sequentes sunt calidum & frigidum, alioquin quę se
 quuntur verba pugnancia essent, nam dicit, densitas enim
 nisi aliud est nisi transmutatio alicuius ad minorem magni-
 tudinem, & raritas ad maiorem. Quare hæc verba rarum,
 densum magnitudines esse ostendunt, & demum secundū
 veteres, quid hæc sint statim subiungit. Antiqui vero dice-
 bant, quod densitas est contractio paruorum corporum, &
 raritas expansio, & quod hæc duę sunt causę generationis,
 & corruptionis cum generatio apud eos sit congregatio
 & segregatio, aut dicuntur qualitates (quemadmodum
 aliis placuit) analogia, & proportione, veluti retro à no-
 bis explicatum est.

QVID RAREFACTIO ET

Spissatio. Cap. 7.

EX his quoque quid rarefactio, atque spissatio sint manife-
 stum fieri potest, nempe rarefactio motus sensibilis corpo-
 ris est ex minori magnitudine ad maiorem nullius cor-
 poris ingressu. Spissatio vero motus est à minori ad maio-
 rem magnitudinem per nullius corporis ingressum, Quis
 bus patet quomodo a vera accretione, & decretionem differant,

rant, vera enim accretio cuiusdam magnitudinis accessus fit, decreto vero per eiusdem recessum. Atque hæc ipsa ab Arist. 4. Physi. habentur, ubi hæc habentur. Quare etiam magnitudo, & paruitas sensibilis magnitudinis extenditur & si nihil assumpserit materia, sed quoniam est potestate ambobus. Et Simplicius, ita ergo etiam in paruitate, & magnitudine rei sensibilis non aliam assumens magnitudinem materia extenditur, vel amittens contrahitur, ve dicunt qui causant inane, sed idem manens subiectum; quod erat maius potentia ex minori actu maius factum est. Ex quibus etiam constat, quod idem numero subiectum, & secundum substantiam non variatum esse debet id quod rarefcit, & spissatur, nam motiones sunt, in quibus subiectum idem numero manet. Ideo si ex aqua aer generetur, quamuis maior oriatur magnitudo, rarefactio, acquisitio hæc amplioris magnitudinis non dicitur, quoniam subiectum non manet. Quemadmodum Arist. in primo de ortu docet, & nos priori disputatione monuimus. Constat deinde quo pacto rarefactio, & spissatio a raritate, atque densitate separentur, quoniam secundum magis, & minus perfectum, quemadmodum motus & forma, quæ suum per motum suscipit complementum, Rarum enim formam dicit completam, absolutamque, consimiliter & densum. Demum quid ipsa extensio sit, quæ nullius magnitudinis ingressu fit, constat, est enim a minori ad maiorem magnitudinem transitus. Quare illud corpus extenditur, quod ex exigua ad amplam molem, non per magnitudinis accessum, mutatur. Quæ cum aperta sint modus quo rarefactio, & spissatio fiant explicandus est.

DV BIA QV AE SV PERIORIBVS

dictis accidunt. Cap. 8.

AT multa sunt quæ vrgent, & ambiguitatem pariunt, nam si aer per rarefactionem duplam magnitudinem acquisierit, aut ampla illa moles cum accidit, prior deletur,

DISCEPTATIO

aut simul noua, & antiqua permanent, quoniam indiuerfa materia suscipi nequeunt, Est enim eorum, quæ rarefcunt, & spiffantur vna materia. At primum confrendum non est, quemadmodum postea docebimus, neque secundum concedi posse videri: noua enim moles, aut in eadem cum antiqua magnitudine simul suscipitur, eadem igitur numero materia duabus numero magnitudinibus subiiceretur; se igitur in materia penetrabunt magnitudines. Neque dicendum est antiquam magnitudinem materię partem derelinquere, & in hac nouam molem suscipi, magnitudo enim proprium subiectum derelinquere non potest, quoniam accidens est subiecto in subiectum non migrat, prius enim antiqua moles in tota materia erat, at nunc in parte materię est. Non igitur rarefcencia nouam molem absque magnitudinis accessu acquiri posse videtur.

DE OPINIONE QUORUMDAM. Cap. 9.

Porro cum res maxime vrgeat, non consentientes Philosophi sunt, quidam itaque aiunt, quod vbi aer ad duplum fiat, noua atque secunda magnitudo in alia non suscipitur materia, sed in ea in qua antiqua permanebat. Verum non in eadē præcise parte, sed in alia, vrpote in medietate, & cum dicitur priorem magnitudinem, proprium subiectum derelinquere, dicunt hanc ipsam materię, quæ nouam suscipit molem, nullam propriam magnitudinem habere, quare absurdum non est, si prior aliquam materię partem derelinquat. At horum opinio absurda est, accidens enim est subiecto in subiectum migraret, nempe prius in ea materię parte esse habebat, demum magnitudo non delecta, hæc partem derelinquens, aliam subiungitur. Deinde si esse accidentis est esse in subiecto, fieri igitur nequit, quod ab ea materię parte, ipsa non delecta recedat. Sed cum primum recedit corrumpitur. Ad hæc materia, aut sine forma substantię esset, aut forma hæc, absque magnitudine & quali.

rate consistere possit, quod quantum absurdum sit, ipse diiudicet, atque sic id quod consequitur, ostenditur, nempe materie portio, que nouam magnitudinem suscipit, aut formam habet aut nō; secundum concedi nequit, nam cum nullam habeat formam, materia igitur sine forma staret, si vero primum concedatur, aliud contingit absurdum, quoniam forma in materia sine magnitudine erit: Demum, cum prior magnitudo, se ad materie reliquas partes contrahat, omnes ille partes magnitudine affecte prius erunt, plures igitur magnitudines simul in eadem materia stabunt, quare se penetrabunt.

DE OPINIONE SCOTI.

Cap.

Alii vero quidam, que recens sit, magnitudinem in eadem materia suscipi restantur, non tamen inferre licet, duabus magnitudinibus perfici materiam, non magnitudo eorum est, que homogenea sint, que copulata vniuntur, que admodum si duæ aquæ guttæ vniuntur ex ambabus sit vna aqua, ita ex ambabus magnitudinibus vna sit magnitudo; Materia igitur vni tantum magnitudini subiicitur, Sed neque hi recte sentiunt, nam & si ex priori, & noua sit vna moles, veluti ex duabus guttis vna aqua, ergo quemadmodum partes istæ aquæ, que copulatæ sunt proprios suos obtinent, & vna gutta extra alteram est, ita altera magnitudo extra alteram erit, & cum sine subiecto magnitudo non permaneat, prima magnitudo in altera materie portione erit, & recens quoque in alia, quare prior magnitudo, que prius, in tota erat materia, cum noua non succedat materia, illius partem deserit, in qua recens suscipitur, Quare si hæc dicant, quemadmodum priores arguendi veniunt. Demum, magnitudo intenderetur & magis, & minus susciperet, forme enim intensio generatio est (vbi aiunt) eiusdem forme plurium partium in eadem materie portione. Quare, cum plures magnitudinis partes in

eadem suscipiantur parte materiæ, Incendetur igitur magnitudo & magis suscipiet.

OPINIO TERTIA.

Cap.

CAeterum nonnulli noua magnitudine adueniēte, priorem permanere, secundam vero in prime identitatem (ut aiunt) cedere opinantur, & ob hanc ipsam cessionem prior perfectior euadit, quam ipsa erat ante talem cessionem. Quapropter prima, sic perfectior euadit, quoquomodo à se ipsa secerenitur, prius quam sic perfectior efficeretur. Quare à se ipsa secerenitur, quemadmodum perfectum ab imperfecto, & continens à contento, & dicunt huius magnitudinis accretionem esse veluti nutritionem, alimentum enim in alitione in viuētis esse cedit, ipsumque viuens post enutritionem quoquomodo aliud à se ipso factum est, quam erat ante enutritionem, & quemadmodum in ipsa enutritione non est assignare discrimen inter præexistentem, & additam partem, ita in rarefactione discrimen nullum asserre possumus inter priorem, & aduenientem, sed totam vnum euadit, secundum esse tamen minus perfectum. At hi quoque plurimum à veritate recedunt. Si enim adueniens magnitudo in prioris esse cederet; non enim quando non est, nam quod non est, in alicuius esse cedere nequit, neque dum fit, quoniam res dum fit, non est modo id in alicuius esse cedit quod est, & suum esse in alterius esse cedit, neque quando est, quoniam nunquam esse à priori secretum habet. Recens igitur magnitudo in prioris esse cedere nequit. Adhuc magnitudo intenderetur, atque magis, & minus susciperet, nam gradus priori adueniens in illius esse cedit, atque vnus cum illo fit, & totum magis perfectum euadit, & ideo magis factum est, atque intensum dicitur. Ita cum recens magnitudo cum priori eadem euadat, & rota vna facta est, atque magis perfecta. Igitur intensa & magis facta est magnitudo.

DE ACRETIONE.

OPINIO RECENTIORVM

Cap. 11.

Recentiores nonnulli priorẽ magnitudinem omnino nouæ molis aduentu deleri imaginantur, & recens in materia suscepta sub maiori mole materiam facit, atquẽ hoc ipsum ex operibus naturæ confirmant, in hominis enim ortu primo vegetalis anima producitur à virtute semini inexistente, quæ anima sentiente adueniente, deletur, & virtute in sensitiua continetur. Natura enim de his quæ fieri possunt, semper id quod melius est, facit, Quare cū simul vegetatiuum, & sensitiuum stare nequeant, vegetatiuum cum sensitiuo aduenit, natura corrumpit, datq; sensitiuo virtutem vegetatiue, nõ enim sensitiuum prius producit, quoniam opus naturæ ordinem in se habet, & ideo ab imperfecto exorditur, & ad perfectum terminatur ita sentiens anima ad rationalem se habet, nam cum ratio aduenit sensus corrumpitur, in qua virtute vegetalis, & sentiens potestas continet. Natura itaq; ab imperfecto exordies, cum ad perfectum venit, imperfectum corrumpit, quod in posteriori virtute continet, & ideo absurdum non esse putant, si quippiam per nunc permaneat, quoniam hoc ipsum naturæ operibus consentiens est. Hunc in modum noua magnitudo acquiritur, nam continua alio & alio temporis momento, alia omnino, & diuersa est, sed vana est horum hominum sententia & à ratione atque ab Aristo. dissentit. Si enim succedentes magnitudines, vt ipsi putant, momentò tantum durarent, contradictio igitur de eodem simul vera esset, nam eo nunc, quo producta est magnitudo est, & cum eodem etiam sic corrupta, igitur non est. Eodem igitur temporis momento eadem magnitudo erit & non erit, & ideo de Phisic. auditur, Philosophus nullam rem momento permanere posse testatur, sed quæque per tempus durat, & operatur, atque ratio ita confirmari potest, nam cum aliud sit mutatum, aliud mutari, quare aliud est esse motum, aliud moueri, Ac

DISCERPTATIO 34

quisito igitur maioris magnitudinis cum motus sit, ab acquisitione esse magnitudinis diuersa erit. At acquisita est momento, acquisitio igitur tempore fit, quare eo momento quo acquisitionis motus terminatur, erit magnitudo & non corrupta erit, alioquin simul fieret, & corrumpere, nam corruptum esse, præcedit corrumpi, aliud enim est esse corruptum, aliud corrumpi, nam dum res corrumpitur est, cum vero corrupta est, non est. Quare si eo nunc delata est magnitudo, cum eodem momento corrumpi non possit, igitur in tempore quod hoc momentum præcedit, delebitur. Sed eo tempore acquiritur & fit, simul igitur una eademque res numero corrumpere, & generaretur, & ita quippiam simul esset, & non esset, & duabus motionibus contrariis simul moueretur, quare totam Philosophiam penitus euertunt, qui hæc proferunt, iecirco verum non est, quod ipsi tanquam manifestum accipiunt, in hominis productione cum vis sensitua aduenit, vegetatiuum deleri, eadem enim sequuntur absurda, neque obstat, si plures forme substantiarum, quarum altera alterius gratia est, & oppositionem inter se non habent, ut in eadem simul consistant materia, quemadmodum vegetalis, & sensitua se habeat, Ab Aristo. etiam dissentiant. Qui 4. Phisic. docet, quod cum ex maiori mole, minor fit, & e contra, nullius magnitudinis fit deperditio, sed præcedens magnitudo remanet, & ei noua adiungitur, quemadmodum Them. monet. Ita cum materia (inquit) aut extenditur, aut contrahitur, neque veterem magnitudinem perdit, neque nouam acquirat, ut sentiunt hi qui vacuum eius rei causam constitunt. Sed idem subiectum, eadem natura de amplo tumore in exiguum coarctetur, & de exiguo in amplum expanditur atque hoc idem sæpius eodem cap. reperit, quod quoque Simplicius, & Ioan. Gram. confirmarunt, ut eorum legentibus commentaria perspicuum sit, quod huius etiam sit opinio Auerro. manifestum est, quandoquidem ipse credit magnitudinem esse materiam consternam, & nunquam deleri, vel corrumpi, nisi secundum terminos.

DE ACCRETIONE.

OPINIO GRAECORVM

Cap.

AT ex Græcis nonnulli, nouam magnitudinem in rarefactione acquiri non alicuius magnitudinis ingressu putarunt, priori non corrupta, sed permanenti, cui copulata vna cum illa euadit, sed quo pacto hoc fieri possit explicandum est. Demonstratum enim est, vnam & eandem numerum materiam esse contrariorum, puta calidi, & frigidi, similiter sicci, & humidi, & aliarum repugnantiarum, quæ mutatur ab altero in alterum. Propterea quod actu quidem semper sit alterum contrariorum, potestate vero alterum, & subiecta quidem materia nunquam est separata ab vno ex contrariis, propria autem eius consideratione, & ratione, est alia ab eis, & numero manens eadē, suscipit vtrumque contrarium, quemadmodum ergo contrariorum, quæ sunt in qualitate, eadem est numero subiecta materia, vt pote calidi, & frigidi, albi & nigri, vel dulcis, & amari, ita eorum, quæ in quantitate sunt, vt magni, & parui eadem numero est capax materia. Si enim aliquam quantumcunque magnitudinem per se habuisset materia, non suscepisset contrarium, ei quod habet secundum naturam, quemadmodum, nec si secundum naturam fuisset alba, nigrum suscepisset, quoniam autem sicut aliis formis, ita etiam priuata est corpore, & magnitudine, & eas quæ sunt in magnitudine repugnantias eadem numero manens suscipit. Magnitudo enim actu nulla in materia est, sed potentia magnitudo, quemadmodum, & aliæ formæ materia est. Quo circa, vt res intelligatur, in materia iuxta hos, duo sanè sunt animaduertenda, primum quædam ad recipiendum aptitudo, deinde aptitudo vt in partes, quæ eandem habeant rationem cum toto diuidi possit. Itaque in materia post substantiæ rationem, primum si offert eius capacitas, qua cuiusuis formæ materialis recipiendæ sit capax, quæ a potentia priora proficiscuntur, est enim materia reciprix omnium formarum, idque ob suam

DISCEPTATIO

propensionem, ac appetitionem, qua formas recipiendo perfici desiderat, & appetit, ea autem appetitio ex imperfectione ortum habet, nam quod summe perfectum est, non indiget extrinseco ut perficiatur. Igitur causa quare omnes formas possit recipere est eius imperfectio, quam natura sua sortita est, huic succedit ipsa diuisibilitas, quæ nihil aliud est, quàm quædam naturæ aptitudo, qua in plures partes eiusdem rationis diuidi potest. Proinde materia, sua natura, duas obinet aptitudines, alteram, quæ formas appetit, ut perficiatur, & alteram diuisibilem, qua plures formas, ob suam ad eas propensionem recipere valet, Atque hæc quantitas materialis, ab eis dicitur. Est quantitas formalis quæ pro formarum varietate varios sortitur terminos, hæc inier elementa maxime est in igne, & minima in terra. Ille enim habet formam, quæ exigit materiam tenuissimam, quoniam calidi est rarefacere, cætera vero elementa quò sunt crassiora, & grauiora, eò minus habent tenuitatis. Forma ergo materialis materiam perficit, terminatq; dimensiones, prout natura forme exposcit. Materia itaq; aptitudo est, qua diuiditur in partes. Cum ergo magnitudo accedit, materiæ, quæ potentia erat, ut in plures partiatur partes, actu plures consequitur partes. Materia quare, quæ sub exigua magnitudine est, apta est, ut plures habeat partes. Cũ itaq; agens rarefactione, magnitudinẽ nouã producit, nouas sortitur materia partes. Subiecta namq; materia potentia erat, ut alias partes, præter eas quas obinet habeat quando his itaque quæ de nouo in materia sunt partibus, noua suscipitur materia, quæ prioribus coniunctæ faciunt materiam magis extensam, Atque ut maiorem occupet locum: At neque horum sententia recta est. Magnitudo enim materiæ coeterna est, & non fit, neq; deletur, alioquin (ut in propria disputatione docuimus) formæ in materia consistentes, neq; per se neque ex accidenti diuiduæ essent, & materia plures formas, neque simul neque successiue suscipere posset. Est enim materiæ coeterna, quoniam magnitudo non ea ratione, qua magnitudo, magnitudini opponitur,

tur, sed ob suas differentias, nam secundum exiguum & amplum, Et ideo non est opus, vt materia magnitudine spoliatur, licet à suis differentiis, à quibus magnitudo non deleta spoliari potest, nam exiguum, & amplum, non sunt differentiæ constituentes, sed magnitudinem diuidentes, & iccirco ea sunt posteriores, & illis vicissim aboleris permanere magnitudo potest. Ab Arist. etiam dissentit, quemadmodum ex eius exemplis, quibus, vt rem manifestet, vtiſ, veluti paulo post docebimus.

ARISTOTELIS OPINIO

Cap.

14.

ARistoteles itaque nouam magnitudinem, his motionibus acquiri, aut deperdi non opinatur. Quoniam magnitudo materiæ coæterna, & neque generari, neque corrumpi potest. Quare magnitudo nulla acquiritur, aut deperdit, sed tantum magnitudinis acquiritur & deperditur terminus. Sed qualis sit hic magnitudinis terminus non consensunt inter se Peripathetici, quorum opiniones, cum de trina dimensione disseruimus, enarrauimus, & reiecitimus, Nunc quid Arist. sentiat referemus. Hos itaque dicimus magnitudinis terminos eius esse differentias, quæ exiguum, & amplum, seu magnum, & paruum sunt, nam magnitudinis termini sunt, penes quos magnitudinis variatio attenditur, Sed penes magnitudinis differentias tota magnitudinis attenditur. Differentiæ igitur magnitudinis sunt illius termini, at exiguum, & amplum formales magnitudinis differentiæ sunt, vt Simplicius 4. Philoſ. docet. Termini igitur magnitudinis, secundum quos variatur, sunt amplum & exiguum. Atque hoc ex Auer. planum fieri potest quod 4. Philoſ. quid rarefactio sit, exponens, dicit, transitum esse ex exigua ad amplam magnitudinem. Ex quibus quo pacto rarefactio & condensatio fiant perspicuum sit. Materia enim sub exigua magnitudine existens ad amplam mutatur, propter differentiæ aduentum, ita spissatio. Materia enim magnitudine, vt pote, ampla affecta mutatur in exi-

DISCEPTATIO I

guam, ita quod prior terminus tantū deletur, vt amplum, sicut in rarefactione exiguū, Amplū. n. & exiguū non sunt magnitudines, sed differentie magnitudinis, quemadmodū sensibile, & nō sensibile non sunt viuens, sed differentie viuē tis, ita amplū & exiguū nō magnitudines, sed differentie magnitudinis quæ, ex exemplis, quibus Arist. vtitur 4. de Phis. auditu plana fieri possunt, Atque primum est ex mutatione, quæ fit ex aqua in aerem, quò manifestum fit rarefactionem, & constipationem, neq; magnitudinis ingressu, neq; eiusdem recessu fieri, inquiens neque enim aliqua alia ingreditur materia, quando fit ex aere aqua. Si enim quæ tunc erat materia potestate erat aer quādo ab eo, quod est potestate, mutatur in id quod actu est eadem numero manens, fit aer quæ prius erat aqua, & fit maius magnitudine, quod prius erat minus. Quæ igitur sub aqua actu erat materia minus erat, & maius facta est nullius magnitudinis ingressu, Neque enim amplius esset ipsa aer potestate, si facta esset alicuius admixtione. Similiter, si fiat aqua ex aere mutatur in minorem magnitudinem, & maior ex minori, nec ingrediēte nec recedente aliquo, sed ipso aere denso, & subtili effecto, cum ea quæ in ipso est materia possit ambo, & ex eo quod est potentia mutetur in id quod actu est, & sic transeat à minori in maiorem, & à minori in maiorem. Consimiliter non ex eo quod caret magnitudine, mutatur: vel & contra: sed ex maiori in minorem: vel ex minori in maiorem, nec ingrediente, nec recedente materia aliqua mutatur. Deinceps alio exemplo ostendit antiquā magnitudinem non recedere, sed permanere & quod mutatio tantum fit secundum repugnantias magnitudinis. Simile enim esse inquit, ei quod est magis, & minus in qualitatibus, quemadmodum enim in his, ita etiam in eo quod est magis, & minus, mutatur idem subiectum; veluti enim ex calido frigidum, ex frigido calidum fit, eadem materia, quoniam vtrunque erat potestate, ita etiam ex calido magis calidum non enim sic mutatur, tanquam quædam quidem prius subiecti partes non essent calidæ, nunc autem fa-

&æ fuerunt calidæ, utpote quod id quod fit minus calidū,
 fit tale mixtione eorum, quæ non sunt calida, etenim quan-
 do erat subiectum minus calidum tota materia erat huius-
 modi, & quando magis calida facta est tota aucta est simi-
 liter. Si enim alia quidem eius fuerunt calida, quando erat
 minus calida, alia autem quando magis, non utiq; eadem
 numero fit calidior, & minus calida, suscipiens id quod est
 magis, & minus, sed aliquod aliud calidum accedit, & ad-
 miscetur ei, quod prius erat, quemadmodum igitur. In his,
 ita etiam in corpore quod rarefit, & condensatur, & fit ma-
 ius, & minus eadem est materia ambo suscipiens, & non ali-
 quid extrinsecus ingrediens vel exiens, ut hi dicunt, qui
 inane introducunt, Hoc idem in figura ostendit, nam etsi
 fit qualitas, habet tamen magnam conuenientiam cum ma-
 gnitudinæ. Si enim minoris circuli circumferentia inflexa
 fuerit, ad minoris circuli constitutionem, non eo quod ali-
 quæ partes circumferentiæ, quæ non erant incuruæ, sed
 rectæ nunc curuæ sint, cogitur in minorem circulum, sed
 quod quæ erant minus incuruæ, magis incuruæ factæ sunt.
 Etsi ergo dicatur eadem circumferentiæ, quæ prius quidem
 erat incurua, postea autem magis facta est, & si alia qui-
 dem illa, hæc vero alia, hoc clarum est non accessisse recto
 incuruitatem, sed quod erat minus incuruum euasisse, Qui-
 bus quidem perspicuum fit, neque nouam magnitudinem
 accedere, vel recedere in condensatione, vel rarefactione,
 quemadmodum Them. etiam monuit. Ita cum materia
 (inquit) aut extenditur aut contrahitur, neque veterem
 magnitudinem perdit, neque nouam acquirit, ut senti-
 unt si qui vacuum eius rei causam constituunt, sed idem
 subiectum eadem natura de amplo tumore in exiguum
 coeretur, & de exiguo in amplum expanditur, quod etiã
 Simplicius, & Grammaticus confirmant, ut eorum com-
 mentaria legentibus patet. Huius etiam opinionis Auer.
 est, quando quidem ipse opinatur, magnitudinem esse ma-
 teriæ coæternam, & nunquam deleri, vel corrumpi nisi se-
 cundum terminos.

DV BIA QVAE HIS ACCIDVNT

atque eorum solutio . Cap. 15 .

SEd multa sunt, quæ dubitationem partiunt nanque nouam magnitudinem acquiri videtur, nempe si in quadruplo aqua rare fiat, & prius vnus molis extiterit, nulli dubium magnitudinis terminos variari, qui in genere quantitatis sunt, nanq̄ prius vnus pedis, nunc quattuor pedum molem sortita est. Tres igitur magnitudinis pedes acquisiti sunt, & priori magnitudini superadditi, quare cum primū pedale magnitudo sit, quæ igitur subsequitur magnitudines quoque erunt. Insuper accipiatur viuens, vt pote planta quæ vnus pedis molem obtineat, atq; aer, qui eiusdem molis sit, augeatur planta corporis ingressu, aer vero rare fiat, quærimus an æqualem habeant molem, & profecto æqualis magnitudinis sunt, quoniam æqualem occupant locum, At plante per nouam magnitudinem maior euasit, aer igitur per nouam quoque magnitudinem sub maiori mole factus est, in rarefactione itaq; noua magnitudo acquisita est. Sed hæc eueriti possunt, nam etsi tres magnitudinis pedes facti sint, nulla tamen noua magnitudo orta est, sed prior moles quæ potentia erat, per differentie aduentū maior facta est. Eadem quoq; facilitate secunda eueritur dubitatio. Etenim si ratio alicuius esset momenti, fieret vt aer, cum rarefactione maior factus est, vt nouæ magnitudinis aduentu maior euadat, quemadmodum, & viuens. Quare etsi viuenti noua adueniat magnitudo illa tamen præexistebat, & quæ extrinsecus erat. Quare simpliciter, neque magnitudo facta est in viuente, sed quæ extrinsecus erat viuentis magnitudini adiungitur. Quæ cum in hunc modum explicata sine superest modo rarefactionis & condensationis effectricem causam explicare.

DE CAUSA AGENTE HARVM
motionum. Cap. 16.

Rarefactionis, & constipationis effectrix causa simplex non est, nempe rarefactio, & constipatio motionem aliquã prius factam insequuntur, quemadmodum Ioan. Gramma. primo de ortu monuit, interdum enim primorum qualitarum, utpote calidi & frigidi alterationem consequuntur. Extendit enim calidum, frigidum vero constipat, quemadmodum, dum calefcit aer, semper rarefcit aer, consimiliter, & aqua dum calefcit, & causa est, quoniam caloris actione calidum oritur, at calidum non nisi in ampla magnitudine, est innatum conseruari. Igitur dum calorem calor auget, magnitudinem elementis adiungit, post differentie aduentum, constipatio vero interdum merito frigidum fit. Frigidum enim dum algorem producit, exiguam quoque facit magnitudinem. Nam si calidum amplum, frigidum ergo exiguum exigit. Contrarie enim causæ proprietates oppositas sibi diffiniunt, & magnitudinis terminum deperdit, utpote amplum. Est etiam interdum aer aptus condensari, & in se ipsum condere, non solum ex frigiditate, sed etiã ex impulsione, & compressione, quod sic demonstrat Arist. in Meteoris. in Aethiopia in ætate pluuiæ fieri cernuntur, impulso enim vapore ex partibus septentrionalibus, ab æthiis ventis, & occurrentes ad montes Arabiæ maximos, & quod colliso semper ab alio superueniente vapore, accidit ex cõpressione cõdẽfari, & in aquã mutari. Videmus enim tempore ventorum Ethesiarum, in Ethiopia maximas, torrentis instar, deferri pluuias, absque frigiditate. Idem quoque in balneis fit, ascendens enim vapor, perueniensq; ad tectum, cum non habeat exitum compigitur in se ipsum, & densatus, fit aqua, & sui innata grauitate defertur. Vel autem compressione cõstipatur, ita, & tractu rarefactus, contingit enim ex aliquo vasculo angustum habete os, multum adnatum ad os aerem emungi, nullo alio

DISCEPTATIO

aere loco illius ingrediente, & manifestum est quod nec rotus aer euacuatus est, nec pars vacua facta est. Hoc enim fieri nequit, derelictus enim aer rarefactus totum occupauit locum. Theophrastus (vt in primo Meteororū Olympiodorus monet) aliam affert causam, vt antiparistrasim. idest à calore circumstantiam. Ecce in Thebaide, cum altissima atq; editissima loca extent, retroq; illa calore maximo tepeat, aquę tamen vis magna de Cœlo demittitur, propterea, quod spiritus frigidus nubi inclusus à circumfuso calore circumuentus, coarctatur. atque in angustum impellitur. Verum enimuero non semper rarefactio, & constipatio secundum tres mensuras fiunt, nempe plumbum (vt in summa quarti Meteororum docet Auer.) ex ictu & percussione secundū oēm dimensionē mouetur, sed augetur secundum longum, & latus secundum vero profundū decrescit, hoc idem exemplis aliis docet vt de impresibili, scissibili, & truncabili. Interdum etiam, secundum vnam magnitudinem fit, vt secundum longum, vt quando corrigia rarefit, manifestum est secundum longum augeri, secundum reliquas dimensiones decrescit. Atq; hæc de accretione, quę secundum tres diametros fit, explicata sint.

DE SECUNDA ATQVE TERTIA accretionis specie. Cap. 17.

ET secundam nunc accretionis speciem percurrere iuuat, est enim alia accretionis species, quę secundum duas mensuras fit, vt secundum latum, & profundum, non autē secundum longum, atq; hæc ipsa accretio viuientibus & non viuientibus communicata est. Verum prius de ea, quę viuientibus est attributa disputabimus. Viuentia enim cū longitudinis terminum adepta sunt, mox secundum duas crescunt mensuras, vt pote secundum latum, & profundum atq; hoc ipsum tempore quo amplius secundum longum non fit auctio contingit, vniuersa ferē animalia ad ætatem illam macilenta, atq; sicca conspici, deinde valde pingua.

fieri videntur. Hæc. n. motio cū ad magnitudinem termi-
 nata sit accretio est, fitq; etiam aliquo deferis ingrediente.
 Verum quoniam secundum longum non fit, à vera accre-
 tione definit. Vocat enim Arist. veram accretionem, quæ
 secundum tres fit mensuras, in qua longitudinis accretio
 cernitur, absolute incrementum, & ideo dicit quousq; vi-
 uūt animalia non augeri, negat ea, accretione vera augeri,
 sed communis dubitatio solutionem quærit, viuencia cum
 hunc in modum crescunt, plus deperditi resarciunt, cur
 secundum longum non augentur. Huius dubii varia assi-
 gnatur solutio. Afferunt nonnulli quoniam vera accretio
 est secundum partes solidas, utpote ossa, atque hæc ipsa au-
 gumentatio maxime attenditur secundum longitudinis
 diametrum. Hęc enim membra ex duobus seminibus, ut
 ex maris femellæq; semine constata, extendi secundum lon-
 gum non semper sunt apta. Natiuus enim calor continuo
 agens, hæc ipsa membra exiecit cum crescunt amplius ex-
 tendi non valent, & hoc ob solidorum membrorum aridi-
 tatem prouenit, iure secundum longum viuencia non am-
 plius crescunt, possunt tamen secundum duos diametros
 augeri, quoniam eiusmodi accretio secundum carnem, &
 pinguedinem attenditur, quæ consentiæ tempore, com-
 mode gigni possunt. Hęc enim ex sanguine acquisito ori-
 untur, inde fit ut caro deperdita instaurari possit. At os
 & quoduis aliud solidum resarciri nequit, quoniam mate-
 ria deficit, ex qua eorum quodq; gignitur, utpote; semen
 maris, & femellæ, ex quo solida tantum membra reparari
 possunt. At deperdita caro non tantum restaurari potest,
 verum & plus quam in tempore veri incrementi, quoniam
 calor ex sui vi nimium resoluebat. Quamquam enim po-
 tens erat ad generandum multum sanguinem, potentius
 ad resoluendum est paratum. Sed vana est horum solutio,
 atq; primum ab Aristotele dissentit, qui primo, & secundo
 de animalium generatione semen maris ut materiam con-
 currere prorsus negauit. Solum enim id quod ex femella
 oritur, membrorum sit materia, ex quo non tantum solida

DISCEPTATIO

membra, sed reliquas gigni testatur. Ad hæc radicalis humor, atque alimentarius eandem habent naturam, quem admodum ex priori disputatione constat, ergo quemadmodum solida membra ex seminali gignitur humore, ita ex alimenticio gigni possunt. Nonnulli vero alii ab his parum recedentes, accretionem secundum membra solida fieri testatur. Hæc enim accretionis fundamentum sunt, & quandiu hæc membra plus nutrimenti assumere possunt quam fuerit deperditum, tandiu augentur. Si vero oppositum eueniat, non amplius crescunt, hoc autem complere utique ad consistentiæ tempus valent, tam ratione agentis, quam ratione materiæ, quæ obediens est, calor enim illius neque fuit ad agendum potens, atque ad tantum conuertendum alimentum, membrumque ipsum solidum obediens fuit, quoniã illud pro amplioribus poris extendere potest, & extendendo facit maiora foramina unde plus alimenti suscipere potest, at debili facto calore, & membro inepto ad tantam extensionem effecto: amplius tantum: ut prius mutare non potest, neque tantum suscipere, unde ordinate utrunque procedit: extensio videlicet & calor usque ad mortem: nunquam enim calor adeo debilitatur: quod alimentum mutare non valeat, dum uita cõsistit, neque membrum adeo arefcit, quin' pori ex eo gigni non possint, sed in consistentiæ tempore minus quam in adolescentia, & in senio multo minus, membra igitur solida iccirco secundum longum non crescunt. At reliqua membra quoniam magis sunt extensioni parata, & natiuus calor potens est illa extendere secundum latus & non secundum longum. Sed neque horum sententia recta est. Et primum quæ sitio minime faciunt satis, nam etsi calor potens ita non est, quæ admodum dum adolescit uiuens, tamen potens est, ut secundum latus, & profundum accretionem faciat. Quare cur secundum longum accretionem non faciat querimus, nam secundum latus, plusquam fuerit deperditum refarcit, Cur igitur potens est accretionem secundum duas mēsuras facere, & non secundum longum, Deinde, quamuis secundum

secundum longum, ob solida membra non crescat, secundum reliquas partes crescere posset in longum, cum aptæ sint extensioni, calor etiam potens sit. Neque obstat, cum dicunt, quoniam secundum longum difficilius est membra moueri, quam secundum reliquas mensuras, quoniam longitudo secundum sursum, & deorsum accipitur, Quare cum membrum sit à prædominio grauiæ difficilius est ipsum sursum mouere, quam secundum reliquas mensuras, quoniam grauis motus sursum omnino violentus est, at secundum reliquas mensuras motio ita violenta non est. Hoc enim non obstat, quoniam motiones secundum quas membra, quæ viuâ sunt mouentur, ab anima eorum forme procedunt, quæ secundum omnes est apta mouere mensuras, vti secundo de anima patet, Motiones igitur illæ membro non violente, sed naturales sunt. Potest rursus eorum sententia eisdem refelli rationibus, quibus priorem arguimus. Secus igitur dubium soluendum est. Vniuersa enim viuentia quemadmodum retro monuimus definitum magnitudinis terminum sibi secundum longum definiunt, ad hoc vt proprias possint perficere actiones, quem cum fuerint consequuta, vltius secundum longum non progreditur accretio, In longum vero magnitudinis terminum ab anima vegetali viuens sortitur. Natiuus igitur calor animæ instrumentum, cum magnitudinem, sub qua forma conseruari potest, affecerit, amplius secundum longum accretionem non operatur, quoniam tunc ad sui, atq; totius interitum ageret. Nam sub ampliori longitudine non conseruatur forma. Quare cum nihil se ipsum inerimat, sed se potius quatenus potest conseruet, iure igitur vltius viuentis longitudo non progreditur. Verum quoniâ sæpe accidit, quod cum adoleuerit secundum longitudinem viuens, non tantum natiuus calor est potens refarcire perditum, sed illud in maiori copia instaurare, & cum non possit secundum longum, secundum reliquas mensuras accretionem facit quoniam talium dimensionum terminum viuens adhuc non est adeptum, quoniam initio natu-

DISCEPTATIO

ea longitudinem pro actionibus perficiendis intendit, hæc ipsa quoque accretio terminum habet, & in infinitum non progreditur, quem cum fuerit adeptum, consentientie tempus succedit, in quo pares in refarciendo, atque dissoluen- do leges seruat, quo aboleto decretionem calor molitur, quoniã satis exiguus cum sit, plus resoluit, quam refarcit, & continuo debilior euadens ad interitum tendit. Neque tamen morio hæc viuenti violenta est, sed naturalis, licet enim proximè a calore proueniat, qui sua natura est sursum ferre, ea tamen operatur, vt animæ vegetalis instru- mentum, quæ secundum omnes mouet differentias. Postre- ma vero accretionis species secundum longum tantum sit. Nonnulla enim corpora secundum longum tantum cresce- re valent, atque hæc bifariam fieri potest. Interdum enim extrinsecus magnitudo accedit. interdum sine magnitudi- nis ingressu, quemadmodum lapidum cumulus secundum longum tantum crescere potest per lapidum consimilium iuxta positionem. Consimiliter cum corium extenditur se- cundum longum tantum crescit, nullius magnitudinis in- gressu. Atque hæc ipsa accretio rarefactionis postrema spe- cies est, quæ fieri nequit, nisi corpus, quod secundum lon- gum crescit. secundum reliquas mensuras decrescit. Hæc quæ de accretione ex Peripatheticorum placitis in mediũ produximus, magnanime princeps, tibi recognoscenda mittimus, quæ eo complectaris animo, quo ego ea tibi de- dico, si non eruditione insignia, grati tamen animi signifi- catione minime, obscura. Vale quàm felicissime.
Ex Academia Patruina.

F I N I S.

48.

BIBLIOTHECA